



**Vysoká škola ekonomická v Praze**

**Fakulta managementu v Jindřichově Hradci**

# **Diplomová práce**

**Bc. Milena Smržová**

2008

**Vysoká škola ekonomická v Praze**

**Fakulta managementu**

**Jindřichův Hradec**

# **Diplomová práce**

**Bc. Milena Smržová**

*2008*



**Vysoká škola ekonomická v Praze**

**Fakulta managementu v Jindřichově Hradci**

*Katedra managementu veřejného sektoru*

# **Rozvoj venkova**

**Vypracovala:**

*Bc. Milena Smržová*

**Vedoucí diplomové práce:**

*Ing. Jana Krbová Ph.D.*

*Chlum u Třeboně, duben 2008*

# Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma

**»Rozvoj venkova«**

jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály

uvádím v příloženém seznamu literatury.

*Chlum u Třeboně, duben 2008*

---

podpis studenta

# **Anotace**

## **Rozvoj venkova**

Cílem práce je zhodnotit rozvoj venkova vybraného mikroregionu, pomocí analýzy jeho rozvojového plánu.

Následně navrhnout aktivity rozvoje a možné zdroje financování s ohledem na nové programovací období Evropské unie.

*duben 2008*

# Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci

bych chtěla poděkovat

**Ing. Janě Krbové, Ph.D.**

z Vysoké školy ekonomické v Praze,

Fakulty managementu v Jindřichově Hradci.

# Obsah

Úvod .....	9
Metodika práce .....	12
<b>I. Teoreticko-metodologická východiska .....</b>	<b>13</b>
<b>1 Představení venkova .....</b>	<b>13</b>
1.1 Venkov a venkovské regiony	13
1.2 Demografická a sociální situace na českém venkově	17
1.3 „Pomocníci“ při rozvoji venkova	26
1.4 Shrnutí základních poznatků	27
<b>2 Politiky Evropské unie a jejich vazba na rozvoj venkova.....</b>	<b>29</b>
<b>2.1 Společná zemědělská politika EU a její vazba na rozvoj venkova</b>	<b>29</b>
2.1.1 Společná zemědělská politika EU	30
2.1.2 Politika rozvoje venkova (II. pilíř SZP EU)	31
2.1.3 Strategické zásady rozvoje venkova na období 2007 – 2013	33
2.1.4 Národní strategický plán rozvoje venkova na období 2007 - 2013	35
2.1.5 Program rozvoje venkova	37
2.1.5.1 Osa IV: LEADER	43
2.1.6 Shrnutí základních poznatků	47
<b>2.2 Politika soudržnosti a její vazba na rozvoj venkova</b>	<b>48</b>
2.2.1 Program obnovy venkova	49
2.2.2 ROP Jihozápad	53
2.2.3 Podpora ze strany krajů a obcí	55
2.2.3.1 Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2007-2013	55
2.2.4 Shrnutí základních poznatků	57
<b>II. Zhodnocení rozvoje venkova mikroregionu Třeboňsko.....</b>	<b>58</b>
<b>3 Charakteristika mikroregionu.....</b>	<b>59</b>
3.1 Vymezení oblasti a členské obce mikroregionu	61
3.2 Demografická, sociální a ekonomická úroveň mikroregionu	63
3.2.1 Ekonomická úroveň	67
3.2.2 Vybavenost mikroregionu občanskou a technickou infrastrukturou	68
3.3 Závěrečné shrnutí	71
<b>4 Zhodnocení rozvojového plánu Třeboňska .....</b>	<b>72</b>
5.1 Stanovené priority rozvoje	72
5.2 Projekty a jejich zhodnocení	77
4.1.1 Analýza vlivu zápisu třeboňské rybníční soustavy a historického jádra na Listinu světového kulturního dědictví UNESCO na životní prostředí a hospodářský život	78
4.1.2 Plán rozvoje cestovního ruchu regionu Třeboňsko	82

4.1.2.1	Akční plán a jeho zhodnocení	83
4.1.3	Analýza možností vzniku regionálních podnikatelských sítí na Třeboňsku	87
4.1.4	Realizace strategie LEADER+ v oblasti MAS Třeboňsko	90
4.1.5	Realizace strategie programu LEADER ČR v oblasti MAS Třeboňsko	92
4.1.5.1	LEADER ČR 2005	93
4.1.5.2	LEADER ČR 2006	95
4.1.6	Vybudování nového lázeňského provozu v katastru obce Domanín	97
4.1.7	Vybudování útvaru pro poradenské služby a projektový management v rámci o. p. s. MAS Třeboňsko	99
4.1.8	Protipovodňová hráz Stará Hlína	100
4.1.9	Protipovodňová hráz Klec	101
4.1.10	Poldr Hrádeček	101
4.1.11	Rekultivace skládky ve Stráži nad Nežárkou a realizace III. etapy skládky	102
4.1.12	Ostatní projekty	102
<b>4.2</b>	<b>Shrnutí základních poznatků</b>	<b>103</b>
<b>5</b>	<b>Doporučení dalšího rozvoje projektů a hledání zdrojů na jejich financování.....</b>	<b>105</b>
<b>5.1</b>	<b>Jednotlivé projekty a možnosti jejich rozvoje a financování</b>	<b>105</b>
5.1.1	Analýza vlivu zápisu Třeboňského rybníkářského dědictví na Listinu světového kulturního dědictví	105
5.1.2	Plán rozvoje cestovního ruchu	106
5.1.3	Analýza možností vzniku regionálních podnikatelských sítí Třeboňska	115
5.1.4	Leader	118
5.1.5	Vybudování nového lázeňského provozu v katastru obce Domanín	118
5.1.6	Vybudování útvaru pro poradenské služby a projektový management v rámci MAS Třeboňsko o. p. s.	119
5.1.7	Ostatní projekty	121
<b>5.2</b>	<b>Další možné aktivity rozvoje venkova a jejich financování</b>	<b>121</b>
<b>5.3</b>	<b>Shrnutí základních poznatků</b>	<b>124</b>
<b>Závěr .....</b>	<b>.....</b>	<b>126</b>
<b>Seznam literatury .....</b>	<b>.....</b>	<b>129</b>
<b>Seznam tabulek, grafů a schémat.....</b>	<b>.....</b>	<b>132</b>



# Úvod

## **Motto:**

*„Obyvatelé velkoměst jsou lidé,  
kteří přišli z venkova do města tvrdě pracovat,  
aby si pak mohli dovolit přesídlit na venkov.“*

**Georges Mikes<sup>i</sup>**

V úvodu bych se chtěla zamyslet nad tím, co je rozvoj venkova, proč venkov rozvíjet, jaké jsou cíle a co k němu může pomoci.

Při studiu odborné literatury mě velmi zaujal jeden příběh, který si autor vyslechl v jedné městské restauraci, kde mladík u piva filosofoval se svými kamarády nad životem ve vesnici. Tento delší monolog zde ocituji, abych na něj dále mohla navázat v otázkách, proč venkov rozvíjet. Či-li místo, kde *„ chcípnu pes – žije tam pár lidí, tak 200. Vobchod žádnéj. Hospoda, jen když zařukáš na vokno v bejvalým kulturáku, tak tam třeba někdo je a možná dostaneš pivo. Jinak tam ještě někdo čepuje v garáži, ale jen pro známý, zato neplatí DPH a vůbec daně, takže je to levný, místní se tam dobře nalívaj. Dává taky na dluh, místním. Doprava žádná – autobus jednou denně. Půl vesnice nepracuje, jsou nezaměstnaní. Každý tě jen pozoruje co děláš a závidí, když máš něco navíc. Nás z města nemají vůbec rádi, jsou nějaký divný.“*<sup>ii</sup>

Otázkou je – vidí to takhle rozmazlená městská mládež, či měl onen dotyčný pravdu? Na každém šprochu pravdy trochu. Tudiž i na tomto popisu venkovské vesnice něco pravdy je. Vyrůstala jsem a stále žiji v městysi Chlum u Třeboně, pod který spadají další tři obce - každá obec zvlášť spadá do venkovského prostoru. „Má“ obec je větší, tudíž máme obchody, poštu, policii, školu, školku, kino, plovárnu atd., ale ty ostatní obce, které spadají do katastru, jsou obce do 199 obyvatel a troufám si říci, že o nich výše zmíněná citace bohužel platí.

---

<sup>i</sup> MIKES. *Citáty* [online]. 2003-2008 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://citaty.kukulich.net/autori/m/georges-mikes>>.

<sup>ii</sup> HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 193 s.

(poznámka: otázkou je, jestli se městští obyvatelé na venkově a k jeho obyvatelům nechovají opravdu „divně“)

Proč tedy venkov rozvíjet? Rozvoj venkova má vytvářet kvalitní podmínky pro kvalitní životy lidí, kteří v něm bydlí. Podpory rozvoje venkova by měly vyrovnávat vzniklé disparity. Pozornost by se neměla soustředit jen na města či silné regiony, ale právě do slabších míst, kde je velmi potřebná. Určitá diverzita je žádoucí, protože vytváří stimuly a určité konkurenční prostředí, ale příliš velké rozdíly žádoucí nejsou. Mohou se nakumulovat a působit proti efektivitě hospodářského i sociálního prostředí. Na vyrovnání rozdílů a posílení oslabených oblastí se soustřeďuje politika Soudržnosti, o které budu psát v kapitole č. 3, na rozvoj venkova Společná zemědělská politika, která za jeden ze svých hlavních pilířů považuje rozvoj venkova a vynakládá na něj nemalé finanční prostředky (kapitola č. 2). Při rozvoji venkova musíme chápat jeho jedinečnost, individuálnost obyvatel, kteří v něm žijí. Nemůžeme na něj použít stejné metody a podpory jako na městská sídla, či chápat celý venkovský prostor globálně. Stejně tak jako je krátkozraké v oblasti soukromých podniků použít jednotnou marketingovou či obchodní strategii pro celý svět, je krátkozraké brát venkov jako jeden celek. Je nutné využívat sociální a jiné vědy k tomu, abychom poznali problémy konkrétních oblastí (lidí). Sami víme, že pokud na sobě chceme něco změnit, je nejdříve dobré poznat sami sebe, abychom poté mohli měnit konkrétní věci a nezjišťovali, že takhle ani jiná změna náš stav nezměnila či neupokojila. **Poznat konkrétní potřeby nám pomůže přesně cílit energii a zdroje tam, kde to je nejvíce potřeba a kde budou mít největší účinek a užitek.**

Takovými „pomocníky“, kteří pomáhají venkov lépe poznat, jsou mikroregiony, svazky obcí a místní akční skupiny (místní akční skupiny a svazky obcí působí na území mikroregionu). Mají za úkol zpracovat strategie rozvoje, kde pomocí různých analýz lépe poznají své prostředí, uvidí, kde jsou jejich silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby, rozmyslí strategie rozvoje, určí cíle, priority, opatření a následné aktivity, které cíleně pomohou definovanou oblast stabilizovat, atraktivnit a rozvinout. **Cílem mé práce je zjistit, jak takový mikroregion svou strategii rozvoje využil.** Jestli ji nevytvořil pouze, aby ji měl, či ji smyslně využil ku svému prospěchu. K hodnocení použiji program rozvoje Svazku obcí regionu Třeboňsko, který zastupuje mikroregion Třeboňsko a částečně Vitorazsko. Tento region jsem si vybrala proto, že v něj již téměř čtvrt století žiji a mám ho velmi ráda. **Následující cíle práce jsou navrhnou další aktivity rozvoje a zdroje jejich financování.**

Struktura mé práce bude následující. V první kapitole uvedu, co je venkov a venkovské regiony; demografickou situaci na venkově, podle které poznáme, jestli se venkov vylidňuje či nikoliv, a jako poslední sociální situaci venkova demonstrovanou na vybavenosti občanskou a technickou infrastrukturou.

Druhá kapitola uvede politiky Evropské unie a jejich vazbu na rozvoj venkova. Politiky, které rozvoj venkova ať přímo, či nepřímo podporují jsou Společná zemědělská politika a Politika soudržnosti.

Třetí kapitola představí mikroregion Třeboňsko, jehož program rozvoje budu popisovat, z několika pohledů: demografická, sociální a ekonomická úroveň.

Čtvrtá kapitola bude stěžejní částí celé práce, jelikož v ní zhodnotím program rozvoje mikroregionu, což je hlavní cíl této práce.

V poslední páté kapitole navrhnu další možné aktivity rozvoje a zdroje jejich financování s ohledem na nové programovací období Evropské unie.

Poslední věcí, kterou bych úvodem chtěla říci, je, že jsem se v práci nezaměřovala na zemědělství, které je nedílnou součástí venkova, ale na kvalitu života obyvatel v něm i těch potenciálních.

# Metodika práce

Při zpracovávání teoretické části je použita metoda popisná, kde je, po prostudování četné literatury, charakterizována situace na českém venkově. Další dvě kapitoly představují možnosti podpory rozvoje venkova ze synergie České republiky a Evropské unie.

V praktické části je použita metoda srovnávání, kterou využiji pro hodnocení Aktualizovaného plánu rozvoje regionu Třeboňsko, respektive jeho projektů. Pro splnění cíle práce porovnáám plán v roce 2005 a skutečnost v roce 2008 (jelikož jsou téměř všechny projekty plánované na roky 2005-2007, mohu si to k roku 2008 dovolit).

Plán oproti skutečnosti budu hodnotit z několika hledisek:

1. časový plán – plánovaný termín realizace versus skutečný termín realizace
2. náklady - plánované versus skutečné
3. zdroje krytí nákladů – plánované versus skutečné

Na konci každého zhodnocení projektu provedu hodnocení – **plán splněn, plán částečně splněn, plán nesplněn** plus popis výsledku projektu, překážky, které bránily splnění, mé připomínky, atd..

Poslední kapitola obsahuje možnosti financování nesplněných projektů a má doporučení, co se týče rozvoje projektů a návrhu nových aktivit, které by mohly přispět k rozvoji mikroregionu (venkova).

# I. Teoreticko-metodologická východiska

## 1 Představení venkova

V této kapitole vysvětlím, co je venkov a venkovský prostor; sociální, hospodářskou a demografickou úroveň venkova; proč je potřeba venkov rozvíjet a vysvětlím několik dalších pojmů, které budou potřeba pro pochopení následujících informací v diplomové práci.

### 1.1 Venkov a venkovské regiony

Otázka vymezení venkova je poměrně složitá a jednou definicí přesně určit, co je venkov, je téměř nemožné. S pojmem venkov se můžeme setkat v médiích, v literatuře, v historii, kultuře v každodenním životě. Někdo ho chápe jako neměstský prostor, někdo jako krajinu, prostor pro zemědělství, životní styl či jako prostor rekreace a odpočinku. Přesto jednoznačné vymezení venkova chybí. Proto začnu trochu ze široka a postupně se dostanu k tomu, jak budu venkov ve své práci chápat já.

Pro vymezení venkova použiji rozdělení České republiky (stejně vymezení se dá použít i na Evropu) na dva základní typy sídel – **městská a venkovská sídla**. Charakteristiku těchto sídel a jejich odlišnosti nalezneme v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Odlišnosti sídel městského a venkovského typu

Kritérium	Městské sídlo	Venkovské sídlo
Velikost	větší	menší
Stáří	mladší	starší
Rychlost vývoje	dynamičtější	pomalejší
Funkce	převážně nezemědělského charakteru	spíše zemědělské a návazné na zemědělství
Homogenita/heterogenita	heterogenita struktury obyvatel, využití ploch, funkcí, stylů žití	větší homogenita struktury obyvatel, využití ploch, funkcí, stylů žití

Zdroj: Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2006<sup>1</sup>

<sup>1</sup> HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 193 s.

Z tabulky jsou vidět rozdíly mezi venkovem a městem. Město se svým rychlým a dynamickým způsobem života, oproti tomu poklidný venkov se sklonem k tradicím a konzervatismu, kde lidé nejsou tací individualisté a více drží pospolu. Poslední věta z předešlého souvětí se někomu možná nebude zdát již dnes pravdivá a nebude daleko od skutečnosti. Při poslechu „historek“, které vypráví lidé, žijící na venkově dlouhá léta, byl kulturní a spolkový či společenský život na venkově pestřejší a bohatší, než je dnes. Zdá se to být určitá daň za svobodu. Naštěstí si to lidé, kteří se zabývají trvale udržitelným rozvojem venkova, uvědomují, a jednou z mnoha snah rozvoje venkova je podpořit kulturní a spolkový život na venkově.

Religionistické studie uvádějí, že pro venkov v 21. století platí:

- „*Venkov jako fyzické prostředí žití lidí má blíže k přírodě než fyzický prostor města.*“<sup>2</sup> Znamená to, že je to prostředí, do kterého člověk zasáhl méně, než do městského. Které není tak urbanizované, přetvořené a umělé.
- „*Venkov jako sociální prostředí žití lidí si zachoval jisté svébytné kulturní rysy.*“<sup>3</sup> Obyvatelé venkova mají své specifické normy chování, svůj osobitý jazyk a mnohé další odlišnosti od obyvatel města.
- Svá specifika si uchovala i venkovská společnost.

V návaznosti na rozlišení městských a venkovských sídel se diferencují i městské a venkovské regiony (dále se budu zabývat již pouze venkovskými).

### **Vymezení venkovských regionů**

Jak jsem již výše uvedla, jednotná definice sjednocující vymezení venkova respektive venkovských regionů neexistuje. Je však řada definic, které obsahují „*mnohá sjednocující kritéria a současně ponechávají možnost specifikace jednotlivých zemí.*“<sup>4</sup>

V Evropské unii (dále jen EU) se využívá definování venkovských regionů podle metodik OECD a Eurostatu, které pro vymezení využívají dva ukazatele:

---

<sup>2</sup> HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 193 s.

<sup>3</sup> tamtéž

<sup>4</sup> MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2000 : Základní údaje*. 1. vyd. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2000. 150 s. ISBN 80-213-0915-6.

- hustotu obyvatelstva - OECD za venkovský region považuje území s hustotou obyvatelstva nižší než 150 obyvatel/km<sup>2</sup>, Eurostat tuto hranici snižuje na 100 obyvatel/km<sup>2</sup> – tato hranice se následně používá pro vymezení venkova EU.
- podíl obyvatelstva žijícího v obcích s hustotou nižší než 100 obyvatel/km<sup>2</sup>.

Díky těmto „definicím„ lze rozdělit regiony na<sup>5</sup>:

- **převážně venkovské regiony** – více než 50% obyvatel z celého regionu žije v obcích, jejichž hustota zalidnění je nižší než 100 obyvatel/km<sup>2</sup>
- **významně venkovské regiony** - 15 až 50% obyvatel žije v obcích, jejichž hustota obyvatel je nižší než 100 obyvatel/km<sup>2</sup>
- **převážně městské regiony** – méně než 15% obyvatel z celkového počtu obyvatel žije v obcích s hustotou zalidnění nižší než 100 obyvatel/km<sup>2</sup>.

V České republice se mimo tato vymezení používá definice založená na počtu obyvatel. Za venkovské obce jsou považovány ty, které mají počet obyvatel nižší než 2000. **Soubor těchto obcí tvoří venkovský prostor.** Ve své diplomové práci, respektive v její praktické části budu používat tuto definici. Zdá se mi být přehlednější, lépe navazuje na Program rozvoje venkova České republiky (podrobně popsán v kapitole číslo 2) a toto dělení používá i Český statistický úřad, jehož statistiky využívám.

Venkov si za posledních cca stopadesát let prošel mnohými změnami, které měly vliv na stav obyvatelstva (jak naznačuje graf č. 2 v následující podkapitole). Ty se vážou převážně na zemědělství. Demonstruje to několik milníků v historii. Agrární krize od roku 1873, kdy evropský trh s obilninami začala ohrožovat levnější severoamerická konkurence. Tento dobový mezník si zaslouží pozornost, protože se v Severní Americe začíná objevovat to, co do Evropy přinesla Společná zemědělská politika až po druhé světové válce (podrobněji v následující kapitole) - růst americké konkurence je výsledkem americké osidlovací a agrární politiky vůči venkovu a různých analýz, které si americká vláda nechala zhotovit, a na základě nichž mohla efektivně podpořit potřebné oslabené oblasti. Krizí v Evropě byli nejvíce postiženi drobní rolníci a dělníci včetně malých a středních podniků, které neměly žádné finanční rezervy, začaly se zadlužovat a jejich majetek podlehl exekuci. Velkých, stabilních,

---

<sup>5</sup> HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 193 s.

finančně zajištěných hospodářství se tato krize až tak nedotkla a mohly skupovat zabraný majetek.

Pozemková reforma v roce 1919 přinesla v Československé republice záborový zákon, který stanovoval směrnice při záboru půdy, tím se měla dosáhnout potravinová soběstačnost Československého státu. Následovně byl vydán zákon o zřízení Pozemkových úřadů. Zákon zmocňoval stát k zabírání zemědělské půdy od 150 ha a od 250 ha veškeré půdy. O rok později byl přijat přidělový zákon, který naopak zabranou půdu přerozděloval. Touto reformou byl oslaben vliv velkostatků, které získaly na agrární krizi, a dána určitá jistota, stabilita a posílení menším rolníkům, dělníkům a podnikům. Výsledkem bylo snížení ekonomických a sociálních rozdílů na venkově.

Kolektivizace v roce 1949 dala možnost vzniku velkých, jednotných zemědělských družstev, které se zrodily z veškeré zabrané půdy a majetku. Na venkově v nich byla zaměstnaná většina obyvatel.

Historickým exkurzem, který nám ve stručnosti ukázal, jak se měnila situace na českém venkově, jsme se dostali až do roku **1989**. Ten s sebou přinesl změny „*politického, hospodářského a sociálního systému*“<sup>6</sup> Restituce a privatizace mění vlastnickou strukturu zemědělství a venkova. Klesá počet obyvatel venkova zaměstnaných v zemědělství; vazbou na to se mění nabídka pracovních míst na venkově, ale také bohužel roste nezaměstnanost. Postupně se mění i venkovská společnost. Vlivem dojíždění do práce a do škol se poměrně modernizuje a poněkud poměštuje, což jí dává jisté výhody, plynoucí z většího rozhledu. Venkovské obyvatelstvo si už nenechá všechno líbit, začíná být aktivnější a začíná využívat pomoci, která se jim nabízí.

Jak to se stavem obyvatelstva na venkově a jak jeho sociální situací vypadá. nám naznačí následující kapitola.

---

<sup>6</sup> MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2000 : Základní údaje*. 1. vyd. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2000. 150 s. ISBN 80-213-0915-6.

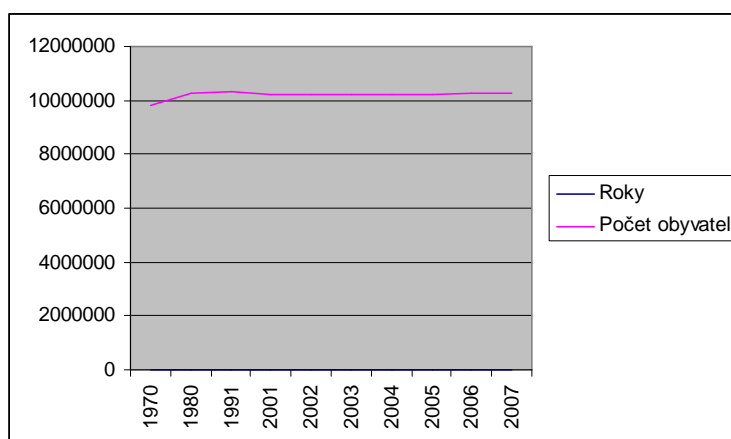


## 1.2 Demografická a sociální situace na českém venkově

**Demografická situace** českého venkova nám ukáže, jestli se venkov stále vylidňuje, či počet obyvatelstva stagnuje, anebo naopak roste.

Začnu opět trochu ze široka z pohledu celé České republiky. Po třinácti letech, v roce 2006 hlásily statistiky České republiky nárůst počtu narozených nad zemřelými. Tento nárůst byl 1400 nových obyvatel, což není nijak závratné číslo, ale značí, že se začalo blýskat na lepší časy. Nejčerstvější statistiky ukazují, že se v roce 2007 tento rozdíl ještě zvýšil již na 10 000. Statistiky dále ukazují, že za poslední 4 roky hlásí ČR neustálý nárůst obyvatel (poznámka: nejnovější statistiky se váží k roku 2007, dá se ale usuzovat, že to platí i pro 2008 a následující roky). Tento nárůst není způsoben ničím jiným, než počtem přistěhovalců ze zahraničí (viz Český statistický úřad).

**Graf č. 1 – Počet obyvatel od roku 1975 do 2006**

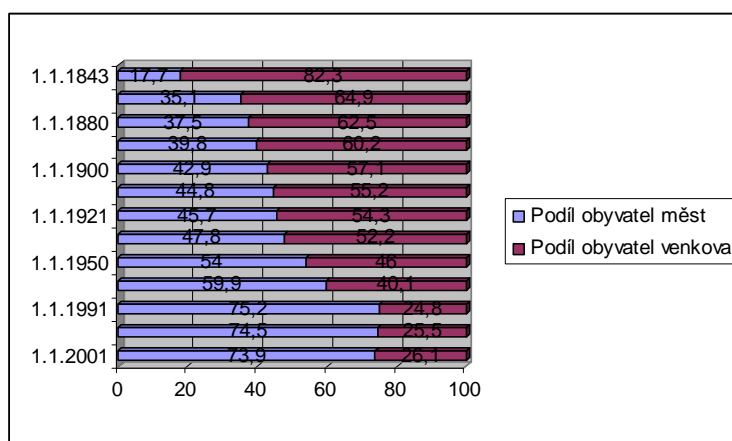


Zdroj: Český statistický úřad, vlastní úprava.

Z grafu č. 1 je vidět, že počet obyvatel ČR v posledních letech nepatrně roste. Jestli je tomu stejně i s **počtem obyvatel na venkově** se dozvíme na následujících řádkách.

Graf č. 2 vývoj podílu obyvatel měst a venkova na území ČR, statistické údaje z roku 2006 v tabulce č. 2 (na následující straně), které demonstrují na přirozeném přírůstku obyvatel a na přírůstku přistěhování, jak si stojí venkov oproti městům, a tabulka č. 3 celkové přírůstky obyvatel nám ukáží, jestli se český venkov stále vylidňuje či nikoliv.

Graf č. 2 – Vývoj podílu obyvatel měst a venkova na území na ČR



Zdroj: Majerová, 2006<sup>7</sup>

Tabulka č. 2 – Přírůstky obyvatel v roce 2006 v absolutních číslech

Velikostní skupina obce	Přirozený přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek
ČR	1390	68183	33463	34720	36610
<b>venkov</b>	<b>-1271</b>	<b>71644</b>	<b>46099</b>	<b>25545</b>	<b>24274</b>
město	2661	102724	93549	9175	11836
<b>0-499</b>	<b>-1282</b>	<b>28120</b>	<b>19804</b>	<b>8361</b>	<b>7034</b>
<b>500 - 999</b>	<b>-282</b>	<b>29418</b>	<b>20761</b>	<b>8657</b>	<b>8375</b>
<b>1000- 1999</b>	<b>293</b>	<b>29456</b>	<b>20884</b>	<b>8572</b>	<b>8865</b>
2000 – 4999	52	31793	24828	6965	7017
5000 – 9999	222	24194	21573	2621	2843
10000-19999	653	20936	22864	-1928	-1275
20000-49999	731	24864	28062	-3198	-2467
50000-99999	457	24414	25011	-598	-161
100000 +	566	59189	53876	5313	5879

Zdroj: ČSU, vlastní úprava

<sup>7</sup> MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2006 : sociální mobilita a kvalita života venkovské populace*. 1. vyd. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2007. 130 s. ISBN 978-80-213-1631-7.

Celkový přírůstek obyvatelstva v obcích do 2000 obyvatel v kladných číslech znamená, že se venkov přestal vylidňovat. Kdy se tak stalo uvidíme z následující tabulky.

**Tabulka č. 3 – Celkové přírůstky obyvatel v absolutních číslech**

Velikostní skupina obce	1991	1994	1997	2000
<b>0-499</b>	<b>-15 400</b>	<b>-6400</b>	<b>2000</b>	<b>10700</b>
<b>500 - 999</b>	<b>-700</b>	<b>3100</b>	<b>6000</b>	<b>6300</b>
<b>1000- 1999</b>	<b>-100</b>	<b>3100</b>	<b>5100</b>	<b>6200</b>
2000 – 4999	-600	3400	4300	4500
5000 – 9999	500	1400	1500	-700
10000-19999	700	300	-300	-1200
20000-49999	2700	-300	-1800	-2700
50000-99999	-700	-1100	-1900	-4600
100000 +	1900	1100	-400	-1700

Zdroj: Majerová, 2000<sup>8</sup>; vlastní úprava

Jak je vidět z tabulky č. 3, vylidňování venkova bylo zastaveno před jedenácti lety. Způsobil to opačný směr migrace než tomu bylo doposud a to z měst na venkov, což stále trvá, jak dokazuje tabulka č. 2 a graf č. 2. Velký odliv obyvatel zaznamenala větší města, naopak příliv obyvatel zaznamenaly venkovské obce všech třech velikostních kategorií. Přirozený přírůstek je kladný až v obcích od 1000 obyvatel, značí to, že v těchto obcích již obyvatelé cítí určitou stabilitu a zakládají si zde rodiny. Podotýkám, že tato čísla jsou průměrná za celou Českou republiku. Projevují se zde ale velké regionální disparity a neplatí to ve všech regionech či mikroregionech stejně.

Pokud se podíváme pozorně na tabulku č. 2, největší odliv zaznamenala města od 10000 do 50000 obyvatel. Z analýzy potřeb rozvoje venkova, kterou si nechalo vypracovat ministerstvo zemědělství vyšlo, že lepší předpoklady rozvoje jsou u velkých měst. To proto, že právě tam začalo migrovat městské obyvatelstvo. Periferní venkovské oblasti České republiky se vylidňují, naopak venkovské oblasti v okolí velkých měst své občany získávají. „*Odchod obyvatel je motivován orientací určité skupiny majetných osob na kvalitnější bydlení formou*

<sup>8</sup> MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2000 : Základní údaje*. 1. vyd. Praha : Česká Zemědělská univerzita v Praze, 2000. 150 s. ISBN 80-213-0915-6,

*rodinné výstavby v atraktivnějším prostředí zázemí velkých měst.*<sup>9</sup> Další skupinou obyvatel, kteří odcházejí z města na venkov, jsou ti, kteří nemají šanci finančně dosáhnout na drahé městské byty. Volí pro to určitý kompromis - bydlení v levnějších bytech na venkově za cenu dojíždění do zaměstnání. Dalším důvodem je zdravotní stránka. Venkovské prostředí je čistší, atraktivnější, klidnější.

Úplně opačnou skupinou obyvatel, kteří se stěhují na venkov, jsou ti, kteří se navracejí k přírodě a tradicím a volí pro to bydlení na venkově. Jsou to tzv. **neovenkované** - „*lidé, kteří přicházejí na venkov, aby na něm plně žili, začali na něm pracovat, obnovovat tradiční řemesla, podílet se na rozvoji místního společenského života, atd.*“<sup>10</sup> Tímto získávají obyvatelé i jiné obce než ty v okolí velkých měst. Dalšími důvody jsou sňatek a rozvod.

Velkým problémem ale stále zůstává nízká nabídka pracovních míst, která migraci na venkov brzdí. Brzdí též přirozený přírůstek obyvatel na venkově, stabilizaci tamějšího obyvatelstva a celkově rozvoj venkova.

**Z předešlého vyplývá, že se vylidňování venkova zastavilo.** Bohužel v obcích do 1000 obyvatel nám obyvatelstvo stárne, jak je vidět z přirozeného přírůstku obyvatel, který je stále záporný. Dalším problémem je, že se stále na venkově nedaří udržet mladé lidi, což také souvisí s nabídkou pro ně vhodných pracovních míst. „*Venkov je ohrožován migrací mladých lidí do měst v důsledku nedostatku pracovních příležitostí.*“<sup>11</sup>

Zmínila jsem zde problém **zaměstnanosti** na venkově. Zaměstnanost, nebo spíše nezaměstnanost, na venkově je velmi diskutovaným tématem. „*Ve venkovských regionech se lidé vždy potýkali s nedostatkem pracovních příležitostí.*“<sup>12</sup> Hlavně ty nejmenší obce nemohou

---

<sup>9</sup> MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2000 : Základní údaje*. 1. vyd. Praha : Česká Zemědělská univerzita v Praze, 2000. 150 s. ISBN 80-213-0915-6,

<sup>10</sup> HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 193 s.

<sup>11</sup> *Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Ministerstvo zemědělství ČR, [s.n.], 2006. 30 s. Dostupný z WWW: <<http://portal.uur.cz/dalsi-dokumenty/narodni-zpravy-koncepce-politiky-plany.asp>>.[citováno 5.3.08].online

<sup>12</sup> MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2006 : sociální mobilita a kvalita života venkovské populace*. 1. vyd. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2007. 130 s. ISBN 978-80-213-1631-7.

být nikdy schopny uspokojit poptávku po pracovních místech. Výše jsem již stručně charakterizovala situaci na venkově po roce 1989. Následně ji rozvedu ve vztahu k zaměstnanosti. Po revoluci se rozpadly velké zemědělské podniky a jejich privatizace přinesla pokles pracovních míst v zemědělství téměř na třetinu. Další katastrofou pro venkovské obyvatelstvo byl útlum či konečný bankrot velkých továren, kam dojíždělo. Problémem začalo být i samotné dojíždění do práce. Zvýšily se ceny pohonných hmot, zdražilo se jízdné a dopravní podniky, tam kde se jim to nevyplatilo, začaly spoje rušit. Venkovští obyvatelé buď neměli finanční prostředky na dojíždění, či vůbec neměli čím dojíždět. Rušení spojů je velkou překážkou zaměstnanosti obyvatel venkova, naštěstí již převážná většina obyvatel má svůj dopravní prostředek, tudíž je schopna do zaměstnání dojíždět.

Záchranou před naprostým vylidněním venkova bylo, že jeho obyvatelé měli a stále mají silné citové vazby na své domovy, velkou hodnotu svého života spatřují v přírodě a nedokázali si představit, že by se přestěhovali do města - alespoň tedy část obyvatelstva. Ti, kteří se rovnou nerozhodli odstěhovat za prací do větších měst, museli značně změnit své pracovní i životní návyky. Pracovní místo již nebylo jistotou, museli je chtít nechtě střídat, pracovat na částečné úvazky, někdo musel podstoupit rekvalifikaci, jiní předčasně odejít do důchodu. Tam, kde to bylo možné, začít dojíždět do větších vzdáleností. Vzdálenosti se mnohdy počítají na desítky i stovky kilometrů. Mnoho lidí začalo podnikat.

Pro ilustraci uvedu konkrétní příklad z mé rodné obce – Městys Chlum u Třeboně. Chlum má i s přilehlými obcemi 2159 obyvatel. Více jak stovku let zde fungovala továrna na sklo – Sklárna Český křišťál, kde byla zaměstnána většina obyvatel Chlumu v produktivním věku. V roce 2004 tato sklárna zbankrotovala. Téměř ze dne na den přišlo více jak 600 lidí o práci. Zbylá pracovní místa v Chlumu se dají počítat na desítky obec, technické služby, škola, policie, obchody. Zbytek obyvatel byl bez práce. Trvalo více jak dva roky, než se většině nezaměstnaných podařilo najít práci. Převážná většina obyvatel musí za prací vyjíždět, někteří pracují na takovém místě, o kterém by si to nikdy nemysleli, někteří začali podnikat a bohužel i rodiny, které tu mají své kořeny a žily tu mnoho let, odešly za prací do měst, kde zůstaly i bydlet.

Na tomto místě jsem chtěla doložit tvrzení<sup>13</sup>, že míru nezaměstnanosti v České republice zvyšuje nezaměstnanost na venkově. Bohužel se mi ale nepodařilo najít ani jednu statistiku, která by uváděla nezaměstnanost podle velikostní struktury obcí. I v publikaci Český venkov 2000 je uvedeno, že podrobnější informace o struktuře nezaměstnanosti na venkově nejsou.

**Sociální situaci** na venkově by mohla napovědět kvalita života lidí. Tu bych ráda demonstrovala na vybavenosti občanskou a technickou infrastrukturou, možnosti trávení volného času a dalších ukazatelích. Aby byli lidé v obcích spokojeni, aby byly obce atraktivní pro přistěhování lidí z měst, musí obsahovat určitou úroveň vybavenosti. Základní občanská vybavenost (viz dále) by měla být naprostou samozřejmostí alespoň ve spádových obcích, technická infrastruktura ve všech.

Mezi prvky základní občanské vybavenosti patří mateřská škola, základní škola, zdravotní středisko, pošta a policie ČR. V roce 2000 provedl tým profesorky Věry Majerové rozsáhlý výzkum týkající se venkova. V publikaci Venkov 2000 jsou zveřejněny výsledky týkající se občanské vybavenosti obcí. Na tomto výzkumu pracovala Ing. Pavlína Maříková, která výsledky uvedla i v Deníku veřejné správy v roce 2005 – či-li tyto informace jsou již aktualizované a já si z nich dovoluji pro popsání občanské vybavenosti obcí čerpat.

Popis občanské vybavenosti je přehledně shrnut v tabulce č. 4. a grafu č. 3.

**Tabulka č. 4 – Občanská vybavenost obcí venkova podle velikostní struktury v%**

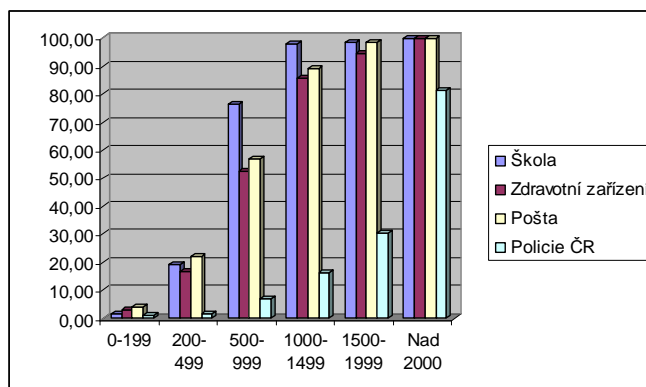
Velikostní struktura obce	Škola	Zdravotní zařízení	Pošta	Policie ČR
0-199	1,33	2,89	3,92	1,02
200-499	19,24	16,74	22,19	1,42
500-999	76,63	52,63	57,02	6,9
1000-1499	97,93	85,75	89,2	16,32
1500-1999	98,65	94,59	98,65	30,63
Nad 2000	100	100	99,84	81,31

Zdroj: Majerová 2000, aktualizace Deník veřejné správy 2005<sup>14</sup>

<sup>13</sup> NÁRODNÍ STRATEGICKÝ REFERENČNÍ RÁMEC . Praha : [s.n.], 2007. 137 s. Dostupný z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/NOK/NSRR\\_final\\_1.pdf](http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/NOK/NSRR_final_1.pdf)>.[citováno dne 5. 3. 2008]online

<sup>14</sup> MAJEROVÁ, et al. Český venkov 2000 : Základní údaje, aktualizace Deník veřejné správy 12. 4. 2005,dostupný z <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6169068> citování online [29. 2. 2008]

**Graf č. 3 – Občanská vybavenost obcí venkova podle velikostní struktury v%**

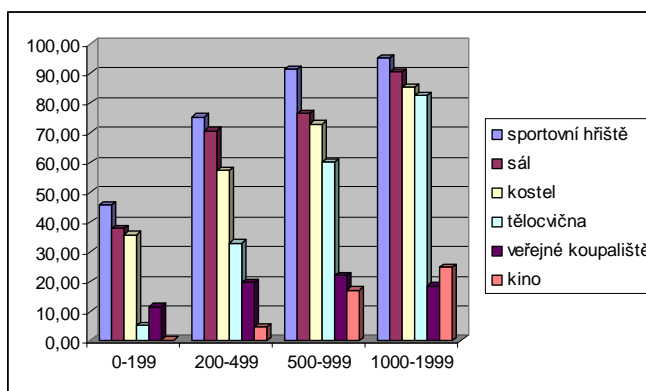


Zdroj: Majerová 2000 - aktualizace Deník veřejné správy 2005<sup>15</sup>, vlastní úprava

Z grafu je vidět přímá úměra mezi velikostí obce a úrovní občanské vybavenosti. Obce do 199 obyvatel jsou na tom s vybaveností velmi špatně. Většinou jsou to ale obce, které mají v blízkosti obce s vybaveností lepší, které částečně jejich handicap řeší.

Mimo prvků občanské vybavenosti, které patří do základu, můžeme ještě zařadit do občanské vybavenosti kulturní, rekreační a sportovní vybavenost. Tato zařízení jako např. „kino, sál pro taneční zábavy, tělocvičnu, sportovní hřiště a veřejné koupaliště“<sup>16</sup> nejsou pro bezproblémový chod obce nutná, ale jsou jistě pro obyvatele příjemná a žádoucí. Vybavenost těmito prvky ukáží na grafu č. 4.

**Graf č. 4 – Rozšířená občanská vybavenost obcí venkova podle velikostní struktury v%**



Zdroj: Majerová 2000 - aktualizace Deník veřejné správy<sup>17</sup>, vlastní úprava

<sup>15</sup> MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2000 : Základní údaje*, aktualizace Deník veřejné správy 12. 4. 2005, dostupný z <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6169068> citování online [29. 2. 2008]

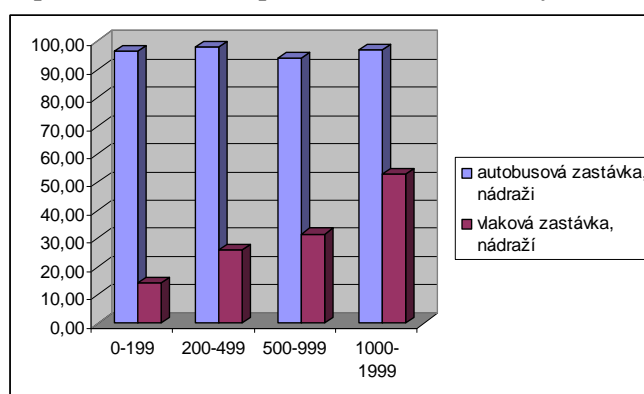
<sup>16</sup> tamtéž

<sup>17</sup> tamtéž

Opět z tohoto průzkumu nejmenší obce dopadly nejhůře, což se dalo předpokládat. Nabídku touto vybaveností pro malé obce řeší obce větší, kde je vybavenost již lepší. (Poznámka. stále je ale co zlepšovat.)

Důležitá pro spokojenost občanů v obci je její **dopravní dostupnost**. Jak jsou na tom venkovské obce ukáže graf č. 5.

**Graf č. 5 – Dopravní dostupnost obcí venkova podle velikostní struktury v%**

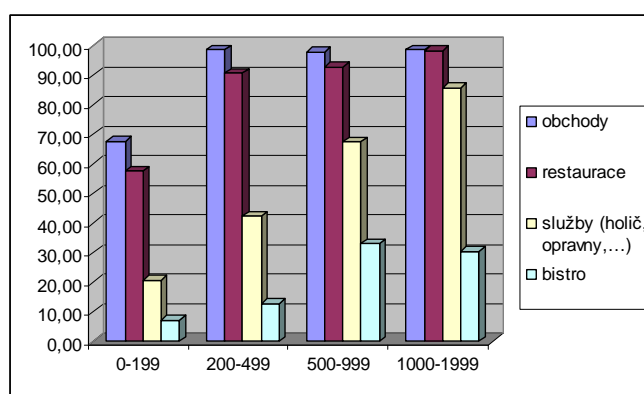


Zdroj: Majerová 2000 – aktualizace Deník veřejné správy<sup>18</sup>, vlastní úprava

Podle tohoto průzkumu by na tom obce všech velikostních kategorií byly výborně. Otázkou ovšem je, jaká je frekvence spojů v obcích. V těch nejmenších situace určitě uspokojivá není, to je ale na další výzkum, který není cílem mé práce.

Poslední součástí rozšířené občanské vybavenosti českého venkova jsou obchody a služby. Aby člověk mohl normálně v obci fungovat, potřebuje si zajistit alespoň základní potřeby a suroviny. Jak to vypadá s těmito službami na českém venkově naznačí graf č. 6.

**Graf č. 6 – Vybavenost obchody a službami obcí venkova podle velikostní struktury v%**



Zdroj: Majerová 2000 – aktualizace Deník veřejné správy<sup>19</sup>, vlastní úprava

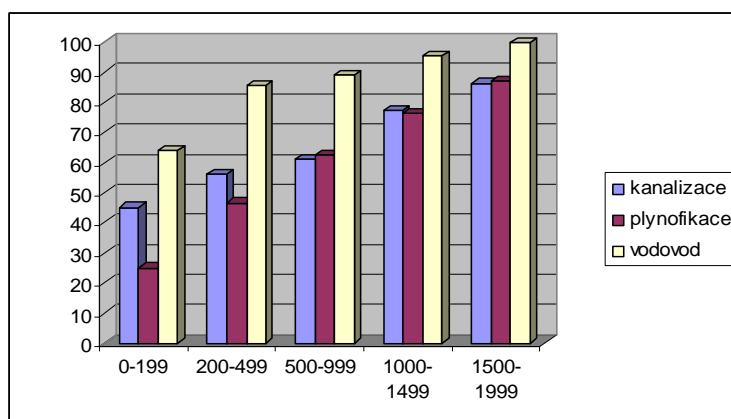
<sup>18</sup> MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2000 : Základní údaje*, aktualizace Deník veřejné správy 12. 4. 2005, dostupný z <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6169068> citování online [29. 2. 2008]



S těmito výsledky v obcích do 199 obyvatel bych si dovolila polemizovat. Ze své zkušenosti vím, že obchody v těchto obcích se v důsledku velké konkurence supermarketů jeden po druhém zavíraly a 70% se mi zdá tedy moc. Bohužel neexistují novější výzkumy, které by mé domněnky potvrdily.

**Technická infrastruktura** je další důležitou kategorií vybavenosti obce; přispívá k lepšímu pohodlí obyvatel a též omezuje negativní dopady na životní prostředí. Do této kategorie se počítá vodovod, kanalizace, čistírna odpadních vod a plynovod. Jak jsou na tom obce s technickou infrastrukturou demonstruje graf č. 7.

**Graf č. 7 – Vybavenost technickou infrastrukturou obcí venkova podle velikostní struktury v%**



Zdroj: Majerová 2000 – aktualizace Deník veřejné správy<sup>20</sup>, vlastní úprava

Opět je zde vidět závislost vybavenosti technickou infrastrukturou na velikosti obce. Myslím si ale, že se situace rok od roku zlepšuje. Podpory pro rozvoj venkova se snaží tuto oblast rozvinout. O čističkách odpadních vod, které nejsou v grafu, se mi podařilo najít jediný údaj - podíl obcí s kanalizací zakončenou čističkou se zvýšil na 26,1%, v obcích do 199 na 7,7%.

Je vidět, že na českém venkově je co zlepšovat - převážně v těch nejmenších obcích. Větší obce od 1000 obyvatel jsou na tom se svou vybaveností již celkem uspokojivě. Obce, které jsou dobře vybaveny, mají lepší předpoklady pro rozvoj, naopak tam, kde není dostatečná vybavenost, je právě ona základem pro rozvoj. Dobře vybavené obce lákají a budou lákat migranty, ekonomické subjekty, turisty a mnohé další. Zájem by si zasloužila i diskuze na téma dopravní dostupnost, která, jak vím ze své zkušenosti, není v malých obcích, které nejsou na hlavních tazích, nijak dobrá. Ke zlepšení sociální situace na venkově musí přispět i

<sup>19</sup> MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2000 : Základní údaje*, aktualizace Deník veřejné správy 12. 4. 2005, dostupný z <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6169068> citování online [1. 3. 2008]

<sup>20</sup> tamtéž

obyvatelé či potenciální obyvatelé. Nesmí spoléhat jen na vedení obce, že se o všechno postarají, a pak si stěžovat, že se nic neděje. Aktivní obyvatelé, kteří participují na věcech veřejných, na dění ve své obci, jsou vedle podpor z vnějšku tím nejlepším rozvojovým potenciálem, jaký může obec mít.

### 1.3 „Pomocníci“ při rozvoji venkova

V této podkapitole navážu na úvod, kde jsem zmínila pomocníky při rozvoji venkova. Jsou jimi mikroregiony, svazky obcí a místní akční skupiny (místní akční skupiny a svazky obcí působí na území mikroregionu). Mají za úkol zpracovat strategie rozvoje, kde pomocí různých analýz lépe poznají své prostředí, uvidí, kde jsou jejich silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby, rozmyslí strategie rozvoje, určí cíle, priority, opatření a následné aktivity, které cíleně pomohou definovanou oblast stabilizovat, zatraktivnit a rozvinout. Cílem mé práce je zjistit, jak takový mikroregion svou strategii rozvoje využil.

**Místní akční skupiny** (dále jen MAS) jsou občanská sdružení nebo obecně prospěšné společnosti složené minimálně z 50% z místních obyvatel (podnikatelů, členů nestátních neziskových organizací a dobrovolníků) a z méně jak 50% členů z komunální a státní sféry. Do struktury MAS musí být vtaženy ženy a mladí lidé. Členové MAS musí mít v daném mikroregionu bydliště, sídlo nebo v něm musí působit. **Hlavním úkolem MAS je aktivizace občanů daného mikroregionu, budování partnerství, sjednocování lidí a podpora dobrovolné činnosti.**

Podmínky existence MAS: geograficky jednotné území, hustota obyvatel do 150 obyvatel/km<sup>2</sup>, min. 10000 – max. 100000 obyvatel, členy mohou být obce a města do 30 000 obyvatel. Poslední z podmínek není již v programovacím období definovaná.

MAS získávají finanční zdroje, převážně z iniciativy Leader (podrobněji v podkapitole 3.8.4). Ty pak následně přerozdělují žadatelům podle určité bodové škály. Každá MAS, aby mohla získat finanční prostředky, musí mít zpracovanou strategii rozvoje, musí být iniciativní, aktivní a nápaditá. Myslím si, že MAS jsou velkou budoucností pro rozvoj venkova.

**Mikroregiony** jsou nejmenší jednotky regionální struktury (makroregiony ⇒ mezoregiony ⇒ mikroregiony). Jsou to uzemní celky, kde jsou „relativně uzavřeny nejintenzivnější regionální

*procesy, především dojíždka za prací a základními druhy služeb.*<sup>21</sup> Mikroregiony mají vysoký stupeň vnitřní integrity.

**Dobrovolné svazky obcí** jsou vymezeny v zákoně č. 128/2000., o obcích. Zákon povoluje obcím spolupráci při výkonu samostatné působnosti za účelem ochrany a prosazování společných zájmů. Svazky obcí jsou vytvořeny na základě smlouvy dvěma nebo více obcemi. Svazek obcí je poté právnickou osobou. Předmětů činnosti svazku obcí je mnoho, proto je zde nebudu uvádět, zájemce si je může přečíst v § 50 tohoto zákona.

## **1.4 Shrnutí základních poznatků**

Původně jsem si myslela, že v této kapitole popíšu, co je venkov, venkovský prostor, jeho demografickou a sociální situaci na několika málo stránkách. Při samotném psaní jsem zjistila, že „problematika“ venkova je velmi provázaná a nelze ji vysvětlit bez patřičných souvislostí. Samozřejmě, že jsem nezacházela až do úplné hloubky, ač by to bylo zajímavé, ale co do rozsahu stránek velmi náročné.

Jak jsem již uváděla, chybí jednoznačné vymezení venkova, zmínila jsem jich tedy více a vymezila, jak chápu venkov ve své práci já. Stručně jsem uvedla i několik historických mezníků, kterými venkov za posledních 140 let prošel a které měli vliv na jeho hospodářskou, ekonomickou a sociální situaci. Z demografické situace bylo jasně vidět, že se vylidňování venkova v polovině 90. let minulého století zastavilo. Otázkou ovšem zůstává, do jaké míry to ovlivnilo rozvoj venkova, když převážná část migrantů šla sice na venkov, ale do okolí měst a svou sociální a ekonomickou roli plní stále ve městě.

Z grafů, na kterých jsem demonstrovala sociální situaci na venkově, vyplynulo, že stále ještě není v těch nejmenších obcích uspokojivá. Lidé z malých obcí jsou závislí co se týče rozšířené občanské vybavenosti na větších, co se týče technické infrastruktury jsou stále odkázaní na samostatné řešení vytápění, zásobování vodou a odvodem odpadních vod. Téměř ze všech grafů vyplynulo, že se občanská a technická infrastruktura lepší s narůstajícím počtem obyvatel.

---

<sup>21</sup> HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 193 s.

Dále bych chtěla říci, že by, podle mého názoru, smyslem rozvoje venkova nemělo být jeho přetvoření podle moderního městského života. Že život na venkově má i přes mnohá úskalí svůj půvab a obyvatelé v něj žijí blíž přírodě a určitě rádi.

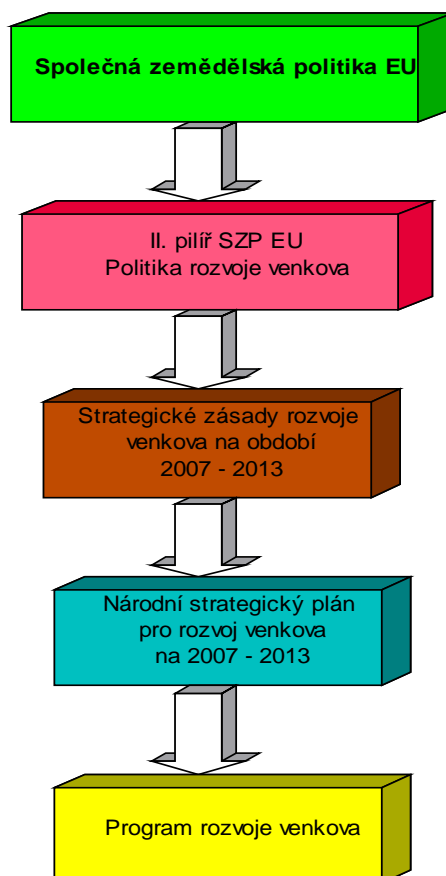
Závěr této kapitoly využiji jako úvod následujících dvou kapitol. Rozvoj venkova je podporován jak na národní, tak na nadnárodní úrovni. Kompletní venkovský prostor, co se týče jeho rozvoje, pokrývá synergie podpor z Programu rozvoje venkova, který patří do Společné zemědělské politiky a regionálních operačních programů, které patří do politiky Soudržnosti. Oběma politikami a jejich podporami se budu zabývat v následujících dvou kapitolách.

## 2 Politiky Evropské unie a jejich vazba na rozvoj venkova

### 2.1 Společná zemědělská politika EU a její vazba na rozvoj venkova

V této kapitole budu vycházet ze schématu, které přehledně popisuje vazbu Společné zemědělské politiky EU (dále SZP EU) na rozvoj venkova. Jak jsem již uvedla v úvodu, zemědělstvím se budu zabývat jen okrajově, mnohem větší důraz budu klást na kvalitu života obyvatel, možnosti rozvoje podnikání a zachování dědictví venkova.

Schéma č. 1- vazba SZP EU na rozvoj venkova



Zdroj: Euroskop : Společná zemědělská politika EU 2006-2007<sup>22</sup>, vlastní úprava.

---

<sup>22</sup> Euroskop : Společná zemědělská politika EU [online]. 2006-2007 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW:<<http://www.euroskop.cz/40457/120987/clanek/spolecna-zemedelska-politika-evropske-unie/programovaci-obdobi-2007---2013-a-rozvoj-venkova/>>. Vlastní úprava

### 2.1.1 Společná zemědělská politika EU

SZP EU je jednou z nejstarších politik EU. Cílem této politiky je: „zajištění přijatelných cen potravin pro evropské spotřebitele, dostatečné příjmy pro zemědělce a stability určité životní úrovně ve venkovských regionech.“<sup>23</sup>

Původně se SZP EU zaměřovala na zaručení soběstačnosti v produkci základních potravin, kterých byl vlivem druhé světové války v 50. a 60. letech nedostatek. Evropa musela důležité potravní komodity dovážet, byla na nich závislá a stávala se zranitelnou. Nástrojem pro dosažení soběstačnosti se staly regulace cen, celní bariéry, preference „místních“ produktů a dotace farmářům ⇒ soběstačnost byla záhy dosažena. Na druhé straně vyvstalo několik závažných problémů, na které bylo třeba reagovat: nadprodukce masa, obilovin a špatný dopad na životní prostředí. Bylo třeba se zamyslet, jak pokračovat dál, jak zamezit těmto nepříznivým vedlejším účinkům a hledat nové cíle. SZP EU prošla v roce 1992 reformami. Reformy měly za cíl zvýšit: „konkurenceschopnost evropského zemědělství na světových trzích, omezit rostoucí finanční náročnost SZP a přetnout dlouhodobé trendy vedoucí k vytváření přebytků.“<sup>24</sup> Nová SZP EU je od té před reformami velmi odlišná, podstatně se zjednodušila, sloučily se přímé subvence do jedné platby a stala se „efektivnějším mechanismem, který dosahuje více cílů s nižšími náklady.“<sup>25</sup> Důraz již není kladen na kvantitu, ale na kvalitu. V roce 2003 došlo díky reformě SZP k radikálním změnám, jejichž „cílem je podporovat nejen zemědělství, ale i dlouhodobou životaschopnost venkovských regionů EU.“<sup>26</sup> Důležitou událostí reformy bylo i rozšíření SZP EU o **politiku všeobecného rozvoje venkova, podporu restrukturalizace a rozvoje venkovských oblastí** a hospodářství v EU. Další informace budu směřovat na rozvoj venkova.

---

<sup>23</sup> [Http://www.euroskop.cz/40457/clanek/spolecna-zemedelska-politika-evropske-unie/](http://www.euroskop.cz/40457/clanek/spolecna-zemedelska-politika-evropske-unie/) [online]. 2006-2007 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/40457/clanek/spolecna-zemedelska-politika-evropske-unie/>>.

<sup>24</sup> tamtéž

<sup>25</sup> tamtéž

<sup>26</sup> EUGÉNE LEGUEN, De Lacroix. *Společná zemědělská politika*. Belgie : Evropská společenství, 2005. 36 s. Dostupný z WWW: <[http://ec.europa.eu/agriculture/publi/capexplained/cap\\_cs.pdf](http://ec.europa.eu/agriculture/publi/capexplained/cap_cs.pdf)>. ISBN 92-894-9228-7.

## 2.1.2 Politika rozvoje venkova (II. pilíř SZP EU)

Politika rozvoje venkova patří mezi základní strategické dokumenty týkající se programování. I tato politika prošla za více jak šedesát let mnoha vývojovými etapami. Společně s reformou SZP EU (2003) se přeměnila i ona. Na konferenci v Salzburku (rok 2003) o rozvoji venkova a na základě zasedání Evropské rady v Lisabonu a Goteborgu byly stanoveny tři zásadní cíle politiky rozvoje venkova. Jsou jimi:

- *„zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství,*
- *zlepšování životního prostředí a krajiny podporou hospodaření s půdou,*
- *zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a podpora diverzifikace hospodářské činnosti.“<sup>27</sup>*

(Poznámka: v této práci kladu důraz na třetí cíl.)

Politika rozvoje venkova prošla sedmdesátými a osmdesátými lety minulého století několika stádií vývoje až do poloviny let devadesátých, kdy měla EU „*již celou řadu nástrojů pro plnění cílů, jako například restrukturalizace zemědělství, územní/místní rozvoj a začlenění ochrany životního prostředí.*“<sup>28</sup> Na základě Agendy 2000 (reformy politik EU, včetně té zemědělské na roky 2000 – 2006) se politika rozvoje venkova řídí jedním nařízením. Tím je dvacet dva opatření, z nichž si každá vláda členské země vybere ta, která se jí nejvíce hodí pro jejich venkovské oblasti.

V listopadu 2003 se v Salzburku konala konference na téma „*Zárodky budoucího rozvoje venkova – vytváření politiky, která může splnit naše tužby,*“<sup>29</sup> na které byly dohodnuty oblasti podpory, kterými jsou: zemědělství, lesnictví, kvalita a bezpečnost potravin, **rozšíření rozvoje venkova a dostupnost veřejných služeb**. Tyto dvě oblasti jsem si nechala schválně na konec, protože je představím podrobněji.

Co se týče rozšíření **rozvoje venkova** si účastníci konference uvědomili, že se nemohou zaměřovat pouze na podporu zemědělství. Že i rozmanitost a rozlišnost, jak zemědělství, ale i jiných hospodářských aktivit na venkově zaručí „*rozvoj životaschopných a udržitelných*

---

<sup>27</sup> *Politika rozvoje venkova EU na období 2007 - 2013.* Lucemburk : Evropská společenství, 2006. 22 s. ISBN 92-79-03686.

<sup>28</sup> *tamtéž*

<sup>29</sup> *tamtéž*

venkovských společenství.“<sup>30</sup> Dále si též uvědomili, že dostupnost **veřejných služeb** je na venkově dosti ztížená a chybí zde i pestrost v nabídce zaměstnání.

Byly vyjasněny některé další „principy“, kterými se politika rozvoje venkova řídí. Politika rozvoje venkova musí pokrýt území EU ve všech venkovských oblastech; musí přispívat k soudržnosti; na navrhování opatření k rozvoji venkova by se měly v optimálním případě podílet všechny zainteresované strany, účastníci by měli být aktivní a společně se snažit o udržitelný rozvoj evropského venkova; dalším „principem“ by měl být public-private partnership a posledním zjednodušení - ve smyslu zřízení jednoho programovacího, finančního a kontrolního systému přizpůsobeného potřebám rozvoje venkova.

Z těchto všech výše popsaných událostí se vyvinula **nová politika rozvoje venkova**, která je již platná pro programovací období 2007 – 2013. Má za úkol splnit tři výše citované cíle a základem je „strategický přístup stanovující priority EU pro rozvoj venkova.“<sup>31</sup> Bylo stanoveno šest strategických směrů Společenství, které dávají každému členskému státu rámec, který je povinným vodítkem ke zpracování národního strategického plánu rozvoje venkova (ten budu popisovat v podkapitole 2.1.4). Tyto strategické směry společenství uvedu v následující podkapitole. Politika rozvoje venkova též udává jednotlivé tématické osy rozvoje podle výše stanovených cílů, jež jsou vodítkem ke zpracování Programu rozvoje venkova i pro stanovení strategických zásad rozvoje venkova. Osy představím na přehledném schématu (viz schéma č. 2 n a následující stránce).

### **Finanční podpora EU pro rozvoj venkova.**

Nyní se dostávám k důležité části a tou je financování. V roce 2007 se podle nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 přetransformovaly dva již stávající fondy na fondy určené pouze pro financování dvou oblastí (pilířů) SZP EU:

- Evropský zemědělský garanční fond (EAGF) - I.pilíř<sup>32</sup>
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) – II. pilíř<sup>33</sup>

---

<sup>30</sup> *Politika rozvoje venkova EU na období 2007 - 2013*. Lucemburk : Evropská společenství, 2006. 22 s. ISBN 92-79-03686.

<sup>31</sup> tamtéž

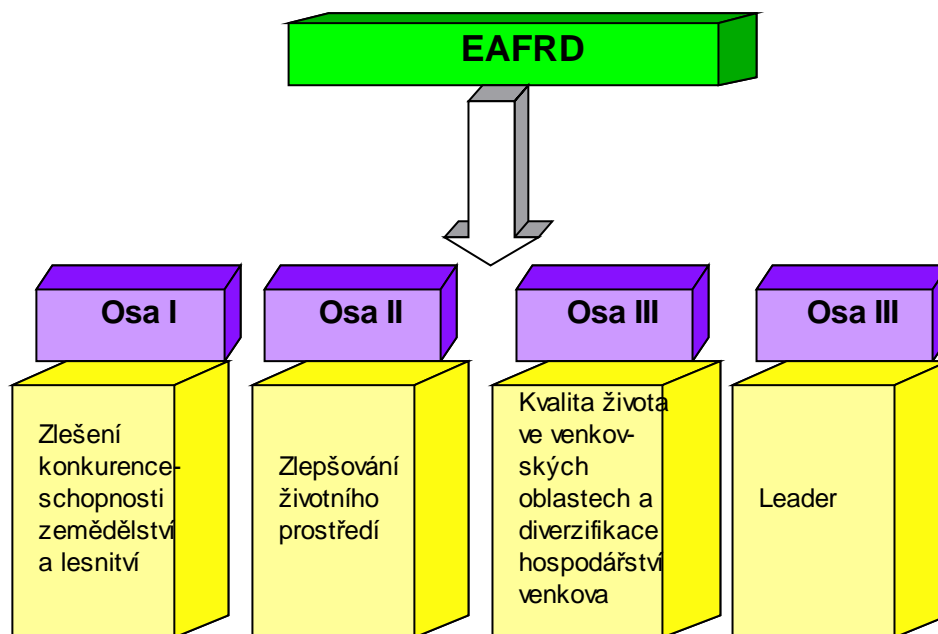
<sup>32</sup> Soustředí se na poskytování podpory základních příjmů zemědělcům, kteří mohou přizpůsobovat produkci tržní poptávce

<sup>33</sup> Podporuje zemědělství jako poskytovatele veřejných statků v rámci jeho funkce ochrany životního prostředí a rozvoje venkova a podporuje venkovské oblasti v jejich rozvoji



Dne 12. září 2006 stanovila Komise částku podpory Společenství pro rozvoj na období 2007 – 2013 ve výši 77,66 miliard €. Každá členská země musí zajistit efektivní systémy finanční kontroly a monitoringu.

Schéma č. 2 – Tématické osy rozvoje venkova<sup>34</sup>



Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s. , vlastní úprava

### 2.1.3 Strategické zásady rozvoje venkova na období 2007 – 2013

Jak jsem již uvedla výše podle strategických zásad Společenství by měl každý členský stát připravit vlastní strategický plán rozvoje venkova, který bude vodítkem k vytvoření Programu rozvoje venkova na míru každému státu. Strategické zásady by měly odrážet „*mnohostrannou úlohu zemědělství, pokud jde o bohatost a rozmanitost krajiny, potravinářských výrobků a kulturního a přírodního dědictví v rámci celého společenství.*“<sup>35</sup> Tyto zásady určují oblasti důležité pro naplňování priorit Společenství.

<sup>34</sup> EAFRD - Evropský zemědělský a garanční fond, jeho použití je vysvětleno v následujícím textu

<sup>35</sup> Rozhodnutí Rady ze dne 20. 2. 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova na programovací období 2007–2013, [citováno online] 13. 2. 08, dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006D0144:CS:NOT>

Zdá se mi zbytečné strategické zásady Společenství popisovat do podrobností. Pouze uvedu čeho se týkají jako takové shrnutí předešlého textu a podrobně uvedu Program rozvoje venkova, kde jsou tyto zásady rozpracovány a přizpůsobeny na ČR.

### **1. zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství**

Vynakládání finančních prostředků se zaměří na přenos znalostí, modernizaci a inovaci v potravinářském řetězci a na investice do fyzického a lidského kapitálu.

### **2. zlepšování životního prostředí a krajiny**

Finanční prostředky vyčleněné na tuto oblast by měly přispět k „*k biologické rozmanitosti a zachování a rozvoji systémů zemědělství a lesnictví s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajin, ochraně vody a změnám klimatu.*“<sup>36</sup>

### **3. zlepšování kvality života ve venkovských oblastech**

Finance vynaložené na tuto oblast by měly přispět k vytváření pracovních míst a podmínek růstu na venkově. Opatření by se měla soustředit na strategii místního rozvoje, budování kapacit a získávání dovedností pro něj.

### **4. budování místních kapacit pro zaměstnanost a diverzifikaci**

Tato zásada se týká iniciativy Leader a prostředky vynaložené na tuto oblast by měly přispět k předešlým zásadám, protože Leader (zmíním se o něm podrobně v podkapitole 3.5) se prolíná všemi třemi osami. Dále tato oblast přispívá ke zlepšení řízení rozvoje venkovských oblastí a uvolnění vnitřního potenciálu v něm.

### **5. přenášení priorit do programů**

Každý členský stát by měl ve své strategii optimálně zajistit kooperaci mezi všemi zásadami (osami), aby se předcházelo možným rozporům.

### **6. doplňkovost nástrojů společenství**

Tato zásada znamená podporu kooperace mezi „*strukturálními politikami EU, politikami zaměstnanosti a politikou rozvoje venkova.*“<sup>37</sup>

---

<sup>36</sup> tamtéž

<sup>37</sup> *Politika rozvoje venkova EU na období 2007 - 2013.* Lucemburk : Evropská společenství, 2006. 22 s. ISBN 92-79-03686.

Každá tato zásada má v nařízení Komise ze dne 20. 2. 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova na programovací období 2007–2013 rozpracovaná opatření. Celkem je jich 22, jak jsem již psala. Tyto zásady spolu se svými opatřeními tvoří rámec pro vytvoření Národního strategického plánu rozvoje (u nás) České republiky na období 2007-2013 jenž je realizován Programem rozvoje venkova.

#### 2.1.4 Národní strategický plán rozvoje venkova na období 2007 - 2013

Národní strategický plán rozvoje venkova na období 2007 – 2013 (dále NSPRV) je dokument ČR, který vychází z hlavních strategických zásad Společenství na období 2007 – 2013. Klade důraz na „*zvyšování ekonomického růstu, vytváření nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj.*“<sup>38</sup> Zajišťuje návaznost mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova a cíli rozvoje venkova ČR. Též zajišťuje koordinaci mezi politikami ČR a EU jakou jsou: politika soudržnosti, ochrana životního prostředí a přírodních zdrojů, rybářská politika. Důvodem je, aby se tyto politiky zbytečně nepřekrývaly a naopak, aby se vytvářel synergický efekt. Měl by podporovat investory „*v zemědělství, lesnictví, potravinářském průmyslu, dřevozpracujícím průmyslu a venkovských oblastech směrem k úspěšné integraci do jednotného evropského trhu prostřednictvím rozvoje ekonomických příležitostí pro podnikání v naší zemi.*“<sup>39</sup> NSPRV je na období 2007 – 2013 realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova.

Podrobněji se budu zabývat **SWOT analýzou** českého venkova, kterou nebudu vypisovat, zájemce si ji může přečíst v NSPRV na stranách 9, 10, 11, ale uvedu zde východiska, která z této analýzy vyplývají.

Mezi **dominanty** českého venkova patří: bohatá tradice zemědělské výroby téměř ve všech regionech ČR, základní síť technické a občanské infrastruktury a systémy dopravní obslužnosti venkovských obcí - jak to uvádí NSPRV. Silné stránky bych dále viděla v kulturním dědictví, bohatství tradic a v legislativní podpoře rozvoje venkova.

---

<sup>38</sup> *Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013.* Ministerstvo zemědělství ČR, Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha. Ostrava : [s.n.], 2006. 30 s. Dostupný z WWW: <<http://portal.uur.cz/dalsi-dokumenty/narodni-zpravy-koncepcie-politiky-plany.asp>>.[citováno 28.9.07].online

<sup>39</sup> tamtéž

Za největší **slabou stránku** rozvoje venkova lze považovat nedostatek pracovních příležitostí ve venkovských obcích. Tato nízká nabídka pracovních míst má za následek odchod mladých a kvalifikovaných sil do měst či míst s pestřejší nabídkou. U zemědělských podniků jsou velkou nevýhodou zastaralé technologie, které si vyžadují vysoké náklady jak na provoz, tak na údržbu, a dlouhá doba trvání přenosu inovací a nových poznatků do praxe. Opět bych přiřadila k slabým stránkám stárnutí obyvatelstva, nedostatečnou nabídku služeb a „nedostatečnou infrastrukturu cestovního ruchu a informovanost o jeho možnostech“<sup>40</sup>, nepříznivé vlivy zemědělství na půdu a životní prostředí.

Z výše uvedené slabé stránky (nedostatek pracovních příležitostí) vyplývá největší **příležitost** pro rozvoj venkova a tou je zaměření na trvale udržitelný růst a zaměstnanost ve venkovském prostoru. Velmi dobré bude využití kulturních tradic českého venkova, přírodního dědictví a rozvoje cestovního ruchu. Důležité je zkvalitnit život na venkově. Je třeba též podporovat místní partnerství pro hospodářský, společenský a kulturní rozvoj.

Naopak negativa, tudíž možné **hrozby** venkovu, jsou dovoz levné zemědělské produkce ze zahraničí, ještě stále nedostatečná vybavenost technickou a občanskou infrastrukturou v obcích (hlavně těch nejmenších), postupné vylidňování venkova, pokles podnikatelské aktivity a kupní síly obyvatelstva.

Z těchto čtyřech složek SWOT analýzy vyplývají tři strategické osy, jak jsem již uvedla v předešlých podkapitolách, určující základní orientaci rozvoje zemědělství a venkova na období 2007 – 2013. Těmi jsou:

- „Zlepšení konkurenceschopnosti lesnictví a zemědělství,
- zlepšování životního prostředí a krajiny
- kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova.“<sup>41</sup>

Je zde hezky vidět provazbenost SZP EU, politiky rozvoje venkova, strategických zásad a NSPRV ČR. V následující kapitole se nám k tomu naváže ještě Program rozvoje venkova.

**Vize strategického rozvoje ČR** vychází z těchto tří cílů či priorit rozvoje. Česká republika svými strategiemi a cíli usiluje o pozitivní změny ve venkovském prostoru, a to jak změny vedoucí ke zlepšení životního prostředí, zvýšení ekonomického potenciálu a podnikatelských aktivit, tak o změny, které přinesou zvýšení kvality života na venkově a zvýšení životní

---

<sup>40</sup> *Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Ministerstvo zemědělství ČR, Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha. Ostrava : [s.n.], 2006. 30 s. Dostupný z WWW: <<http://portal.uur.cz/dalsi-dokumenty/narodni-zpravy-koncepce-politiky-plany.asp>>. [citováno 19.10.07].online

<sup>41</sup> *tamtéž*

úrovně obyvatelstva. Celkově bude Česká republika usilovat o hospodářskou a společenskou stabilitu venkova a dosažení úrovně srovnatelné s venkovskými regiony vyspělých zemí EU. „*Komparativní výhody života na venkově zvýší atraktivitu venkova pro bydlení, práci a podnikání*“.<sup>42</sup> Tato věta podle mě velmi jednoduše, ale správně shrnula vše výše uvedené. Toto vše by se mělo stihnout do roku 2013. Cesta to bude náročná a dlouhá, ale doufejme, že se to alespoň částečně podaří.

NSPRV rozpracovává svou strategii do čtyřech **strategických směrů Společenství pro rozvoj venkova**. U každého směru je vždy uvedena situace v ČR a způsob, jakým by tuto situaci NSPRV řešil. V podstatě jsou tyto směry totožné se zásadami rozvoje (což je v pořádku, protože ty jsou vodítkem k vytvoření těchto směrů v každém státě).

**Třetí směr** (uvedu pouze ten) se zabývá vytvářením pracovních příležitostí a podmínek hospodářského růstu. Jak jsem tu již několikrát uvedla nejsou zatím venkovské obce schopny uspokojit základní potřeby svých obyvatel. Tyto potřeby jsou jak nabídka zaměstnání, bydlení, občanské a technické infrastruktury, tak potřeby společenské a kulturní. Právě díky této mezeře v nabídce dochází k odchodu obyvatel do měst, která tuto nabídku uspokojí.

Posledním článkem, který rozpracovává zásady a opatření do velkých podrobností je Program rozvoje venkova.

### 2.1.5 Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova ČR (dále PRV) vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova a zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Opatření PRV přispějí k naplnění cílů Lisabonské strategie (zmiňovala jsem se o ní v podkapitole 3.1) ve všech jejích bodech:

- „*společnost založená na znalostech,*
- *vnitřní trh a podnikatelské prostředí,*
- *trh práce,*
- *udržitelný rozvoj.*“<sup>43</sup>

---

<sup>42</sup> *Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Ministerstvo zemědělství ČR, Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha. Ostrava : [s.n.], 2006. 30 s. Dostupný z WWW: <<http://portal.uur.cz/dalsi-dokumenty/narodni-zpravy-koncepce-politiky-plany.asp>>.[citováno 19.10.07].online

<sup>43</sup> *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013*. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s.

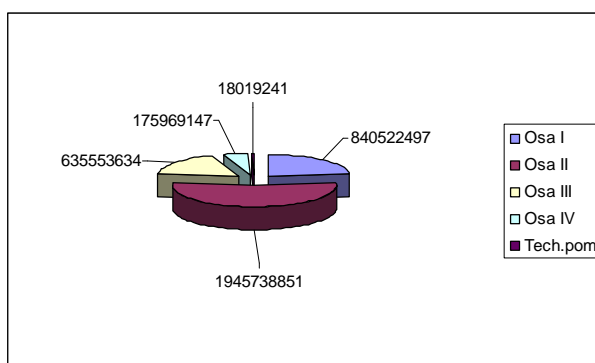
PRV je programovým dokumentem Ministerstva zemědělství ČR a přispěje k naplnění cílů stanovených v NSPRV. Dotace z tohoto programu jsou spolufinancovány z EAFRD a ze státního rozpočtu. V tomto programovacím období je na PRV určena částka 3 615 803 370 €.

SWOT analýza je v PRV rozdělena podle os. U každé osy jsou uvedeny všechny její čtyři složky. Opět ji zde nebudu uvádět. Zájemci si jí mohou najít na stránkách 30, 31, 32, 33, 34 Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Následně zvolená strategie rozvoje venkova využívá silné stránky a eliminuje slabé (maxi-mini), přičemž se ohlíží i na příležitosti a hrozby. V podstatě je totožná s tou, která je uvedena v NSPRV, tudíž v minulé podkapitole.

Pro přehledné a názorné představení PRV jsem připravila následující schéma na následující stránce (č. 3), kde jsou ke každé ose rozvoje uvedena její opatření.

Jak jsem již uvedla PRV ČR je financován z EU z EAFRD a spolufinancován ze státního rozpočtu ČR. Na grafu č. 8 je celková částka určena na PRV 3 615 803 370 € rozdělena podle os.

**Graf č. 8 – Rozdělení finanční alokace podle os PRV v €**



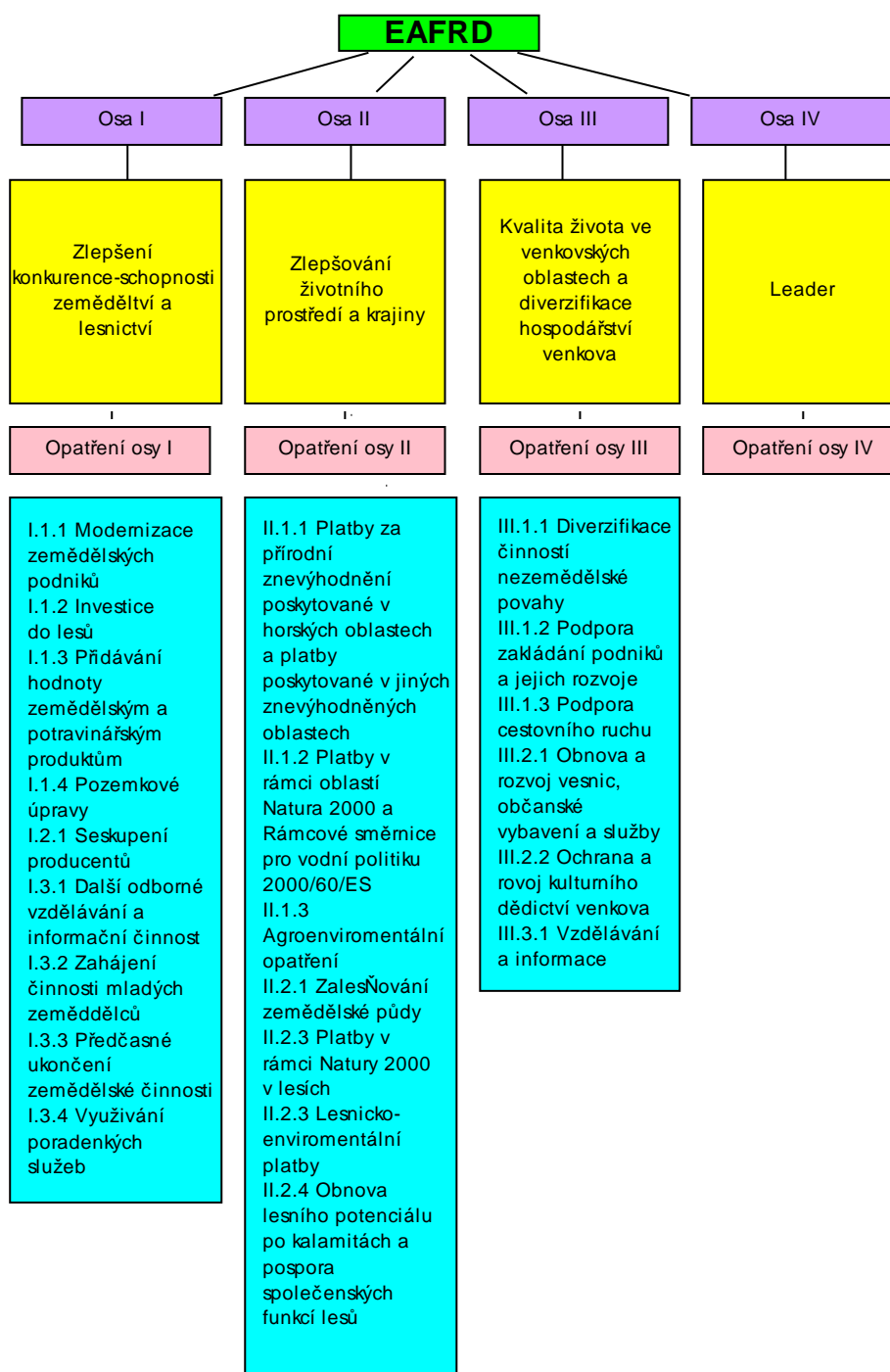
Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013<sup>44</sup>, vlastní úprava  
Je zde jasně vidět, že osa II je podporovaná nejvíce. Její opatření jsou také finančně velmi náročná.

Implementační struktura PRV:

- Řídící orgán – Ministerstvo zemědělství
- Platební jednotka – Státní zemědělský intervenční fond
- Certifikační subjekt – Ministerstvo financí

<sup>44</sup> Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s.

Schéma č. 3- Osy a jejich opatření



Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s., vlastní.

Na následujících stránkách představím dvě osy, které souvisí se zvýšením kvality života obyvatel na venkově. Popis je trochu delší protože dále rozvíjí situaci na českém venkově z první kapitoly. Koho tato problematika nezajímá do takové hloubky, mlže osu III přeskočit.

### **Osa III: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova**

Priority této osy jsou:

- *„tvorba pracovních činností, (I)*
- *podmínky růstu a kvalita života na venkově, (II)*
- *vzdělávání:“<sup>45</sup> (III)*

#### **Opatření III.1.1: Diverzifikace činnosti nezemědělské povahy**

Východiskem k tomuto opatření je problém, který jsem již popisovala v předchozí kapitole. „*Venkovský prostor v současné době téměř nevytváří nová pracovní místa.*“<sup>46</sup> Důvodem je nízký zájem o zaměstnance ze strany zemědělských podniků. Aktuálním problémem pro venkov je tedy *„řešení stabilizace venkovského obyvatelstva prostřednictvím diverzifikace činností zemědělských podniků směrem k nezemědělským činnostem.*“<sup>47</sup> Tím by se měla udržet a vytvořit pracovní místa na venkově a zvýšit příjem z hospodářství.

Prostřednictvím cílů tohoto opatření by se mělo dosáhnou jak různorodosti zemědělských aktivit, tak rozvoje nezemědělské produkce. Tím je na mysli: *„těžba a úprava nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, obchod, stavebnictví, truhlářství, tesařství, kovářství, výroba keramiky, pletení košíků, sklářská výroba, rukodělné činnosti (tradiční venkovské činnosti) a dále zednické práce, zámečnictví, čalounictví, opravy stroj a další.*“<sup>48</sup> Podpora těchto řemesel, ať tradičních či „moderních“, neukazuje pouze na problém upadání venkova, ale i na to, že ubývá mladých lidí, kteří se řemeslům chtějí učit. Je tedy dobré pro ekonomickou rozmanitost venkova podporovat vzdělání v těchto oblastech (není prvoplánově cílem tohoto opatření).

---

<sup>45</sup> Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s.

<sup>46</sup> tamtéž

<sup>47</sup> tamtéž

<sup>48</sup> tamtéž



Dále se pomoc v rámci tohoto opatření zaměřuje na podporu zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie s cílem „*energetické soběstačnosti venkova*.“<sup>49</sup> Prioritně je podporováno využití stávajících budov a ploch spolu s prosazováním inovací.

### **Opatření III.1.2: Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje**

Podpora v rámci opatření je zaměřena na zakládání a rozvoj podniků, zaměstnávající méně než 10 zaměstnanců a s ročním obratem nižším než 2 miliony € (mikropodniků). Cílem této podpory je vytvoření nových pracovních míst, bohaté nabídky nezemědělských aktivit, stabilita venkova. Oblastí podpory jsou zejména drobná řemesla a výroba – shodně s těmi, které jsem citovala v předešlém opatření; služby pro hospodářství a maloobchod. Opět je podpora zaměřena na podporu využití obnovitelných zdrojů energie.

### **Opatření III.1.3: Podpora cestovního ruchu**

Tvůrci PRV si jsou dobře vědomi, že cestovní ruch vykazuje dynamický růst a není dostatečně využit jeho potenciál v ČR. Opatření III.1.3.a obsahuje aktivity, které se zaměřují na rozličnost venkovské ekonomiky rozvojem cestovního ruchu.

Aktivity budou zaměřeny na budování rekreační infrastruktury a zařízení. Podporováno bude také „*zajištění služeb pro pěší turistiku, vodáctví a lyžování (s výjimkou vleků a lanovek), budování a značení pěších tras, vinařských stezek*.“<sup>50</sup>

Podpora cestovního ruchu je též zaměřena na diverzifikaci venkovské ekonomiky. Finance jsou určeny na podporu budování „*rekreační infrastruktury pro malokapacitní ubytování*“<sup>51</sup> plus stravování a rekreační zařízení jako jsou plovárny, koupaliště, hřiště, jízdárny a mnohá další zařízení sloužící k aktivnímu trávení volného času, jak turistů tak místních obyvatel.

### **Opatření III.2.1: Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby**

V minulé kapitole jsem popisovala vybavení, rozsah a dostupnost občanské a technické infrastruktury na venkově. Jelikož není dostačující opatření III.2.1 se na vybavení obcí do 2000 obyvatel technickou a vybavení obcí do 500 obyvatel občanskou infrastrukturou zaměřuje. Konkrétně na podporu investic do „*vodohospodářské infrastruktury (vodovody, kanalizace, čističky odpadních vod), budování místních komunikací, obnovu či výstavbu*

---

<sup>49</sup> Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s.

<sup>50</sup> tamtéž

<sup>51</sup> tamtéž

*inženýrských sítí a zlepšení vzhledu obcí- úprava veřejných prostranství.*<sup>52</sup> Cílem tohoto opatření je zvýšit atraktivitu venkovských oblastí a zlepšení kvality života na venkově pomocí investic do zmíněných infrastruktur a služeb.

### **Obnova a rozvoj vesnic**

Zde platí výše zmíněné v obcích do 500 obyvatel bude podporována dopravní infrastruktura, technická infrastruktura (mimo vodohospodářskou), úprava veřejných prostranství a „*územně plánovací dokumentace*“<sup>53</sup>. V obcích do 2000 obyvatel vodohospodářská infrastruktura, čističky odpadních vod a kanalizace.

### **Občanské vybavení a služby**

Podpora v rámci tohoto podopatření bude zaměřena na „*zajištění chybějícího občanského vybavení a služeb (školních, zdravotnických a sociálních)*“<sup>54</sup>, které není možné financovat ze státního rozpočtu. Dále se podpora zaměří na zřizování a využívání integračních informačních center.

Projekty mohou být realizovány pouze v obcích do 500 obyvatel a konkrétně se zaměří na: budování školních, předškolních a mimoškolních zařízení; pečovatelskou službu pro seniory, obchody se základním zbožím; objekty pro kulturní a spolkovou činnost.

### **Opatření III.2.2: Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova**

Jelikož v minulosti byly dělány zásahy do vzhledu vesnic velmi nešetrným způsobem, nerespektujícím jakákoliv pravidla a kulturní význam, lidé ztratili hodnoty (kulturní, ohled vůči životnímu prostředí, atd.). Opatření by mělo umožnit především „*architektonický a urbanistický rozvoj českých a moravských vesnic v souladu s požadavky na zachování a posílení jejich charakterického vzhledu a hodnot a zároveň zvýšení identity a pospolitosti místních obyvatel.*“<sup>55</sup>

### **Opatření III.3.1: Vzdělávání a informace**

Toto opatření podporuje předešlé v této ose (i ostatních třech). Pro úspěšné začlenění všech opatření do praxe a jejich využití, je důležité mít rychlé, aktuální a správné informace. Ostatně

---

<sup>52</sup> Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s.

<sup>53</sup> tamtéž

<sup>54</sup> tamtéž

<sup>55</sup> tamtéž

jako pro všechny a všechno v dnešní době. Finanční podpora tohoto opatření je určena pro „vzdělávání a informování hospodářských subjektů, kteří působí nebo hodlají působit na venkově.“<sup>56</sup> Podporováno bude vzdělání a informovanost pro všechna opatření v rámci priorit os celého PRV.

Závěrem k této ose lze shrnout výše řečené. Cíle se zaměřují na zvýšení atraktivity venkovských oblastí, zlepšení kvality života a diverzifikaci hospodářství v nich. V neposlední řadě též na zvýšení potenciálu lidského kapitálu.

### 2.1.5.1 Osa IV: LEADER

Leader jsem dala do zvláštní podkapitoly záměrně. Prioritou této osy je „zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova.“<sup>57</sup>

Jelikož je LEADER považován za **budoucnost venkova**, představím ho v této podkapitole podrobněji.

#### Co je LEADER?

Zkratka je složena z francouzských slov „Liaison entrée les actions de développement d'économie rurale“ což v českém překladu znamená „Spojitost mezi akcemi hospodářského rozvoje venkova.“ Spojitost mezi akcemi a hlavně spojitost mezi zástupci různých sektorů ve venkovských oblastech. „*Ekonomičtí partneři a občanská společnost musí tvořit většinu členů místního partnerství*“<sup>58</sup> naopak zástupci veřejné správy musí být v menšině (jak jsem již uvedla v kapitole 1). Iniciativa Leader existuje v Evropě již od roku 1991, pod iniciativami LEADER I, LEADER II a LEADER+. LEADER I podpořil rozvoj místního partnerství, LEADER II přinesl zvýšení investic a LEADER+ rozvoj spolupráce mezi partnery.

Účelem LEADERU je podporovat venkovské oblasti prostřednictvím místních partnerství, na podkladě jejich strategií. Cílem je „oživit aktivity v regionu, podpořit místní ekonomiku, služby, kulturní a společenský život, vytvořit nová pracovní místa a zvýšit celkovou stabilitu území – přispět ke zkvalitnění místní samosprávy, životního prostředí a života na venkově.“<sup>59</sup>

---

<sup>56</sup> tamtéž

<sup>57</sup> Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s.

<sup>58</sup> VICENOVÁ. Slovo úvodem. In MATOUŠKOVÁ, Kamila, et al. *MAS-Krok za krokem*. Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2006.

<sup>59</sup> tamtéž

Phdr. Oldřich Čepelka shrnul sedm charakteristických znaků LEADERU jako sedm základních kamenů. Jsou jimi: „*místní partnerství, společná strategie rozvoje, postup „zdola nahoru“*“, *integrováný postup, inovativnost, spolupráce, účast a práce v sítích.*“<sup>60</sup>

### **LEADER v České republice**

Česká republika začala sbírat zkušenosti o LEADERU v roce 1999, kdy se zástupci z republiky setkali se zahraničními, kteří jim je předávali. V roce 2001 vyšla první publika a v roce 2002 začaly vznikat první MAS. Ze zahraničí byly jasné signály, že LEADER funguje a je pro rozvoj venkova podstatný. Proto Ministerstvo zemědělství v roce 2004 vyhlásilo Program LEADER ČR za podpory státního rozpočtu. Byla pro něj stanovena tři témata:

- *„zlepšení kvality života ve venkovských oblastech,*
- *posílení místního ekonomického prostředí,*
- *zhodnocení přírodních a kulturních zdrojů.*“<sup>61</sup>

Phdr. Oldřich Čepelka shrnul sedm charakteristických znaků LEADERU jako sedm základních kamenů. Jsou jimi: „*místní partnerství, společná strategie rozvoje, postup „zdola nahoru“*“, *integrováný postup, inovativnost, spolupráce, účast a práce v sítích.*“<sup>62</sup>

Program LEADER ČR byl stanoven pro mikroregiony s počtem obyvatel od 10000 do 100000 a hustotou osídlení do 120 obyvatel/km<sup>2</sup>. Projekty byly realizovány v obcích do 2000 obyvatel. Na LEADER ČR v roce 2004 bylo vyčleněno 77 mil. Kč. Byl rozdělen mezi 16 MAS, které zpracovaly své strategické plány rozvoje.

Pro následující rok bylo pro LEADER ČR 2005 vybráno 21 MAS z 41 přihlášených. Pro rok 2005 bylo ze státního rozpočtu vyčleněno 70 mil. Kč.

Operační program Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství, který podporoval rozvoj venkova po našem vstupu do EU do roku 2006 zahrnoval podopatření LEADER+. Během dvou let byla rozdělena obrovská částka 207 mil. Kč 10 MAS z 30 přihlášených. Pro zbývající MAS, které se přihlásily, ale nebyly vybrány byla vyčleněna přibližně třetina z této finanční částky, určena pro jejich vzdělávání na následující roky.

---

<sup>60</sup> ČEPELKA. Místní mezisektorová partnerství. In MATOUŠKOVÁ, Kamila, et al. *MAS-Krok za krokem*. Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2006. s. 13-19.

<sup>61</sup> tamtéž

<sup>62</sup> tamtéž

Zde trochu podrobněji popíšu Leader a jeho opatření na nové programovací období, aby každý mohl vidět, co podporuje.

#### **Opatření IV.1.1: místní akční skupina**

V první kapitole jsem představila, co jsou MAS a k čemu slouží. Opatření IV.1.1 slouží k podpoře těchto skupin. „*V rámci tohoto opatření budou místní akční skupiny realizovat svůj Strategický plán Leader.*“<sup>63</sup> Podpořeny budou MAS, které splní podmínky stanovené Státním zemědělským intervenčním fondem a budou vybrány Hodnotitelskou komisí ustanovenou Ministerstvem zemědělství.

Cílem je opět podpořit kvalitu života na venkově, konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví a diverzifikaci ekonomiky. Podstatným cílem je „*zavést místní rozvojové strategie do systémů rozvoje venkova a uplatnění principů Leader.*“<sup>64</sup>

Podporovaná území jsou území působnosti MAS. Popsáno v 1. kapitole.

#### **Opatření IV.1.2: realizace místní rozvojové strategie**

Princip či jeden ze základních kamenů Leader metoda zdola nahoru zajišťuje podporu projektů místních žadatelů. Tyto projekty by měly vycházet ze Strategického plánu Leader místní akční skupiny a měly by odpovídat podmínkám PRV, které jsou ke každé ose přesně stanoveny. V této práci jsem samozřejmě neuváděla do podrobností všechny, pouze jsem je představila, aby si čtenář mohl vytvořit konkrétní představu. Projekty vhodné k realizaci a splňující podmínky vybírá MAS, na základě předem stanovené bodovací škály.

Cíle jsou stejné jako v předešlém opatření. Projekty musí být realizovány na území příslušné MAS.

#### **Opatření IV.2.1: realizace projektů spolupráce**

Toto opatření by mělo podpořit efektivnost osy IV Leader zaměřením na „*využití příkladů nejlepší praxe, inovace a přenos znalostí.*“<sup>65</sup> Opatření bude podporovat projekty, které budou

---

<sup>63</sup> Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s.

<sup>64</sup> tamtéž

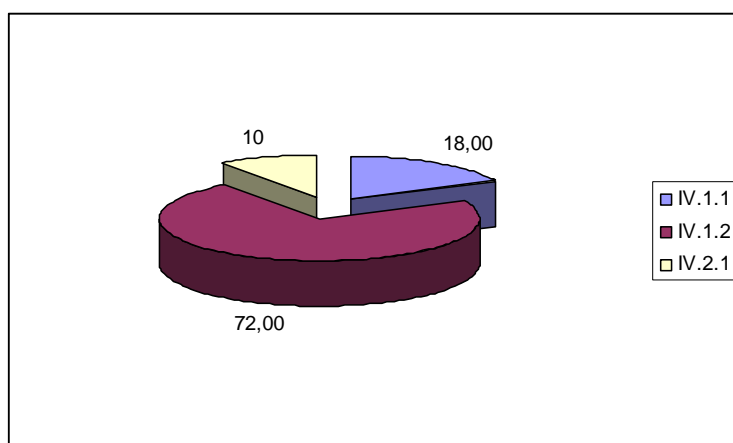
<sup>65</sup> tamtéž

realizovány v rámci národní a nadnárodní spolupráce. Smyslem je výše citované. Projekty bude vybírat Statní zemědělský a intervenční fond.

Cílem je, mimo cílů popsanych v předešlých opatření, rozvoj spolupráce a využití nejlepších výsledků projektů. Podporovaná území jsou území působnosti MAS a partnerské MAS. Žádat mohou MAS s právní formou obecně prospěšné společnosti.

Rozložení finanční podpory v procentech na opatření v rámci této priority a osy IV demonstruje graf č. 9. MAS budou moci čerpat každoročně až 700 mil. Kč.

**Graf č. 9 – Rozdělení finanční alokace podle opatření osy IV v %**



Zdroj: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013<sup>66</sup>, vlastní

Na předešlých stránkách byl podrobný popis programu PRV včetně všech jeho opatření, cílů a příjemců podpory. Jak jsme si mohli všimnout, PRV skýtal určitá omezení např. většina opatření v ose III byla směřována na podporu obcí do 500 obyvatel . Neznamena to, že by ostatní obce, které jsou větší, ale pořád spadají do venkovského prostoru či jsou na chráněných území podporu v určitých oblastech neměly, pouze je podporuje jiná politika EU z jiných fondů, jak jsem již též u některých opatření uvedla.

Na následujících řádkách uvedu **doplňkovost programu ve vztahu k politice soudržnosti**.

**Evropský fond pro regionální rozvoj ERDF** (regionální politika podrobněji v následující kapitole)- navazuje na osu I podporou zpracovatelského průmyslu; na osu II podporou

---

<sup>66</sup> Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s.

projektů zaměřených na zvýšení biodiverzity krajiny; na osu III podporou malého a středního podnikání, cestovního ruchu služeb (jejich zkvalitnění, podpora regionálního marketingu, atd.), další vymezení podpory viz následující kapitola. Osa III se dále ve velkém rozsahu doplňuje s Regionálními operačními programy (opět podrobně v následující kapitole)-rozhraním mezi těmito dvěma podporami je počet obyvatel obce. Do 500 obyvatel je to PRV nad 500 – 2000 jsou to Regionální operační programy.

**Fond soudržnosti FS** – řeší investice v oblasti životního prostředí a dopravy. V území vyžadující zvláštní ochranu (mnou hodnocený mikroregion) z prostředku operačního programu Životní prostředí.

**Evropský sociální fond ESF** – navazuje na opatření osy III podporami pro obecnou vzdělanost na venkově, místní administrativu, začleňování skupin obyvatelstva, rekvalifikační kurzy atd.

### **2.1.6 Shrnutí základních poznatků**

V této kapitole jsem představila Společnou zemědělskou politiku EU, která je, jak jsme se mohli přesvědčit, pro rozvoj venkova velmi důležitá. Představila jsem její vývoj od původního zaměření na potravinovou soběstačnost k nutnému posunu k většímu rozsahu podporovaných oblastí. Tím posunem byla právě reforma SZP EU, díky které se SZP EU rozšířila i o Politiku rozvoje venkova. Politika rozvoje venkova prošla několika změnami a výrazně se zjednodušila. Podává jakýsi návod jednotlivým zemím, kam by měl jejich rozvoj venkova směřovat. Tím návodem jsou Strategické zásady Společenství, ze kterých vychází Národní strategický plán rozvoje venkova na období 2007-2013. Ten zajišťuje návaznost mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova a cíli rozvoje venkova ČR. NSPRV je realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova, který je v této kapitole popsán o něco podrobněji než jiné programy (viz následující kapitola). Je to z toho důvodu, že tento program považuji za stěžejní pro rozvoj obcí do 500 obyvatel (a nejen jich), které jsou na tom ve venkovském prostoru nejhůř. Nezaměřovala jsem se zde na zemědělství, ale spíše na zvýšení kvality života obyvatel. V praktické části bude PRV využit v možnostech financování rozvoje mikroregionu (nebo jeho částí – obcí).

## 2.2 *Politika soudržnosti a její vazba na rozvoj venkova*

Jak jsme mohli vidět v předešlé kapitole, nejdůležitější politikou pro rozvoj venkova podle mého názoru je SZP EU. Na druhém místě je politika soudržnosti, pod níž byla přiřazena regionální politika. Politika Soudržnosti patří spolu s SZP EU mezi nejvýznamnější politiky EU (1. SZP EU a 2. politika Soudržnosti).

Politika soudržnosti je realizována na třech úrovních: **nadnárodní, národní a regionální**. Cílem je **rozvoj regionů zaměřený na jejich soudržnost a zvýšení konkurenceschopnosti**.

Konkrétněji jsou cíli politiky Soudržnosti:

- „přispívání k harmonickému a vyváženému rozvoji jednotlivých regionů,
- snižovat rozdíly mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů,
- podporovat hospodářský a sociální rozvoj jednotlivých regionů, zejména pokud jde o aktivaci jejich nedostatečně využívaného hospodářského a sociálního kapitálu.“<sup>67</sup>

Na úrovni České republiky je základním dokumentem v této oblasti **Strategie regionálního rozvoje České republiky** na období 2007-2013. Ta zajišťuje provázanost mezi regionální politikou našeho státu a regionální politikou Evropské unie a dalších politik, které mají za cíl územní rozvoj. Ze strategie regionálního rozvoje (nebudu se o ní podrobně zmiňovat, konkrétně uvedu její vazbu na rozvoj venkova) vycházejí „*regionálně zaměřené rozvojové programy financované výhradně z národních zdrojů nebo spolufinancované ze zdrojů EU*.“<sup>68</sup>

**Rozvojové programy financované výhradně z národních zdrojů:**

- Podpora regionálního rozvoje v roce 2008
  - Podpora úprav bývalých vojenských areálů k obecnému využití,
  - **podpora obnovy venkova,**
  - obnova obecního a krajského majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou.

---

<sup>67</sup> HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 193 s.

<sup>68</sup> *Ministerstvo pro místní rozvoj : regionální politika* [online]. 2007 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.mmr.cz/regionalni-politika>>.



- poskytování státní pomoci po živelní nebo jiné pohromě;
- programy vědy a výzkumu v oblasti regionální politiky.

### 2.2.1 Program obnovy venkova

Cílem tohoto programu je, za předpokladu participace obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení, podpořit obnovu a rozvoj venkova.

Oblasti podpory Programu obnovy venkova (čerpáno z materiálů Ministerstva pro místní rozvoj):

1. Podpora vítězů soutěže Vesnice roku – podpora je určena na obnovu a údržbu venkovské zástavby a občanské vybavenosti (nepodporuje obnovu a údržbu bytového fondu obce), veřejné zeleně, rekonstrukci a výstavbu místních komunikací, stezek a osvětlení, podporuje tvorbu propagačních materiálů obce se souvislostí s umístěním v soutěži Vesnice roku.

Příjemcem podpory může být pouze obec, které získala „*ocenění modrou, zelenou, bílou, oranžovou nebo zlatou stuhou v krajském kole soutěže Vesnice roku nebo se umístila na 1. – 3- místě v celostátním kole.*“<sup>69</sup> Dotace je poskytována do výše 80% skutečně dosažených nákladů.

2. Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci – podporují akce, které slouží dětem a na jejichž přípravě a realizaci se děti podílely a budou podílet. Podpora je zaměřena na stejné akce jako předchozí.

Příjemcem podpory může být obec do 3000 obyvatel (neodpovídá typické venkovské obcí do 2000 obyvatel, ale dává příležitosti i obcím střediskovým) a svazek obcí v případě, že projekt či akce zasahuje do katastru více obcí. Dotace je poskytována do výše 70% skutečně vynaložených nákladů. Rozmezí dotace od 50 do 300 tisíc Kč.

3. Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova – určená pro akce nadregionálního významu zaměřené na prezentaci úspěšných projektů určených na obnovu a rozvoj venkova, výměnu zkušeností, podporu spolupráce a odborného vzdělávání zástupců obcí zaměřeného na obnovu a rozvoj venkova. Dotace je

---

<sup>69</sup> *Podpora obnovy venkova : zásady programu pro poskytování dotaci v roce 2008.* [s.l.] : [s.n.], 2008. 7 s. Dostupný z WWW:

<[http://www.mmr.cz/uploads/MMR\\_Temata/REGIONALNI\\_POLITIKA/Programy\\_Dotace\\_RP/080128\\_Zasady\\_217115.pdf](http://www.mmr.cz/uploads/MMR_Temata/REGIONALNI_POLITIKA/Programy_Dotace_RP/080128_Zasady_217115.pdf)>. [citováno 3.3.08] online

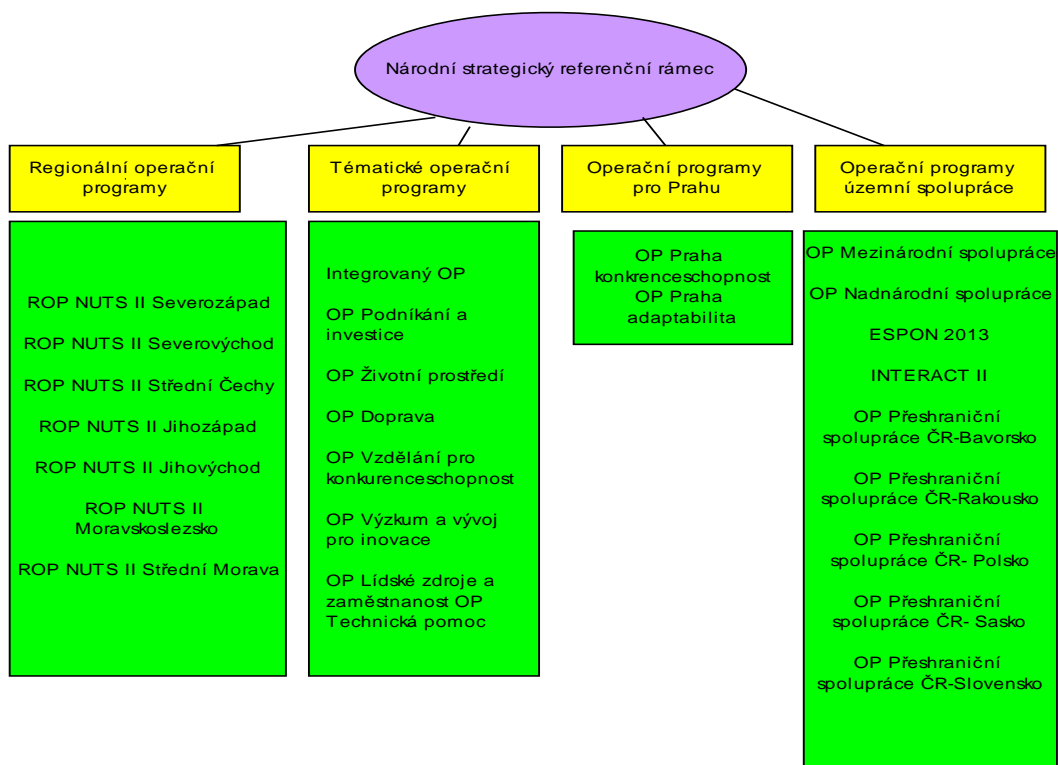
poskytovaná do výše 70% skutečně vynaložených nákladů. Maximální částka na akci 200 tisíc. Příjemcem podpory může být obec do 3000 obyvatel a svazek obcí bez žádné podmínky.

Další náležitosti o tomto programu si zájemce může přečíst viz citace č. 65. Je velmi důležité, že se zde opět klade důraz na aktivizaci místních obyvatel. Metody bottom-up jsou důležité i pro budoucí hodnoty obyvatel k vytvořeným „dílům“.

### **Rozvojové projekty spolufinancované ze zdrojů EU**

Evropská unie podporuje vyrovnávání regionálních rozdílů pomocí strukturálních fondů: Evropský fond regionálního rozvoje, fond Soudržnosti a Evropský sociální fond – liší se podle témat zaměření. Národní strategický referenční rámec představuje základní programový dokument ČR pro využívání fondů EU v programovacím období 2007-2013. Finanční prostředky jsou na úrovni členských států rozdělovány pomocí operačních programů. Koordinací těchto programů je pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj, správu a řízení jednotlivých tématických operačních programů mají v kompetenci jednotlivá ministerstva, kterým podléhají témata programů; Regionální rady Regionů soudržnosti, kterým podléhají regionální operační programy; Magistrát hlavního města Prahy, který má ve své kompetenci Operační program pro Prahu a opět Ministerstvo pro místní rozvoj v Operačním programu územní spolupráce. Přehled operačních programů tématických, regionálních a dalších uvedu pro lepší přehlednost na schématu č. 4 na následující stránce.

Schéma č. 4 – Přehled programů



Zdroj: Krbová, 2007<sup>70</sup>, [www.strukturální-fondy.cz](http://www.strukturální-fondy.cz), vlastní úprava

Jak můžeme ze schématu vidět, operačních programů je opravdu hodně a není možné v rámci rozsahu diplomové práce je popisovat. Podrobněji zmíním ROP Jihozápad, do kterého patří mnou hodnocený mikroregion. Co jsou ROP a co NUTS II vysvětlím v dalších větách. Regionální operační programy (dále ROP, ROPy) jsou programy, které mají za cíl zvýšit konkurenceschopnost regionů, urychlit jejich rozvoj a zvýšit jejich atraktivitu pro investory. „Každý ROP je řízen samostatně Regionální radou příslušného regionu soudržnosti.“<sup>71</sup> Na všech sedm ROPů je v rámci cíle Konvergence<sup>72</sup> vyčleněno 4,6 mld. Kč (při kurzu ke dni 4.3.2008 je to 114,6 mld. Kč, podotýkám, že vše nejde na rozvoj venkovských oblastí) z Evropského fondu pro regionální rozvoj ERDF plus národní zdroje. „Globální témata ROPů jsou: dopravní dostupnost a obslužnost, rozvoj cestovního ruchu, rozvoj území a regionální rozvoj podnikání. Každý Region soudržnosti, který využívá území NUTS II, si ale ROPy

<sup>70</sup> KRBOVÁ. Vybrané problémy regionální politiky. [s.l.] : [s.n.], 2007.

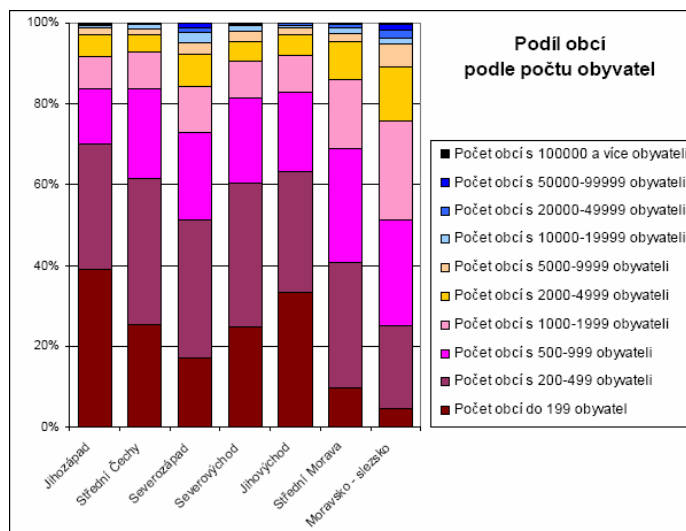
<sup>71</sup> *Fondy Evropské unie : regionální operační programy* [online]. 2003-2007 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturální-fondy.cz/regionalni-op>>.

<sup>72</sup> Je určen k urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů.

vytváří a upravuje podle sebe, aby reagovaly na konkrétní témata. Dalším, zde ještě nevysvětleným termínem, je region NUTS II. NUTS II jsou regiony vytvořené podle statistické regionální struktury. Tato struktura je účelová tzn. uměle vytvořena za nějakým účelem, zde pro možnost statistického sledování různých údajů pro srovnání v rámci celé EU. Těmi údaji jsou např. : nezaměstnanost, ekonomická činnost, populační údaje a další. „*NUTS II odpovídají úrovni středního článku územně správního členění státu*“<sup>73</sup>, počet obyvatel se pohybuje mezi jedním až dvěma miliony obyvatel. V ČR počet obyvatel v jednotlivých krajích neodpovídal, proto se kraje museli spojit a ze 14 krajů vzniklo 8 NUTS II (Praha s Středočeský kraj jsou samostatné NUTS II). Takto uměle vytvořená území jsou též využívána pro regiony soudržnosti, které byly vytvořeny za účelem implementace politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Podrobněji se ROPy budu zabývat proto, že se skládají z více jak 85% z venkovských obcí (viz graf č. 10) a tudíž podporují rozvoj venkova (⇒ celá Česká republika se skládá z více jak 85% z obcí do 2000 obyvatel).

**Graf č. 10 – Podíl obcí v NUTS II podle počtu obyvatel**



Zdroj: *Regionální operační program NUTS II na období 2007-2013*. České Budějovice : Regionální rada Jihozápad, 2007. 204 s.

Z ostatních operačních programů vyberu v praktické části ty, které by mohl mikroregion pro svůj rozvoj využít. Podrobněji popíšu ROP Jihozápad, do kterého spadá mnou hodnocený mikroregion.

<sup>73</sup> KRBOVÁ. Vybrané problémy regionální politiky. [s.l.] : [s.n.], 2007.

## 2.2.2 ROP Jihozápad

Region soudržnosti Jihozápad, jehož ROP představím, vznikl spojením Jihočeského a Plzeňského kraje. Regionální rada sídlí v jihočeské metropoli Českých Budějovicích.

Implementační struktura ROP Jihozápad:

Řídící orgán – Regionální rada Regionu soudržnosti Jihozápad

Platební a certifikační orgán – Ministerstvo financí, Národní fond

Auditní orgán – Ministerstvo financí, Centrální harmonizační jednotka

Monitorovací orgán – Monitorovací výbor ROP Jihozápad

Národní koordinační orgán – Ministerstvo pro místní rozvoj

ROP Jihozápad obsahuje čtyři tématické osy. Tyto osy včetně oblastí podpory uvedu pro lepší přehlednost na podobném schématu jako u PRV. (na následující straně)

**Osa I** - cílem této osy je v kooperaci s OP Doprava zlepšit dopravní situaci v regionu.

Finanční prostředky vynaložené na tuto osu – 275,7 mil. €

**Osa II** – cílem osy je stabilizace venkovské oblasti, zvýšení kvality života obyvatel a zlepšení životního prostředí. Podporou by mělo dojít ke zvýšení atraktivity rozvojových a stabilizačních center a „jejich obslužných sídelních funkcí v oblasti vzdělávání, sociálních služeb a zdravotnické péče.“<sup>74</sup> Tato prioritní osa je velkou příležitostí pro venkov. Projekty pomohou zlepšit sociální situaci na venkově, zlepšit služby a tím zvýšit kvalitu života lidí v obci. Finanční prostředky na tuto osu – 201,4 mil. €

**Osa III** – cílem je zvýšit význam cestovního ruchu jako nástroje „stabilizace a diverzifikace ekonomické základny ve venkovském i městském prostoru.“<sup>75</sup> Projekty by měly přispět k ekonomické diverzifikaci převážně venkovských oblastí a k rozvoji celého regionu. Tato osa je opět obrovskou příležitostí pro venkovské oblasti. Cestovní ruch skýtá obrovské možnosti nabídky statků a služeb, tím přispěje ke zvýšení pracovních míst na venkově a jeho stabilizaci. Finanční prostředky na tuto osu – 123,9 mil. €

---

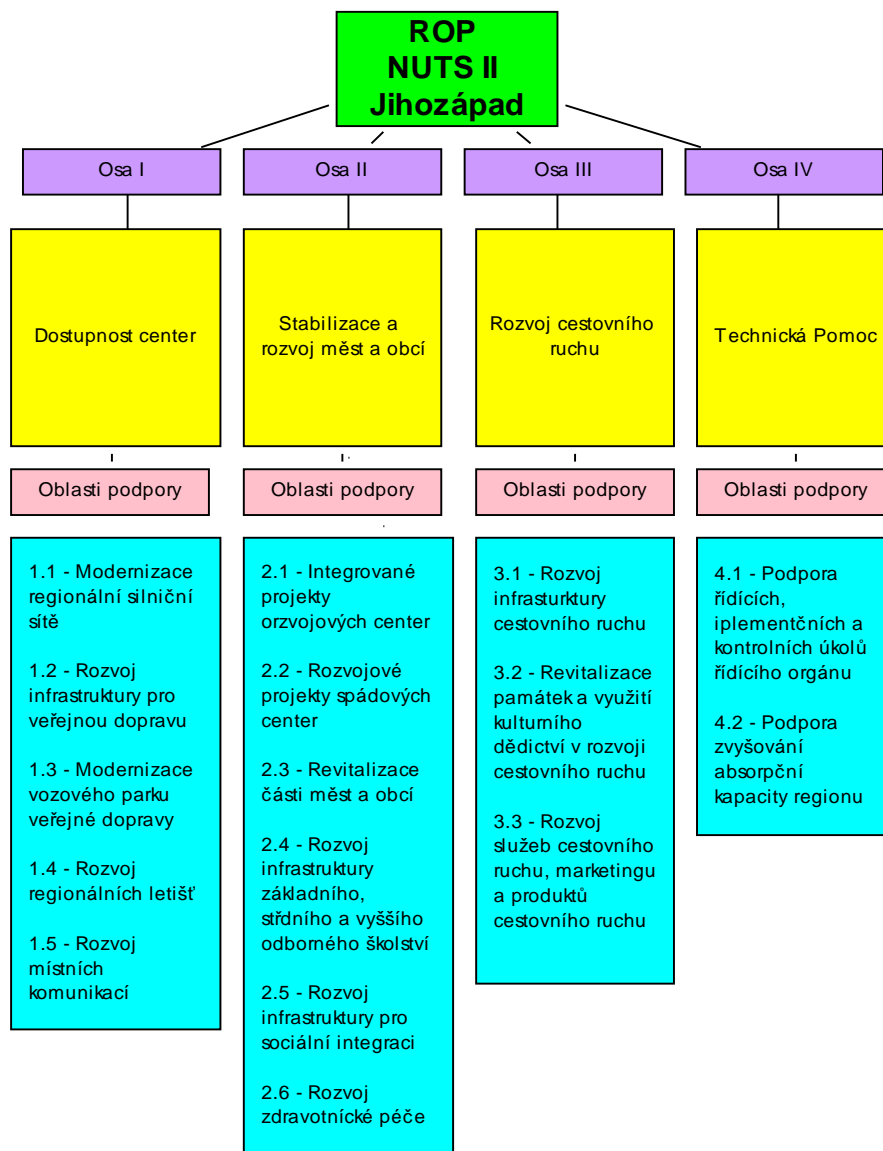
<sup>74</sup> Regionální operační program NUTS II na období 2007-2013. České Budějovice : Regionální rada Jihozápad, 2007. 204 s. Dostupný z WWW

[http://www.rrijhozapad.cz/VismoOnline\\_ActionScripts/File.aspx?id\\_org=200047&id\\_dokumenty=1220](http://www.rrijhozapad.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=200047&id_dokumenty=1220)

<sup>75</sup> tamtéž

**Osa IV** – cílem této osy je zajistit efektivní čerpání prostředků z programu. Finanční prostředky na tuto osu – 18,6 mil. €

Schéma č. 5 – tématické osy podpory ROP NUTS II Jihozápad



Zdroj: *Regionální operační program NUTS II na období 2007-2013*. České Budějovice : Regionální rada Jihozápad, 2007. 204 s. Dostupný z WWW [http://www.rrijhozapad.cz/VismoOnline\\_ActionScripts/File.aspx?id\\_org=200047&id\\_dokumenty=1220](http://www.rrijhozapad.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=200047&id_dokumenty=1220), vlastní

Původně jsem měla v úmyslu tento program popsat stejně podrobně jako PRV, protože skýtá obrovské příležitosti pro rozvoj venkova (nejen pro něj). Jak jsem již ale uvedla výše, není

v možnostech kapacitního rozsahu této práce popsat všechny podrobnosti. Tento program ale podrobně využiji v praktické části, tudíž další informace budou tam.

### 2.2.3 Podpora ze strany krajů a obcí

Regionální rozvoj podporují v rámci své samostatné působnosti a v rámci spolupráce se státem i kraje a obce.

Podpora územního rozvoje k rámci **krajů** je vymezena v zákoně 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje. V § 8 je uvedeno, že „*kraj v rámci své samostatné působnosti podporuje rozvoj regionů vymezených v programu rozvoje územního obvodu kraje podle svých konkrétních potřeb s ohledem na vyvážený rozvoj svého územního obvodu.*“<sup>76</sup> Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích udává kraji povinnost pečovat o všestranný rozvoj svého území. Každý kraj má ze zákona povinnost zpracovat svůj program rozvoje, kde má být standardně situační analýza, ústící do SWOT analýzy, vymezení oslabených regionů, které je potřeba pro vyvážený rozvoj podporovat, priority a úkoly k posílení občanské vybavenosti, technické infrastruktury, sociálních služeb, atd. Finanční prostředky poskytuje kraj ze svého rozpočtu (může zřizovat pro tento účel i speciální finanční fondy) v podobě dotací, úvěrů či návratných finančních výpomocí. Žádat mohou svazky obcí, obce, podnikatelé či jiné právnické osoby po předložení a projektu. Kraj je povinen provádět kontrolu a hodnocení.

Z důvodu toho, že mnou hodnocený mikroregion patří do Jihočeského kraje, zde stručně představím jeho program rozvoje.

#### 2.2.3.1 Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2007-2013

V předchozích řádkách jsem stručně uvedla, jak má program rozvoje kraje vypadat. Nebudu zde popisovat socioekonomickou situaci ani SWOT analýzu, uvedu zde vizi Jihočeského kraje, jeho priority a návazná opatření.

Vize: „*Jihočeský kraj bude v horizontu roku 2013 konkurenceschopným a prosperujícím regionem s vysokou kvalitou života obyvatel.*“<sup>77</sup>

Priority rozvoje kraje představím na schématu č. 6. Nebudu zde uvádět opatření, jak jsem to činila u předešlých programů, protože je jich mnoho. Podrobněji popíšu prioritu **venkovský**

---

<sup>76</sup> Zákon č. 248/2000 Sb.

<sup>77</sup> Program rozvoje Jihočeského kraje

**prostor.** S některými opatřeními se setkáme v praktické části u hledání způsobu financování projektů.

Schéma č. 6 – Program rozvoje Jihočeského kraje a jeho priority



Zdroj: Program rozvoje Jihočeského kraje, vlastní

### Priorita č. 5 – Venkovský prostor

Cílem této priority je podpora diverzifikace venkovské ekonomiky „se zaměřením na využívání moderních forem zemědělství, rybářství a lesnictví, se současným využíváním potenciálu a zachování místních tradic a hodnot krajiny.“<sup>78</sup>

Opatření 5.1 – Kvalita života na venkově

Opatření 5.2 – Zemědělství

Opatření 5.3 – Lesnictví

Opatření 5.4 – Rybářství

Dále jsou všechna opatření velmi podrobně rozepsána, opět je zde nebudu z kapacitních důvodů uvádět, prakticky se s některými seznámíme v praktické části.

**Obce** podle zákona č. 248/2000 Sb. ve své samostatné působnosti spolupracují s krajem na jehož území se nacházejí na programu rozvoje. Obec může např. vybudováním odpovídající infrastruktury podporovat rozvoj podnikatelských aktivit potřebných pro rozvoj regionu.

Obce ve své samostatné působnosti vypracovávají Program rozvoje územního obvodu obce, což je plánovací dokument, dle kterého obec zajišťuje na svém území hospodářský, sociální a kulturní rozvoj, zabezpečuje ochranu a tvorbu životního prostředí. Program schvaluje a kontroluje zastupitelstvo obce.

<sup>78</sup> Program rozvoje Jihočeského kraje



#### **2.2.4 Shrnutí základních poznatků**

Původně jsme si myslela a též jsem to napsala i v této práci, že je Program rozvoje venkova pro venkov nejdůležitější. Politika Soudržnosti ale nabízí téměř neomezené možnosti pro rozvoj venkova. PRV je orientován více zemědělsky, což jsem v minulé podkapitole neuváděla, politika Soudržnosti se zaměřuje na ty ostatní aspekty rozvoje. Tam, kde PRV udává určitá omezení např. co se týče velikostí obce, „programy“ této politiky je kompenzují. S rychlým hospodářským růstem celé EU i ČR se prohlubují regionální rozdíly, tato politika se je snaží kompenzovat a jak jsme se mohli přesvědčit má spoustu nástrojů a poskytuje mnoho podpor k tomu, aby se jí to povedlo. Takže opět záleží na lidech, jak budou aktivní při získávání finanční podpory, důmyslní a nápadití co do vytváření projektů rozvoje (zde) venkova.

## **II. Zhodnocení rozvoje venkova mikroregionu Třeboňsko**

Vhodným nástrojem k rozvoji venkova jsou strategické rozvojové dokumenty. V mé diplomové práci budu hodnotit aktualizovaný rozvojový plán Třeboňska. Popis způsobu hodnocení je popsán v metodice diplomové práce. V následující kapitole představím mikroregion (svazek obcí) a priority jeho rozvoje.

### 3 Charakteristika mikroregionu

Mnou hodnocený mikroregion představuje **Svazek obcí regionu Třeboňsko**.

Účel svazku: sociálně ekonomický rozvoj Třeboňska, likvidace odpadů

Kategorie: nakládání s odpady, regionální rozvoj

Právní forma: dobrovolný svazek obcí

Sídlo: Třeboň

Předsedkyně: Anna Kahounová

Adresa: Masarykovo náměstí 20, Třeboň, 370 01

www: [www.mesto-trebon.cz](http://www.mesto-trebon.cz)

Členské obce: viz tabulka v následující podkapitole

Svazek obcí regionu Třeboňsko (dále SORT) byl založen ze dvou důvodů. Hlavním důvodem vzniku svazku bylo nakládání s odpady, méně podstatným byl rozvoj mikroregionu. Přesto si představitelé tohoto svazku po roce 2000 začali uvědomovat nutnost dokumentu, při jehož tvorbě by se zamysleli nad dalším a nutným rozvojem toho svazku. Důvodem, proč k tomu dospěli, byla špatná koordinace členské spolupráce a vize lepšího ekonomického a sociálního rozvoje. Všichni ze své zkušenosti víme, že pokud máme svůj plán napsaný včetně termínu jednotlivých akcí, plní se nám mnohem snadněji. Trendem dnešní doby je kvalitně zpracovaný plán, obsahující vodítka k jeho splnění.

V roce 2001 tedy SORT přijal **Program sociálního a ekonomického rozvoje regionu Třeboňsko**. Cílem je *„zlepšit vzájemnou spolupráci členských obcí, zvýšit koncepčnost v řízení a koordinaci rozvoje celého Třeboňska.“*<sup>79</sup>

Zpracování tohoto dokumentu probíhalo ve třech známých etapách a to zpracováním analytické části ze situačních analýz, z výsledků situační analýzy byla zpracovaná SWOT analýza, na jejímž základě byla definovaná vize rozvoje a jeho priority.

Jak jsem již psala, tento dokument vznikl v roce 2001. Díky důrazu na rozvoj regionů a vstupu do EU se doba dynamicky mění. Tudíž tento dokument začal být zastaralý, a proto v roce 2005 proběhla jeho aktualizace a vznikl mnou hodnocený **Aktualizovaný rozvojový plán Třeboňska a akční plán pro rok 2005 a další období**. Finance na vytvoření toho dokumentu žádal tehdejší předseda svazku a starosta Třeboně z Programu obnovy venkova.

---

<sup>79</sup> Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska a akční plán pro rok 2005 a další období

Tvůrci tohoto dokumentu navázali na Program sociálního a ekonomického rozvoje regionu Třeboňsko, využili z něj informace, zaktualizovali priority podle aktuálních a budoucích potřeb a na základě nových skutečností vytvořily „*aktuální akční plán jako návrh rozvojových projektů*“.<sup>80</sup> [Citace je zde záměrná, abych poukázala na chybu v názvosloví. Akční plán je plán určený na období jednoho roku. Z výše napsaného vyplývá, že plány jsou na delší časové období než jeden rok. Takže místo akčních plánů zde máme databázi projektů. Jelikož tento projekt zpracovávala odborná firma, tato chyba by se objevovat neměla (je i v názvu).]

Časové období splnění těchto projektů je 4 – 6 let. V plánu rozvoje jsou projekty rozděleny na **projekty mikroregionální** a **projekty jednotlivých obecních samospráv**. Já se budu zabývat hodnocením projektů mikroregionálních.

Důležitou informací o mikroregionu Třeboňsko je, že patří do Místní akční skupiny Třeboňsko (dále MAS). Do této MAS náleží též Mikroregion Vitorazsko (do něho patří i obce ze Svazku obcí regionu Třeboňsko), mikroregion Veselsko a Řečicko.

Do Svazku obcí regionu Třeboňsko patří celý mikroregion Třeboňsko a část mikroregionu Vitorazsko.

Poznámka: aktualizovaný plán rozvoje Třeboňska pro rok 2005 užívá jako název tohoto území region, tudíž i v této práci se objeví slovo region místo mikroregion.

---

<sup>80</sup> Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska a akční plán pro rok 2005 a další období

### 3.1 Vymezení oblasti a členské obce mikroregionu

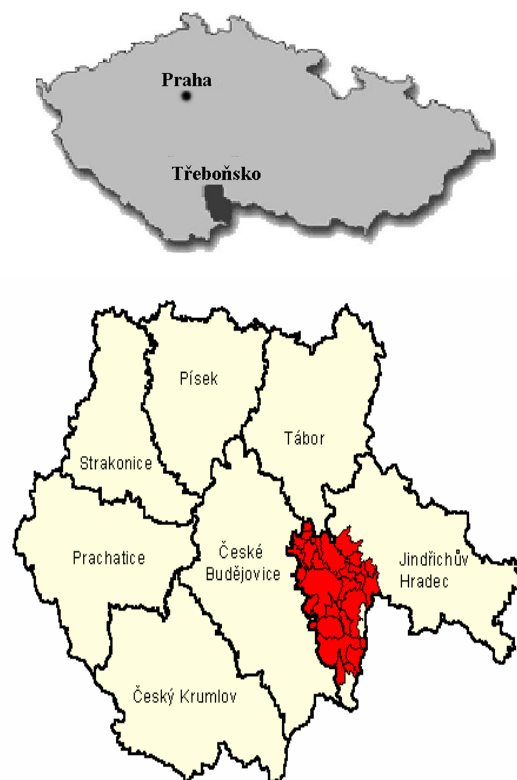
Mikroregion (Svazek obcí) se rozprostírá při hranici s Rakouskem. Charakteristickým rysem tohoto regionu je velké množství rybníků, lesů, zemědělské a rašelinné půdy. Tyto rysy předurčují ekonomické aktivity v mikroregionu (viz podkapitola 4.2). Celá část mikroregionu se rozprostírá na Třeboňské pánvi, kde na její více jak polovině byla v roce 1979 vyhlášena **Chráněná krajinná oblast Třeboňsko** (dále jen CHKO).

Pro konkrétní představu zde uvedu tři mapky. Na jedné je mikroregion z pohledu celé ČR, na druhé z Jihočeského kraje a na třetí konkrétní vymezení.

Obrázek č. 1- Konkrétní vymezení mikroregionu



Obrázek č. 2 – Mikroregion z pohledu ČR a JČ



Zdroj: Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska a akční plán pro rok 2005 a další období

**Členské obce** uvádím v tabulce spolu s počtem obyvatel, počtem katastrů a vymezením, jestli se jedná o obec venkovskou či nikoliv.

**Tabulka č. 5 – Členské obce mikroregionu, počet obyvatel, katastrů a určení venkovské obce**

<b>Obec</b>	<b>Počet katastrů</b>	<b>Počet obyvatel</b>	<b>Venkovská obec</b>
Cep	1	189	✓
Domanín	1	329	✓
Dunajovice	1	208	✓
Dvory nad Lužnicí	1	325	✓
Frahelž	1	147	✓
Halámky	1	151	✓
Hamr	1	352	✓
Hatín	3	197	✓
Hrachoviště	1	82	✓
Chlum u Třeboně	4	2159	✗
Klec	1	189	✓
Lásenice	1	549	✓
Lomnice na Lužnici	1	1694	✓
Lužnice	1	406	✓
Majdalena	1	494	✓
Novosedly nad Nežárkou	3	627	✓
Pístina	1	203	✓
Plavsko	1	435	✓
Ponědraž	1	115	✓
Ponědrážka	1	83	✓
Příbraz	1	232	✓
Rapšach	1	550	✓
Smržov	1	91	✓
Stráž nad Nežárkou	3	843	✓
Staňkov	1	235	✓
Stříbřec	3	458	✓
Suchdol nad Lužnicí	6	3614	✗
Třeboň	7	8866	✗
Záblatí	1	81	✓

Zdroj: Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska<sup>81</sup>, vlastní výzkum

<sup>81</sup> Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska a akční plán pro rok 2005 a další období a ČSU K 1. 1. 2007

Téměř celý mikroregion patří do venkovského prostoru. Kromě třech obcí, z nichž dvě (Chlum u Třeboně a Lomnice nad Lužnicí) se skládají z katastru obcí, která ani jedna nemá více jak 2000 obyvatel. Při čerpání z fondů EU se ale obec bere jako celek.

### 3.2 *Demografická, sociální a ekonomická úroveň mikroregionu*

Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu během šestačtyřiceti let nám přehledně uvádí tabulka č. 5. Z této tabulky se dají vyčíst zajímavé údaje co se týče migrace obyvatelstva mikroregionu. Tabulku uvedu přímo v textu, aby každý mohl nerušeně nahlédnout a všimnout si zajímavých čísel. Zjišťování proč se zrovna v těch a těch letech měnil počet obyvatel by bylo téměř na historické bádání. Jelikož mikroregion znám, dovedu si zdůvodnit, proč se tak v některých obcích dělo.

**Tabulka č. 6 – Vývoj počtu obyvatel v letech 1961-2007**

Název obce	Počet obyvatel										
	1961	1970	1980	1991	1995	1999	2000	2001	2002	2007	Index 61/07
Cep	308	259	194	184	168	162	164	180	184	189	61,4%
Domanín	291	288	272	316	344	335	318	298	302	329	113,1%
Dunajovice	252	227	172	206	185	202	191	188	190	208	82,5%
Dvory nad Lužnicí	438	388	354	349	366	341	339	324	317	325	74,2%
Frahelž	257	241	202	169	150	145	139	158	152	147	57,2%
Halámky	307	271	252	202	184	183	179	164	159	151	49,2%
Hamr	349	336	339	347	325	316	328	365	360	352	100,9%
Hatín	410	374	287	235	222	207	201	202	205	197	48,0%
Hrachoviště	174	143	122	92	87	82	83	78	79	82	47,1%
Chlum u Třeboně	2 298	2 363	2 394	2 270	2 373	2 333	2 334	2 251	2 242	2159	94,0%
Klec	270	280	219	184	192	196	203	201	212	189	70,0%
Lásenice	513	468	475	472	473	478	487	493	502	549	107,0%
Lomnice nad Lužnicí	1 748	1 608	1 580	1 574	1 549	1 558	1 554	1 603	1 639	1694	96,9%
Lužnice	446	391	351	307	326	348	370	372	373	406	91%

Majdalena	501	507	583	547	542	511	503	492	488	494	98,6%
Novosedly n.Nežárkou	1 032	851	731	659	662	640	667	652	652	627	60,8%
Pístina	191	181	134	91	170	173	168	169	172	203	106,3%
Plavsko	562	457	398	414	429	428	418	412	422	435	77,4%
Ponědraž	158	142	144	123	122	115	119	118	118	115	72,8%
Ponědrážka	223	199	161	112	99	91	91	92	88	92	37,2%
Příbraz	422	318	248	199	205	204	219	217	223	232	55,0%
Rapšach	751	741	655	564	466	461	454	550	551	550	73,2%
Smržov	220	184	148	125	125	116	114	90	91	91	41,4%
Stráž nad Nežárkou	1 193	1 054	993	887	800	785	776	798	809	843	70,7%
Stříbřec	947	758	635	492	447	420	417	430	443	458	48,4%
Suchdol nad Lužnicí	3 593	3 580	3 615	3 634	3 618	3 639	3 650	3 637	3 638	3 614	100,6%
Třeboň	6 988	7 828	8 850	9 052	9 155	9 208	9 185	8 990	8 939	8 866	126,9%
Staňkov	358	332	307	246	251	245	246	234	234	235	65,6%
Záblatí	158	115	105	85	77	70	81	82	85	81	51,3%
<b>SORT celkem</b>	<b>25358</b>	<b>24884</b>	<b>24920</b>	<b>24137</b>	<b>24112</b>	<b>23992</b>	<b>23998</b>	<b>23840</b>	<b>23869</b>	<b>23904</b>	<b>94,3%</b>

Zdroj: Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska<sup>82</sup>, ČSU k 1. 1. 2007, vlastní úprava a výzkum

Podělením počtu obyvatel v roce 2007 počtem obyvatel v roce 1961 vyšla čísla poklesu či nárůstu nynějších obyvatel oproti počtu obyvatel před šestačtyřiceti lety. Jelikož má mikroregion převážně venkovský charakter (většina obcí je do 2000 obyvatel viz tabulka č. 6 kategorizace obcí podle počtu obyvatel ) pojďme se podívat jak vypadal mikroregion v té době.

<sup>82</sup> Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska a akční plán pro rok 2005



Tab. č. 7 - Kategorizace obcí podle počtu obyvatel v mikroregionu Třeboňsko (podle údajů z roku 2007)

Velikostní kategorie obce	Počet obcí (celkem 29)
do 199	10
od 200 do 499	11
od 500 do 999	4
od 1000 do 1999	1
od 2000 do 4999	2
od 5000 do 9999	1

Zdroj: vlastní výzkum

Specifické postavení mělo zemědělství. Živila se jím většina lidí v mikroregionu, jelikož zde nebylo mnoho jiných příležitostí. Díky tomu, že zde ale tyto pracovní příležitosti byly, byli zde též obyvatelé. Téměř v každé vesničce byl fungující sál, kde se lidé kulturně vyžili, fungující obchod, kde lidé mohli nakoupit všechny nezbytné věci. S veřejnou dopravou to bylo též lepší, menší zapadlé obce v mikroregionu mají nyní velmi špatnou dopravní obslužnost.

Nyní se podívejme na čísla v tabulce č. 6. Obyvatelstvo na Třeboňsku kleslo v průběhu čtyřiceti let o 5,7%. Nezdá se to jako velké číslo, protože jsou zde města, městyse či větší obce s významnějšími hospodářskými organizacemi, kde se počet obyvatel zachoval či dokonce zvýšil - město Třeboň, kterému přibýlo obyvatelstvo o 26,9%, město Suchdol nad Lužnicí se svým přírůstkem o 0,6%, Chlum u Třeboně, Lomnice nad Lužnicí. Stojí za to zmínit další menší obce s přírůstkem obyvatel, dá se říci, že jsou raritami mezi ostatními obcemi v mikroregionu - Dunajovice 13,1%, Lásenice a Pístina s přírůstkem 6% a 7%. Pokud nebudeme počítat tyto obce s přírůstkem, poklesl počet obyvatelstva v ostatních obcích v průměru o **jednu třetinu**. Což je velmi alarmující výsledek. K tomuto poklesu došlo z důvodu odklonu od zemědělství, kdy se po restitucích majitelé pozemku k zemědělství nevrátili a jiné pracovní příležitosti v malých vesnicích nebyly. Drobní podnikatelé a řemeslníci se přesunuli do měst či větších obcí, jelikož na malých obcích se nebyli schopni uživit a konkurovat městům. Občanská vybavenost menších obcí mizela. Zavíraly se kulturní domy, hospody, obchody, mizely linky dopravních spojů, mizeli obyvatelé...

Ještě se zmíním o dosti velkých přírůstcích Dunajovic, Lásenice a „podivném“ přírůstku Pístitiny. Nový trend dnešní doby, který je zmíněn v teoretické části je stěhování obyvatel větších měst do jeho okrajových částí či velmi blízkých vesnic. Díky tomuto trendu přibýlo

v Dunajovicích (6 km od Třeboně) a Lásenici (8 km od Jindřichova Hradce) obyvatelstvo. Pístina je trochu jiný případ, jelikož se nenachází v okolí žádného velkého města ani není téměř ničím atraktivní (žádné pracovní příležitosti, žádné kulturní či jiné vyžití). Chvíli jsem bádala nad tím, čím mohl být skok kolem roku 1995 a od té doby nárůst obyvatel způsoben. Přišla jsem na to, že v roce 1995 sem byl přemístěn Ústav sociální péče pod dnešním názvem „Pístina- domov pro osoby se zdravotním postižením. Jehož obyvatelky získaly v obci trvalé bydliště nebo spíš obec získala mnoho nových obyvatel, které by v jiném případě neměla šanci získat.

V dalších obcích mikroregionu je pokles mnohdy 50 až 60 % způsoben již výše zmíněnými důvody. Některé vesnice se drží nad vodou jen díky chatařům a chalupářům, kteří si sem jezdí odpočinout a svá sídla zvelebují, tyto vesnice už neplní funkci obytnou, ale rekreační.

Z demografického vývoje znázorněného v tabulce č. 6 lze vyvodit, že se malé obce v mikroregionu pomalu, ale jistě vylidňují. Jelikož tyto obce v mikroregionu převažují je potřeba pro ně začít něco neprodleně dělat.

Důkazem a potvrzením výše zmíněného i toho, co bude následovat v další podkapitole, je popis kvality života obyvatel v mikroregionu, jak ho uvádí Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska:

- *„Postupný úbytek stálých obyvatel, zvláště v menších obcích,*
- *zvyšování nezaměstnanosti zvláště v menších obcích, kde jsou rušeny nebo omezovány tradiční provozy,*
- *stárnutí obyvatelstva na venkově,*
- *stárnutí a nedostatečná údržba bytového fondu zejména v malých obcích,*
- *chátrání nevyužívaných hospodářských, zemědělských a památkových objektů,*
- *málo pracovních příležitostí pro kvalifikované pracovníky,*
- *nedostačující možnost kulturního a společenského vyžití ve většině obcí regionu,*
- *nedostačující dopravní obslužnost,*
- *zvyšující se absence služeb v malých obcích a jejich přesun do střediskových obcí,*
- *malá vlastní aktivita obyvatel většiny obcí, která by pomohla obnovit tradice místní lidové kultury a společenský život v obcích,*
- *nedostatek tradic lidové kultury, zvyšujících atraktivitu obce a společenské vyžití,*
- *nedostatečná kvalita strategického řízení obcí v ekonomické oblasti,*
- *nedostatečná partnerská spolupráce obecních samospráv s podnikatelskými subjekty,*
- *rezervovaný vztah většiny obcí regionu k relativně prosperujícímu městu Třeboň“<sup>83</sup>*

---

<sup>83</sup> Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska a akční plán pro rok 2005 a další období

Představitelé svazku obcí si uvědomili (podle Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska), že je nutné v této oblasti (mikroregion) „, podporovat získávání nových obyvatel, především mladých rodin s dětmi. Podpora by měla vycházet z nabídky možnosti bydlení, občanské vybavenosti a zajištěním služeb v oblasti dopravy za prací.“<sup>84</sup>

**Výše citované věty zdají se být téměř klišé. Jestli se na to opravdu zaměřují, jestli z toho vycházejí priority a projekty dokumentu rozvoje a jak se jim je daří plnit bude námětem mého dalšího zkoumání.**

### **3.2.1 Ekonomická úroveň**

I přes to, co jsem psala výše, má oblast mikroregionu stále **zemědělský charakter**. Nezaměstnává již ale tolik lidí jako dříve. Je to spíše rodina v té či oné vesnici, která si vše obhospodařuje v rámci svých členů. Typickými hospodářskými odvětvími jsou lesnictví, rybářství a lázeňství, tradičními keramika a košíkářství. Ještě před několika málo lety byl tento mikroregion proslulý výrobou skla v Chlumu u Třeboně. Bohužel jinak prosperující Sklářny český křišťál byly v roce 2004 účelně zlikvidovány a zavřeny. Zde bych měla opět připomínku k mnou hodnocenému rozvojovému plánu. Ten zde v roce 2005 stále bere v potaz sklářství a vkládá do něj určité naděje. Je vidět, že plán není aktualizovaný do detailů.

Dalším tradičním oborem je výroba piva (Bohemia regent), těžba rašeliny, která se prodává po celém světě a hlavně zásobuje dvoje proslulé třeboňské lázně – Bertiny a Auroru, které jsou silným ekonomickým leaderem Třeboňska. Díky těmto lázním roste v městě Třeboň a okolí ubytovací kapacita a turistická vybavenost.

Největšími zaměstnavateli v mikroregionu jsou Moeller elektrotechnika s.r.o., Rybářství Třeboň a.s., státní správa a samospráva, Lázně Aurora a Bertiny lázně, Lexa montáže relé, Sloupárna Majdalena, Linde Třeboň a další. Vedle těchto větších podniků se v mikroregionu nachází spousta menších poskytujících pracovní příležitosti. Tyto podniky se soustřeďují ve větších obcích – Třeboň, Suchdol nad Lužnicí, Chlum u Třeboně, Lomnice nad Lužnicí a Stráž nad Nežárkou. Uzemní plány mikroregionu nepočítají s růstem průmyslu.

---

<sup>84</sup> Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska a akční plán pro rok 2005 a další období

### 3.2.2 Vybavenost mikroregionu občanskou a technickou infrastrukturou

Vybavenost těmito dvěma velmi důležitými infrastrukturami uvádí tabulka č. 8.

Tabulka č. 8 – Vybavenost mikroregionu občanskou a technickou infrastrukturou

Obec	Pošta	Škola	Zdrav. zařízení	Policie	Kanalizace	Vodovod	Plynofikace
Cep	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Domanín	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Dunajovice	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Dvory nad Lužnicí	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Frahelž	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Halámky	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Hamr	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Hatín	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO
Hrachoviště	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Chlum u Třeboně	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Klec	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Lásenice	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Lomnice nad Lužnicí	ANO	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO
Lužnice	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Majdalena	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO	ANO
Novosedly n.Nežárkou	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Přístina	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Plavsko	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO	NE
Ponědraž	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Ponědrážka	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Příbraz	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO	NE
Rapšach	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO	ANO

Smržov	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
Stráž nad Nežárkou	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO
Stříbřec	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Suchdol nad Lužnicí	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Třeboň	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Staňkov	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO	NE
Záblatí	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE

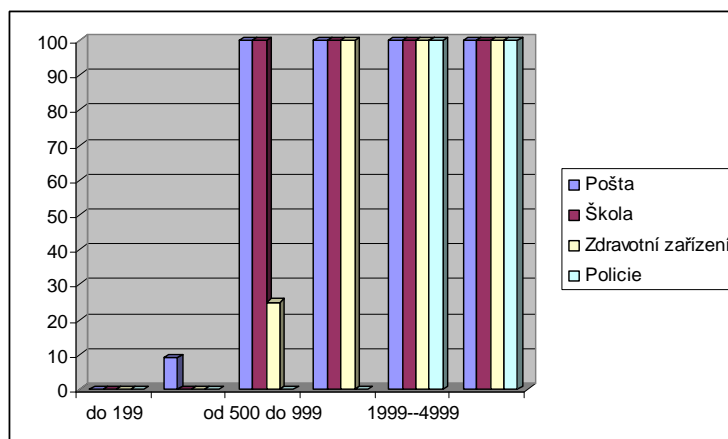
Zdroj: [www.mesta.obce.cz](http://www.mesta.obce.cz)<sup>85</sup>

Tabulka č. 9 - Vybavenost občanskou infrastrukturou podle kategorizace obcí v mikroregionu v%

Počet obyvatel	Pošta	Škola	Zdravotní zařízení	Policie
do 199	0	0	0	0
od 200 do 499	9	0	0	0
od 500 do 999	100	100	25	0
od 1 000 do 1999	100	100	100	0
1999--4999	100	100	100	100
Od 5000- 9999	100	100	100	100

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 11 - Vybavenost občanskou infrastrukturou podle kategorizace obcí v mikroregionu v%



Zdroj: Vlastní výzkum

Zhodnocením tabulky č. 9 a grafu č. 11 vyjde, že obce do 199 obyvatel jsou na tom v mikroregionu nejhůř, což odpovídá i celorepublikové situaci. Totéž se dá říci o obcích do

<sup>85</sup> [www.mesta.obce.cz](http://www.mesta.obce.cz) [online]. 1996-2008 [cit. 2008-01-31]. Dostupný z WWW:

[www.mesta.obce.cz](http://www.mesta.obce.cz), vlastní

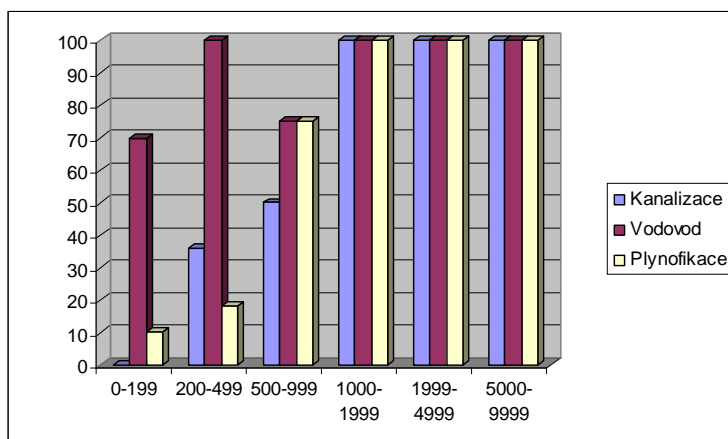
500 obyvatel, které na tom nejsou o moc lépe, od 500 obyvatel se situace radikálně zlepšuje a obce jsou na tom se základní občanskou vybaveností výborně. (Bohužel je těchto obcí málo)

**Tabulka č. 10 - Vybavenost technickou infrastrukturou podle kategorizace obcí v mikroregionu v%**

Počet obyvatel	Kanalizace	Vodovod	Plynofikace
do 199	0	70	10
od 200 do 499	35	100	18
od 500 do 999	50	75	75
od 1 000 do 1999	100	100	100
1999--4999	100	100	100
Od 5000- 9999	100	100	100

Zdroj: Vlastní výzkum

**Graf č. 12 - Vybavenost technickou infrastrukturou podle kategorizace obcí v mikroregionu v%**



Zdroj: Vlastní výzkum

Z tabulky č. 10 a grafu č. 12 můžeme vidět, že v obcích do 500 obyvatel je situace uspokojivá jen co se týče vodovodu. Tyto informace mám z oficiálních zdrojů měst a obcí, bohužel si ale myslím, že informace jsou minimálně dva roky staré. V kapitole č. 1 jsme uvedla, že se situace rok od roku zlepšuje, tudíž si myslím, že i zde je situace o něco lepší, než je v tabulce a grafu. Stále na tom budou ale obce do 100 obyvatel nejhůř. Jinak je opět situace ve větších obcích uspokojivá.

### **3.3**      *Závěrečné shrnutí*

V této kapitole jsem představila mikroregion (SORT), jehož plán rozvoje budu hodnotit. Bylo velmi zajímavé sledovat vývoj počtu obyvatel jednotlivých obcí i za celý mikroregion a dalo se z něj vyčíst spoustu informací, které potvrdily i popis venkova z první kapitoly. Je velmi důležité, že se obce mikroregionu spojily a vytvořily SORT, který zpracoval svůj plán rozvoje. V němž je vytyčeno za cíle podpora získání nových obyvatel, nabídka možností bydlení, zlepšení občanské vybavenosti a zajištění služeb v oblasti dopravy za prací. Jak jsem již výše zmínila, mým dalším úkolem bude zkoumat, jestli se na to projekty rozvoje zaměřily a jak se SORTu dařilo naplánované projekty plnit.

## 4 Zhodnocení rozvojového plánu Třeboňska

Stěžejní částí této práce je zhodnocení rozvoje venkova vybraného mikroregionu. Mikroregion Třeboňsko (Svazek obcí regionu Třeboňsko) budu hodnotit podle **Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska a akčního plánu pro rok 2005 a další období**. Což je zřejmé z předešlé kapitoly.

### 5.1 Stanovené priority rozvoje

Všechny následující informace v této podkapitole budu čerpat z rozvojového plánu Třeboňska. Ze SWOT analýzy vplynuly tyto důležité oblasti ochrany, rozvoje či alespoň přilákání pozornosti (v této části nehodnotím zpracování SWOT analýzy ani to, jestli priority na SWOT analýzu navazují): životní prostředí, cestovní ruch a lázeňství, technická a dopravní infrastruktura, rozvoj podnikání, kvalita života obyvatel, komunikace a mezinárodní vztahy.

#### **Priorita 1- Ochrana životního prostředí a trvale udržitelný rozvoj území**

Opatření k této prioritě jsou celkem čtyři. Jsou to :

- obnova a údržba venkovského charakteru krajiny a zlepšení životního prostředí

K naplnění tohoto opatření by měly napomocet tyto aktivity: revitalizace a odbahňování rybníků, údržba a oprava veřejných prostranství, realizace projektů plánů protipovodňových opatření, výsadba melioračních a zpevňujících dřevin kolem cest a vodotečí a úpravy polních cest v katastrech obcí.

- zlepšení stavu ovzduší

K naplnění tohoto opatření by měly napomocet tyto aktivity: rozvoj plynofikace a ekologických způsobů vytápění, postupná náhrada lokálního vytápění domácností systémy centrálního zásobování teplem.

- zlepšení nakládání s odpady

K naplnění tohoto opatření by měly napomocet tyto aktivity: vyřešení separace odpadů, zpracování biologicky rozložitelného odpadu, separace a zpracování elektronického odpadu, rekultivace skládek, realizace III. etapy skládky ve Stráži nad Nežárkou.



- zajištění čištění odpadních vod

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: výstavba, rekonstrukce a rozšíření kanalizační sítě; výstavba čističek odpadních vod v obcích.

### **Priorita 2 – Podpora podnikání a rozvoj výrobní základny, zvláště v oblasti malého a středního podnikání**

Opatření k této prioritě jsou celkem čtyři. Jsou to:

- zlepšení podmínek pro rozvoj podnikání na území Třeboňska

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: zlepšení informovanosti podnikatelů, zvýšení angažovanosti podnikatelů a jiných profesních organizací v Jihočeském kraji, zlepšení spolupráce mezi podnikateli a místními samosprávami.

- vybudování potřebné infrastruktury pro rozvoj podnikání

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: vznik nových průmyslových a podnikatelských zón včetně zainvestování technických sítí, vybudování nebo rekonstrukce komunikací k podnikatelským objektům,.

- podpora vzniku regionálních podnikatelských sítí

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: zpracování studie o možnosti vytvoření podnikatelských sítí na Třeboňsku, podpora tohoto vzniku.

- podpora tradičních činností a řemesel na Třeboňsku

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: pomoc při výrobě zboží tradičních řemesel a činností na trhu, pomoc při zvyšování odborné kvalifikace podnikatelů.

### **Priorita 3 – Podpora rozvoje cestovního ruchu a lázeňství**

Opatření k této prioritě je celkem šest. Jsou to:

- zvýšení návštěvnosti regionu

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: společná marketingová strategie při propagaci regionu, zřízení turistického informačního centra zřízeného pro celý region.

- zvýšení kapacity balneoprovozu v regionu

K naplnění tohoto opatření by měly napomocť tyto aktivity: rekonstrukce a rozšíření kapacity balneoprovozu (lázeňský provoz) lázní Aurora a Berta, výstavba lázeňského provozu v katastru obce Domanín.

- rozšíření nabídky volnočasových aktivit pro návštěvníky regionu

K naplnění tohoto opatření by měly napomocť tyto aktivity: rozšíření sítě cyklotras a cyklostezek, vytvoření sítě hipotras; podpora rozšíření podnikatelských aktivit v agroturistice a hipoturistice; rozšíření volnočasových aktivit na rybnících; vybudování akvaparku v Třeboni; vybudování golfového hřiště.

- rozšíření ubytovacích kapacit všech kategorií

K naplnění tohoto opatření by měly napomocť tyto aktivity: využití nevyužitých obecních objektů pro zřízení ubytoven, rozšíření kapacity kempů s vyšším standardem služeb, podpora podnikatelských záměrů na vybudování hotelů vyšších kategorií, podpořit vznik soukromých penzionů.

- zlepšení informovanosti potenciálních návštěvníků

K naplnění tohoto opatření by měly napomocť tyto aktivity: rozšíření a zkvalitnění turistického a informačního značení v regionu, fundované provozování vlastního informačního internetového serveru celého Třeboňska, provozování informačního systému cestovního ruchu Třeboňska v reálném čase.

- Podpora kongresové turistiky v regionu

K naplnění tohoto opatření by měly napomocť tyto aktivity: výstavba nebo rekonstrukce zařízení vhodných pro kongresovou turistiku, podpora marketingové činnosti zaměřené na propagaci.

#### **Priorita 4 – Rozvoj infrastrukturní základny regionu (dopravní a technická infrastruktura)**

Opatření k této prioritě jsou celkem tři. Jsou jimi:

- zlepšení dopravní infrastruktury a obslužnosti

K naplnění tohoto opatření by měly napomocť tyto aktivity: oprava komunikací v regionu, jednání s dopravci za účelem optimalizace dopravní obslužnosti, podpora záměrů ČD

v oblasti modernizace železnice v regionu, podpora záměru vybudování letiště pro malá sportovní a dopravní letadla.

- zlepšení technické a vodohospodářské infrastruktury

K naplnění tohoto opatření by měly napomocet tyto aktivity: zajištění čištění odpadních vod, dobudování kanalizační sítě v malých obcích, zavedení veřejného vodovodu do všech obcí regionu, realizace protipovodňových opatření povodí řeky Lužnice

- rozvoj informačních technologií

K naplnění tohoto opatření by měly napomocet tyto aktivity: rozvoj veřejně přístupného internetu, zapojení obcí a podnikatelů do informačních systémů týkajících se Třeboňska.

### **Priorita 5 - Zkvalitnění života obyvatel regionu**

Opatření k této prioritě jsou celkem tři. Jsou jimi:

- vytváření podmínek pro bydlení a život na venkově

K naplnění tohoto opatření by měly napomocet tyto aktivity: podpora využití stávajícího bytového fondu, podpora výstavby bytů pro začínající a sociálně slabé rodiny, zajištění pozemků pro novou bytovou výstavbu, podpora dostupné sítě sociálních služeb a zdravotnictví, výstavba a oprava objektů zlepšujících kvalitu života obyvatel.

- zajištění podmínek pro růst zaměstnanosti v regionu zvyšováním počtu pracovních míst v regionu

K naplnění tohoto opatření by měly napomocet tyto aktivity: dostupnost rekvalifikačních kurzů a jejich přizpůsobení potřebám regionu, vytváření podmínek pro zvyšování počtu pracovních míst.

- rozvíjení obecní kultury a společenského života na venkově

K naplnění tohoto opatření by měly napomocet tyto aktivity: podpora spolkového života v obcích, podpora místních knihoven, podpora místních zvyků, lidových tradic a kulturních akcí.

### **Priority 6 – využití přírodních a kulturních zdrojů Třeboňska**

Opatření k této prioritě jsou celkem tři. Jsou jimi:

- zvýšení ekonomické rentability aktivit cestovního ruchu v návaznosti na pravděpodobné zařazení části rybníční soustavy a historického jádra Třeboně do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO

Mezi aktivity k naplnění tohoto opatření patří: analýza vlivu zápisu TRN na Listinu světového kulturního dědictví UNESCO na životní prostředí a hospodářský život Třeboňska a využití brownfields pro cestovní ruch.

- obnova lidových tradic v obcích regionu a jejich využití pro jeho zatraktivnění

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: pravidelné tradiční řemeslné trhy, workshopy a semináře, podpora vzniku koncepčních rozvojových materiálů, místní tradiční akce, folklorní akce, aktivity místní kultury (hudba, divadlo, spolková činnost).

- využití dosud nevyužívaných objektů přírodního a kulturního dědictví v cestovním ruchu

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: podpora využití domu Jakuba Krčina, podpora údržby a obnovy drobných historických památek ve venkovských obcích a krajině, poradenství.

#### **Priorita 7 – podpora rozvoje lidských zdrojů regionu**

Opatření k této aktivitě jsou dvě. Jsou to:

- rozvoj školství a vzdělanosti ve vazbě na další rozvíjení přírodních a kulturních zdrojů

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: podpora vzdělávacích aktivit pro děti a mládež, podpora celoživotního vzdělávání dospělých na venkově, podpora tvůrčí činnosti dětí a mládeže, zaměřených na kulturní a přírodní dědictví regionu.

- Podpora vědeckých institucí

K naplnění tohoto opatření by měly napomoci tyto aktivity: podpora spolupráce mezi vědeckými institucemi v regionu, místními samosprávami a podnikateli s cílem společně se účastnit na realizaci rozvojového plánu Třeboňska; realizace společných projektů v oblasti životního prostředí.

#### **Priorita 8 – podpora spolupráce s jinými subjekty a regiony v ČR i v zahraničí**

Opatření k této aktivitě je pouze jedno.

- Podpora dalšího rozvoje partnerských kontaktů mezi místními a zahraničními subjekty

Záběr priorit, jejich opatření včetně aktivit je velmi široký, odpovídá i vytyčeným cílům, jaké jsme si uvedli výše. Pokud by se podařilo vše splnit, mikroregion by jen vzkvétal. Bylo na obcích jak takto zpracovaný dokument využít. Každá obec ze Svazku obcí si poté určila svou

databázi projektů. Mimo tyto projekty individuálních obcí byla vytvořena databáze projektů mikroregionální, kterou budu hodnotit v následující podkapitole.

## ***5.2 Projekty a jejich zhodnocení***

Tato podkapitola je zásadní částí celé práce. Představím zde rozvojové projekty a zhodnotím v jaké fázi realizace se nacházejí. Porovnáám jaký byl plán v roce 2005 a jaká je skutečnost v roce 2008. Z předešlé podkapitoly je vidět, že námětů na rozvoj je mnoho. Jak se s nimi vypořádal Svazek obcí uvidíme nyní.

### **Seznam projektů:**

1. Analýza vlivu zápisu TRN na Listinu světového kulturního dědictví UNESCO na životní prostředí a hospodářský život Třeboňska
2. Plán rozvoje cestovního ruchu regionu Třeboňsko
3. Analýza možností vzniku regionálních podnikatelských sítí na Třeboňsku
4. Realizace strategie programu Leader+ v oblasti MAS Třeboňsko
5. Realizace strategie programu Leader ČR v oblasti MAS Třeboňsko
6. Vybudování nového lázeňského provozu v katastru obce Domanín
7. Vybudování útvaru pro poradenské služby a projektový management v rámci o. p. s. společnosti MAS Třeboňsko
8. Protipovodňová hráz Stará Hlína
9. Protipovodňová hráz Klec
10. Poldr Hrádeček
11. Rekultivace skládky ve Stráži nad Nežárkou a realizace III. etapy skládky
12. Separace odpadů v regionu
13. Vybudování kompostárny pro zpracování biologického odpadu v regionu
14. Vyřešení separace a zpracování elektronického odpadu

#### 4.1.1 Analýza vlivu zápisu třeboňské rybníční soustavy a historického jádra na Listinu světového kulturního dědictví UNESCO na životní prostředí a hospodářský život

<b>Cílem</b> tohoto projektu je ochrana životního prostředí a trvale udržitelný rozvoj území.
<b>Důvodem</b> proč byl tento projekt navrhován bylo jednání (rok 2005) o zapsání třeboňského rybníkářského dědictví na Listinu světového dědictví UNESCO.
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: rok 2005 <b>Skutečný termín</b> realizace: rok 2005
<b>Předpokládané náklady:</b> 400 000 Kč <b>Skutečné náklady:</b> 440 000Kč
<b>Předpokládané zdroje krytí</b> těchto nákladů: Phare CBC a LEADER+x
<b>Skutečné zdroje krytí:</b> Phare CBC a LEADER+
<b>Hodnocení:</b> plán částečně splněn

Přijetí Třeboňského rybníkářského dědictví na Listinu světového dědictví UNESCO by mělo velký vliv na rozvoj cestovního ruchu. Předpokládá se, že zkušenosti míst, která jsou již zapsaná, zvýšený příliv zahraniční klientely až o 50%. Je nutné též brát ohled na životní prostředí, které přílivem klientů může být ohroženo .

Jednotná analýza na životní prostředí a hospodářský život zpracována nebyla – proto hodnocení plán částečně splněn. Byly zpracované dvě dílčí analýzy: Analýza důsledků začlenění rybníční soustavy do seznamu UNESCO na hospodaření rybníkářství Třeboň a Strategie rozvoje cestovního ruchu Třeboňska s ohledem na začlenění rybníční soustavy a historického jádra Třeboně do kulturního dědictví a památek UNESCO (viz projekt č. 2). První analýza stála 140 000 Kč a byla financovaná z programu LEADER+ (viz projekt č. 4)- nebyla mi poskytnuta. Druhá analýza stála 300 000 Kč, financovaná byla z Phare CBC a poskytnuta mi byla - v následující podkapitole je popsána, v této popíšu vliv zápisu na cestovní ruch, který je zde brán v závislosti na poptávce turistů po destinaci.

V roce 2003, na základě iniciativy města Třeboň, předložilo Ministerstvo kultury návrh pařížskému sekretariátu UNESCO na zapsání třeboňské rybníkářské soustavy (rybník Svět, Rožmberk, Nová řeka, Stará řeka a Zlatá stoka) a historického jádra města Třeboň do Seznamu světového dědictví UNESCO pod názvem **Třeboňské rybníkářské dědictví**.

Obrázek č. 3 – Třeboňská rybníční soustava



Zdroj: Informační server regionu Třeboňsko<sup>86</sup>

Obrázek č. 4 – Historické jádro města Třeboň



Zdroj: IKS Třeboň<sup>87</sup>

Při projednávání nominace region navštívili experti a byl zpracován mezinárodní nezávislou odbornou organizací ICOMOS posudek, který uznal autenticitu „místa“ a jeho vysokou kulturní hodnotu zdůvodňující zápis do Seznamu. Odborníci ale navrhli, aby byly nominovány ještě další rybníky vytvořeny v 15. a 16. století, náležící k síti rybníkářských děl. Ministerstvo kultury o tom bylo informováno a bylo odloženo hodnocení této nominace, aby měla ČR příležitost uvážit rozsah nominace. **Dosud nebylo Třeboňské rybníkářské dědictví zapsáno na Seznam UNESCO.**

Ze zkušeností míst, která jsou již na seznamu, se předpokládá změna poptávky turistů po tomto místě - ve smyslu jejího zvýšení. Přesné číslo se exaktně určit nedá, dá se pouze

---

<sup>86</sup> Informační server města Třeboně : Rybníkářství [online]. [2005] [cit. 2008-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.regiontrebonsko.cz/page.php?stranka=14&jazyk=cz>>.

<sup>87</sup> Fotogalerie města Třeboně [online]. [2005] [cit. 2008-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.trebon-mesto.cz/index.php?l=cz&p=89&r=0>>.

empiricky odhadnout. Uvedu jeden příklad za všechny a to návštěvnost Vily Tugendhat v Brně.

Obrázek č. 5 – Vila Tugendhat v Brně



Zdroj: oficiální stránky města Brna<sup>88</sup>

Tab. č. 11 – Návštěvnost Vily Tugendhat v Brně před a po zapsání- zápis v roce 2001

Rok	Návštěvnost
1998	2969
1999	4931
2000	7989
<b>2001</b>	<b>9201</b>
2002	<b>13777</b>
2003	<b>13042</b>
2004	<b>Cca 14000</b>

Zdroj: Strategie rozvoje cestovního ruchu Třeboňska<sup>89</sup>

Z tabulky je vidět 50% nárůst turistů po zapsání na Seznam UNESCO. Není tedy divu, že se město Třeboň se svým regionálním bohatstvím snaží na Seznam také patřit.

Po popsání zkoumaného stavu výše, jsem chtěla zjistit, jaké jsou aktuální informace v roce 2008, a dozvěděla jsem se opravdu zajímavé věci, které mě trochu vyvedly z míry. Věta, že není divu, že se město snaží o zapsání na Seznam, byla mou myšlenkou napsanou ke stavu v

---

<sup>88</sup> Statutární město Brno [online]. 2000 , 2007 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.brno.cz/adresare/?id=&adr=1&jazyk=cz>>.

<sup>89</sup> Strategie rozvoje cestovního ruchu Třeboňska : s ohledem na začlenění rybníční soustavy a historického jádra Třeboně do kulturního dědictví a památek UNESCO .Odeon firm servis. [s.l.] : [s.n.], 2005. 133 s.



roce 2003. Poté, co nezávislá komise ICOMOS návrh na zapsání vrátila k dopracování a rozšíření, se město Třeboň stáhlo a přestalo být ve věci aktivní. Takže do letošního roku žádná nová žádost podána nebyla a to i přes to, že samotný Výbor pro světové dědictví již na Ministerstvo kultury poslal několik výzev. Ministerstvo teď v podstatě čeká, až město Třeboň vyvine alespoň nějakou iniciativu, ale ono „spí“. Proč? Důvod jsem bohužel moc nepochopila, ale vypadá to, že v dalších aktivitách asi brání Rybářství Třeboň. Možná nechce, aby tam patřily další rybníky, znamenalo by to vyšší náklady na jejich údržbu. Jedinou iniciativu v nynější době vyvíjí Správa CHKO, což je určitý paradox, protože zvýšení přílivu turistů, může mít negativní vliv na životní prostředí. Rybářství se Správou nemá dobré vztahy, což je také jeden z důvodů opozice Rybářství. Je mi to ale všechno velmi divné, když už si jednou město dalo práci se žádostí o nominaci, která byla pouze vrácena k dopracování.

### **Závěr k projektu**

Zjistit zákulisí celé situace by bylo rozhodně zajímavé. Bohužel není cílem této práce po tom do podrobnosti pátrat, zde jsem nastínila problémy, které se zapsáním jsou, ale hlavně jsem zhodnotila projekt, který nebyl zcela splněn. V následující kapitole, uvedu možnost financování takového projektu, která se nabízí od letošního roku. Závěrem bych chtěla říct jednu důležitou informaci a to takovou, že už je nejvyšší čas vyvinout iniciativu v žádosti o zapsání, protože se začínají „zavírat dveře“. Z neoficiálních zdrojů jsem se dozvěděla, že Výbor UNESCO již přestane přijímat žádosti na zapsání evropských památek, kterých již je na seznamu mnoho a začne se orientovat jinam (např. na Jižní Ameriku)

#### 4.1.2 Plán rozvoje cestovního ruchu regionu Třeboňsko

<b>Cílem</b> tohoto projektu bylo zpracovat <b>strategický plán cestovního ruchu regionu Třeboňsko.</b>
<b>Důvodem</b> proč měl tento dokument být zpracován byla neexistence žádného uceleného dokumentu, který by udával směr dalšího rozvoje cestovního ruchu.
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: rok 2005 <b>Skutečný termín</b> realizace: rok 2005
<b>Předpokládané náklady:</b> 400 000 Kč <b>Skutečné náklady:</b> 300 000 Kč
<b>Předpokládané zdroje krytí</b> těchto nákladů: Phare CBC a Program obnovy venkova.
<b>Skutečné zdroje krytí:</b> Phare CBC
<b>Hodnocení:</b> plán splněn

Cíl tohoto projektu nebyl splněn ze strany SORT, ale díky iniciativě MAS Třeboňsko. Což se ale nijak nevylučuje, jelikož, jak jsem již psala výše, obce SOTR patří do MAS a předseda představenstva MAS je zároveň poradcem SORT. MAS již v roce 2004 rozhodla o nutnosti vypracování takovéto strategie, tudíž se tento projekt dostal i do Aktualizace rozvojového plánu regionu Třeboňsko.

Jelikož je Třeboňsko velmi atraktivní turistickou destinací nejen v rámci Jihočeského kraje, ale i celé ČR, je třeba tohoto předpokladu využít pro další rozvoj tohoto regionu. Kvalitně zpracovaná strategie rozvoje pomůže subjektům působícím v tomto oboru, i těm potencionálním, vidět konkrétnější budoucnost a konkrétní možnosti podnikání efektivních kroků k naplňování podnikatelských vizí.

Zásadním podnětem k vypracování této strategie mimo jiné byla „*nominace Třeboňského rybníkářského dědictví do světového dědictví UNESCO.*“<sup>90</sup>

Výsledkem je **Strategie rozvoje cestovního ruchu Třeboňska s ohledem na začlenění rybníční soustavy a historického jádra Třeboně do kulturního dědictví a památek UNESCO**

---

<sup>90</sup> Strategie rozvoje cestovního ruchu Třeboňska : s ohledem na začlenění rybníční soustavy a historického jádra Třeboně do kulturního dědictví a památek UNESCO .Odeon firm servis. [s.l.] : [s.n.], 2005. 133 s.

Strategie si klade za cíle: zvýšit počet pracovních příležitostí; zlepšit atraktivitu a zvýšit návštěvnost regionu Třeboňsko; pomoci dosáhnout lepších výsledků hospodaření v oblastech souvisejících s cestovním ruchem či na něj navazujících; zkvalitnění a rozšíření služeb pro turisty; zvýšení investic do infrastruktury, nemovitostí a podnikatelských aktivit souvisejících s cestovním ruchem.

Strategie cestovního ruchu byla zpracovaná tradičním způsobem: analytická část ⇒ návrhová část. Analytická část obsahuje situační analýzu Třeboňska jako turistické destinace, analýzu návštěvnosti, poptávky a nabídky. Poté následuje SWOT analýza, na níž navazuje návrhová či programová část se svou vizí a strategií dalšího rozvoje cestovního ruchu a představou o vlivu cestovního ruchu na „*ekonomický rozvoj, životní prostředí, trh práce a život obyvatel regionu.*“<sup>91</sup> To vše vyústí v akční a časový plán implementace strategie.

Strategie rozvoje cestovního ruchu na Třeboňsku definovala sedm strategických oblastí. Těmi jsou: „*kulturně-poznávací; lázeňsko-zdravotní; kongresový; incentivní; venkovský; sportovní, rekreační a zájmové aktivity a gastroturistika.*“<sup>92</sup> Tyto oblasti nelze brát individuálně, naopak by bylo velmi vhodné, kdyby se propojily a využily synergického efektu na rozvoj cestovního ruchu.

Popisovat zde celou Strategii by bylo zbytečné, na následujících stránkách zhodnotím akční plán na rok 2006. V následující kapitole uvedu oblasti podpory podle Strategie a budu k nim hledat možnosti jejich financování.

#### **4.1.2.1 Akční plán a jeho zhodnocení**

##### **1. doplnění dokumentace pro rozšíření rybníční soustavy pro nominaci Třeboňského rybníkářského dědictví do seznamu světového dědictví UNESCO**

1.1 Zpracovat studii přínosů i negativních dopadů zařazení Třeboňského rybníkářského dědictví do „UNESCO“ na hospodaření Rybářství Třeboň – **zpracováno v roce 2006**

1.2. Navrhnout kompenzaci negativních dopadů zařazení Třeboňského rybníkářského dědictví do „UNESCO“ na hospodaření rybářství Třeboň – **zpracování v roce 2006**

---

<sup>91</sup> Strategie rozvoje cestovního ruchu Třeboňska : s ohledem na začlenění rybníční soustavy a historického jádra Třeboně do kulturního dědictví a památek UNESCO .Odeon firm servis. [s.l.] : [s.n.], 2005. 133 s.

<sup>92</sup> tamtéž

1.3 Zpracovat koncepci nových aktivit v oblasti cestovního ruchu s cílem nalézt oblasti, v nichž by Rybářství Třeboň mohlo participovat na efektech plynoucích z rozvoje cestovního ruchu po zařazení Třeboňského rybníkářského dědictví do „UNESCO“ – **nezpracováno**

1.4 Rozhodnout o rozsahu rozšíření rybníční soustavy, která bude do nominace včleněna a doplnit dokumentaci pro nominaci.... – **nezpracováno**

1.5 Založit Nadaci Třeboňského rybníkářského dědictví – **zatím nezaložena**

## **2. Realizace základních opatření podmiňujících a zabezpečujících rozvoj cestovního ruchu na Třeboňsku včetně příhraničí**

2.1 Vypracovat management plán cestovního ruchu na Třeboňsku, který by vhodným plánováním cestovního ruchu zaručoval jak přístupnost památek a přírodních krás, tak trvale udržitelný rozvoj a zachování přírodních a kulturních hodnot regionu

2.2 Zmapovat subjekty, které podnikají nebo působí v odvětví cestovního ruchu na Třeboňsku, vhodnými formami odstranit jejich nedůvěru ve spolčování a iniciovat vznik jejich svazu, sdružení či komory a tím položit základy budoucí podnikatelské sítě

2.3 Zpracovat projekt o podobě, fungování a financování subjektu pro destinační management cestovního ruchu Třeboňska, který by na nekomerčním základě koordinoval cestovní ruch v regionu a zabezpečoval některé činnosti podporující rozvoj cestovního ruchu

2.4 Nalézt způsob realizace a financování internetového informačního turistického portálu o regionu Třeboňsko a zajistit jeho napojení na internetové stránky ostatních subjektů (popsáno výše)

2.5 Nalézt způsob financování nákupu rozhodující části nákladu německé verze turistického průvodce nakladatelství Soukup a David „Die region Třeboň“ a zajistit jeho bezplatnou distribuci v Rakousku a v Německu

2.6 Založit subjekt destinačního managementu cestovního ruchu Třeboňska a posoudit účelnost s vazbou na subjekt destinačního managementu cestovního ruchu, která by v oblasti cestovního ruchu podnikala na komerčním základě

2.7 Po vzoru akce „Ochutnávej Waldviertel“ rozpracovat koncepci projektu „Ochutnávej Třeboňsko“, jako základu pro rozvinutí gastroturistiky

2.8 Rozvinout partnerství příslušných subjektů působících na Třeboňsku a Waldviertelu v oblasti cestovního ruchu.

**Všechny tyto akce má MAS v plánu zrealizovat v tomto roce (2008).**

### **3. Zajištění pasportizace nemovitostí vhodných pro rozvoj cestovního ruchu a navržení koncepce jejich rozvoje**

3.1 Provést pasportizaci objektů a pozemků v majetku měst a obcí i dalších subjektů vhodných k posílení infrastruktury cestovního ruchu na Třeboňsku; případně navrhnout jejich využitelnost s ohledem na zpracovanou Strategii – **žádost 2008-2009**

3.2 Zpracovat projekt zřízení muzea Třeboňského rybníkářského dědictví v krčínovo domě v Třeboni a vytipovat vhodnou lokalitu pro jeho venkovní expozici pro účely muzealizace památek Třeboňského rybníkářského dědictví – **žádost 2008-2009**

### **4. Zpracování generelu rozvoje dopravní infrastruktury včetně cyklotras a hipotras**

4.1 Zpracovat generel rozvoje dopravní infrastruktury na Třeboňsku s cílem, aby při rozvoji cestovního ruchu v celém regionu nedocházelo v důsledku nekoordinovaného rozvoje dopravy k devastaci přírody a památek - **zpracováno v roce 2005**

4.2 Najít způsob realizace a alternativní zdroje financování obchvatu historického jádra Třeboně, který umožní vyloučit automobilovou dopravu ze Světské hráze. – **zpracováno v roce 2005**

4.3 Zpracovat generel rozvoje a koncepci udržování cyklotras a cyklostezek na Třeboňsku – **nezpracováno**

4.4 Zpracovat koncepci rozvoje hipotras, včetně jejich napojení na hipotrasy v přilehlém Waldviertelu – **nezpracováno**

### **5. Navržení konceptu využití nemovitostí souvisejících s rybníkářstvím pro rozvoj cestovního ruchu**

5.1 Zpracovat projekt na rekreační a turistické využití rybníka Rožmberk, Rožmberské bašty, bývalého skladu a přilehlých pozemků – **termín realizace letošní rok**

5.2 Zpracovat koncepci využití Nadějské soustavy pro rozvoj cestovního ruchu regionu – **nerealizováno**

5.3 Vypracovat plán na využití a zatraktivnění rybníka svět, jeho hráze, ostrova, stezky okolo rybníka svět a přilehlých pozemků pro účely cestovního ruchu – **nerealizováno**

5.4 Zorganizovat a rozšířit o další aktivity 2. ročník Rybářských slavností – **splněno, pokračovalo třetím rokem a pokračovat bude i nadále**

5.5 Vypracovat a realizovat projekt zatraktivnění výlovů dalších rybníků k prodloužení turistické sezony na Třeboňsku – **nerealizováno**

5.6 Navrhnout koncepci rozvoje rekreačního rybaření na Třeboňsku – **nerealizováno**

## **6. Příprava projektů v oblasti cestovního ruchu na Třeboňsku, které by měly být realizovány v roce 2006 a zejména v letech 2007-2013**

6.1 Podpořit reálné projekty různých subjektů vztahujících se k cestovnímu ruchu na Třeboňsku a připravit nové projekty, odvíjející se z této strategie – **byly podpořeny projekty v rámci LEADER ČR 2005, 2006 (podrobnosti níže)**

6.2 Hledat další způsoby financování předkládaných projektů

### **Závěr k projektu**

Projekt č. 2 se podařilo splnit. Nesplnil ho sice SORT, ale MAS Třeboňsko, což, jak jsem již zmínila se nijak nevylučuje, ale také to ukazuje na jistou nečinnost SORT. Náklady byly o něco vyšší než se původně čekalo a podle zatím splněných úkolů vynaloženy tak na 50% efektivně. Velkou příležitostí pro plnění cílů této strategie je nové plánovací období EU. Takže se dá říct, že pokud budou aktivní subjekty činné v cestovním ruchu, budou mít snahu a též budou dbát rad této strategie, mohou být úspěšné v žádosti o financování svých projektů. Možností, kam žádat, je mnoho (viz následující kapitola). **Výsledek → rozvoj cestovního ruchu na Třeboňsku, diverzifikace ekonomických aktivit Třeboňska a zvýšení nabídky pracovních příležitostí → zvýšení kvality života obyvatel.**

#### 4.1.3 Analýza možnosti vzniku regionálních podnikatelských sítí na Třeboňsku

<b>Cílem</b> tohoto projektu bylo zpracovat studii o možnostech realizace regionálních podnikatelských sítí na Třeboňsku
<b>Důvodem</b> proč měl tento dokument být zpracován byla výborná zkušenost zahraničních subjektů s těmito sítěmi a absence takových sítí na Třeboňsku
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: rok 2005 <b>Skutečný termín</b> realizace: nebylo realizováno
<b>Předpokládané náklady:</b> 250 000 Kč <b>Skutečné náklady:</b> 0
<b>Předpokládané zdroje krytí</b> LEADER+ a Program obnovy venkova.
<b>Hodnocení:</b> plán nesplněn – částečně nahrazen jiným projektem

Hodnocení - plán částečně nahrazen znamená, že žádná Analýza možnosti vzniku regionálních podnikatelských sítí zpracována nebyla, ale místo ní byl zpracován MAS Třeboňsko podnikatelský záměr na regionální značení výrobků Třeboňska. Což samozřejmě není totožné, ale při hodnocení ho beru v potaz, protože podnikatelé, potažmo jejich produkty takto označené, určitou podnikatelskou síť vytvoří.

V dnešním globalizovaném světě nám výrobky jaksi splývají a my nemáme téměř představu, odkud pocházejí. Regionální značení výrobku je způsob, jak „posílit charakter a jedinečnost určitého území“<sup>93</sup> Podmínky pro získání loga by měly splnit důležitou prioritu, kterou je propojení mezi šetrným využíváním přírodního bohatství, místními tradicemi a kulturou s hospodařením člověka v krajině a ekonomickou prosperitou regionu.

Hlavním cílem takového značení je zviditelnění regionu se „zachovalou přírodou a využití jeho socio-ekonomických výhod.“<sup>94</sup> Hlavním smyslem regionálního značení výrobku je zdůraznit **původ** výrobku.

O certifikaci mohou požádat výrobci potravin a zemědělských produktů, řemeslných výrobků a uměleckých děl a přírodních produktů. Za udělení a odejímání práv k užívání loga

---

<sup>93</sup> *Regionální značení výrobku : podnikatelský záměr.* Místní akční skupina Třeboňsko. [s.l.] : [s.n.], 2006. 31 s.

<sup>94</sup> tamtéž

zodpovídá MAS Třeboňsko, která je též koordinátorem projektu (poznámka – vše je na hypotetické bázi, je to zatím pouze záměr). Aby mohl výrobek používat regionální logo, musí projít certifikačním procesem, který spočívá v posouzení výrobku Certifikační komisí. Pokud komise schválí výrobek k používání loga, logo bude přiděleno na dobu dvou let. Poté se proces opakuje. Právo na užívání loga je nepřenosné a neprodejně. Po dobu užívání loga výrobce garantuje plnění všech podmínek, které uvedl v žádosti a které musí splnit pro poskytnutí loga. Výrobce musí řádně výrobek logem označit. Za užívání loga výrobce platí poplatky, kterými se pokrývají náklady MAS na marketing - propagaci a prezentaci značky. Při podání žádosti 300 Kč a poté 0,3% z tržby označeného výrobku min 200 Kč max 2500 Kč.

Důležitou součástí tohoto projektu bude **propagace** regionálního loga, potažmo jím označených výrobků. Tato činnost je důležitá i pro rozvoj tohoto mikroregionu, protože se tak dostane do povědomí širší veřejnosti. **Výsledkem by mohlo být posílení ekonomické situace místních výrobců a přilákání většího množství turistů.** Podnikatelský záměr počítá s propagováním na několika úrovních:

1. na národní a mezinárodní úrovni

formou tištěných propagačních předmětů, webových stránek, prezentací na veletrzích a konferencích, společnou prezentací výrobců na akcích pořádaných Ministerstvem pro místní rozvoj; připojila bych reklamu v tisku a rádiích a též využití Public Relation (PR), které by mohlo být stěžejní částí propagace označených výrobků

2. na regionální úrovni

vytvořením vlastního loga značky a jeho použití na tištěných materiálech

**Mnou navrhovaná podoba propagace pomocí PR:** zvolený člen MAS zodpovědný za komunikaci s veřejností by kontaktoval média a informoval je o tomto záměru, následně o tom, že je logo na světě a zájemci se mohou registrovat (regionální a lokální média), poté bych působnost rozšířila na celou ČR a mezinárodně a již bych informovala o kvalitě těchto výrobků a o přidané hodnotě, kterou jim certifikace nabízí, a jak tyto výrobky poznají spolu s pozvánkou návštěvy místa vzniku či-li regionu Třeboňsko. Proč zrovna využít PR? Metody PR jsou sice časově náročné, jejich výhodou je naopak finanční nenáročnost, která se nedá srovnat s reklamou v médiích. Nenásilná forma propagace může mít větší účinek než prvoplánová proklamace výrobků, která již u mnoha potencionálních zákazníků nevzbuzuje důvěru. Tím nechci říct, že se nemá tištěná propagace (reklama) požívat. Samozřejmě ano, ale použila bych ji jako doplňkovou informační kampaň k PR.



**Prezentace loga** bude MAS zajištěna těmito způsoby: vytvořením jednotné marketingové strategie, prezentací v médiích všech úrovní, vytvořením katalogu všech výrobků, vytvořením informačních materiálů. Webovou prezentací, případně i e-shop.

**Návrh loga** není smyslem podnikatelského záměru, který představuji, není už vypracovaný návrh loga, to bude až smyslem realizace, přesto se v tomto záměru nějaké návrhy objevily.

Obrázek č. 7 – Logo

Obrázek č. 6 - Logo



#### **Předběžná kalkulace nákladů**

Registrace ochranné známky	35000,-
Práce realizačního týmu před registrací	40000,-
Náklady na školení, semináře a propagační činnost mezi výrobci	25000,-
Administrativní práce a práce certifikační komise	30000,-
Režijní náklady	15000,-
Propagace, reklama, účast na různých propagačních akcích	90000,-
<b>Celkem předpokládané náklady v 1. roce projektu</b>	<b>235000,-</b>

Možností financování navrhnu v následující kapitole.

#### **Závěr k projektu**

Projekt č. 3 Analýza možnosti vzniku regionálních podnikatelských sítí ze strany SORTU splněn nebyl. Nebyla ani žádná snaha o její vypracování. Jakousi „náhražku“, která by mohla být začátkem spolupráce podnikatelů Třeboňska, vypracovala MAS Třeboňsko. Nedá se tu zhodnotit, jestli se vešly do finančního plánu, protože ten byl stanoven pro jiný projekt.

**Samotný záměr stál 40 000 Kč a byl financován z LEADER+.**

Vznik regionálních podnikatelských sítí považuji v dnešním silném konkurenčním boji za účinný nástroj, jak spojit síly a společně bojovat. MAS Třeboňsko má jako jeden z cílů

podporu vzniku těchto sítí v mikroregionu. Jako první vlašťovka se tedy jeví společné regionální logo, dalším krokem by měla být analýza možnosti vzniku, osvěta mezi podnikateli a následný vznik těchto sítí.

#### 4.1.4 Realizace strategie LEADER+ v oblasti MAS Třeboňsko

<b>Cílem</b> tohoto projektu bylo v období 2005-2007 realizovat pilotní strategii LEADER+	
<b>Důvodem</b> realizace tohoto projektu byla MAS Třeboňsko zpracovaná pilotní strategie LEADER+ pro katastrální území mikroregionů SORT a Vitorazsko. Při přijetí této strategie Ministerstvem zemědělství by mohla MAS realizovat projekty ve výši 7-8 mil. Kč	
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: 2005-2007	<b>Skutečný termín</b> realizace: 2005-2007
<b>Předpokládané získané zdroje: 0 prostředky: 460 000,-</b>	<b>Skutečné vynaložené finanční</b>
<b>Předpokládané zdroje krytí OP Zemědělství.</b>	
<b>Hodnocení:</b> plán částečně splněn	

Z LEADER+ byly získány finance na přípravu na realizaci pilotní strategie MAS Třeboňsko o.p.s., účelem projektu bylo osvojování schopností MAS.

**Plánované využití finančních prostředků:** pořádní seminářů a školení pro širokou veřejnost, realizace webových stránek, nákup počítače a vybavení pro kancelář, vypracování analýzy dopravní infrastruktury v regionu, vypracování analýzy současného stavu stravovacích a ubytovacích kapacit, zpracování podnikatelského záměru jednotné marketingové strategie regionu a další.

Žádáno bylo o 460 000, které MAS v plné výši získala.

#### Realizované projekty a jejich náklady

Projekty	Náklady
<b>Technická pomoc pro studie lokální oblasti</b>	<b>80 000,-</b>
• fax	6 000,-
• fotoaparát	8 000,-
• notebook	30 000,-

• zásobník projektů	36 000,-
<b>Analýza území</b>	<b>210 000,-</b>
• analýza důsledků začlenění rybníční soustavy do seznamu UNESCO na hospodaření rybářství Třeboň	140 000,-
• analýza dopravní infrastruktury v regionu	15 000,-
• analýza investičních příležitostí na Třeboňsku	35 000,-
• analýza a popis současného stavu zařízení cestovního ruchu v Třeboní	20 000,-
<b>Informování a vzdělávání populace</b>	<b>100 000,-</b>
• realizace www stránek MAS Třeboňsko	60 000,-
• organizace seminářů a školení	20 000,-
• odměny pro členy jiných MAS	20 000,-
<b>Zakládání vhodných MAS</b>	<b>30 000,-</b>
• logo MAS	8 000,-
• tisk a distribuce materiálů	7 000,-
• účast na školení a seminářích	15 000,-
<b>Podnikatelský záměr</b>	<b>40 000,-</b>
• zpracování studie podnikatelského záměru jednotné marketingové strategie regionu	40 000,-
<b>Náklady celkem</b>	<b>460 000,-</b>

Výsledky některých projektů, které vím, že existují:

[www.mas-trebonsko.cz](http://www.mas-trebonsko.cz),



Analýza dopravní infrastruktury

Analýza důsledků začlenění rybníční soustavy do seznamu UNESCO na hospodaření rybářství Třeboň

Zpracování podnikatelského záměru jednotné marketingové strategie regionu- viz jednotné regionální logo

### **Závěr k projektu**

Finance, které byly žádány a v plné výši získány z LEADER+, byly použity na osvojování základních poznatků MAS, na vytvoření pilotní strategie a vypracování různých analýz. Takže cíl realizace pilotní strategie splněn nebyl. Považuji ale za důležité, že si MAS vytvořila zkušenosti na další strategii, které již byly realizované (viz následující projekt).

## **4.1.5 Realizace strategie programu LEADER ČR v oblasti MAS**

### **Třeboňsko**

<b>Cílem</b> tohoto projektu je získání finančních prostředků z LEADER ČR.
<b>Důvodem</b> bylo rozhodnutí MAS zpracovat pilotní strategii i pro LEADER ČR a v roce 2005 se ucházet o získání finančních prostředků na její realizaci.
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: 2005-2008 <b>Skutečný termín</b> realizace: 2005, 2006
<b>Předpokládané získané prostředky:</b> neuvedeny <b>Skutečné získané prostřed.</b> : 5,4 mil.Kč
<b>Předpokládané zdroje krytí:</b> státní rozpočet –LEADER ČR.
<b>Skutečné zdroje krytí:</b> státní rozpočet – LEADER ČR 2005 a 2006
<b>Hodnocení:</b> plán splněn

Pro získání finančních prostředků z LEADER ČR byla zpracovaná studie Krčínovo Třeboňsko 2005 a Krčínovo Třeboňsko 2006.

Tyto dvě strategie mají mnoho společného. Strategie v roce 2005 byla vytvořena pro LEADER ČR, na jejímž základě získala MAS 3 000 000 Kč na realizaci regionálních projektů. Strategie v roce 2006 na ní plynule navazuje, zahrnuje projekty, které kvůli krácení dotací nebyly z LEADER ČR 2005 realizovány a obsahuje projekty nové.

Téma a cíle jsou společné pro obě strategie: **zhodnocení přírodních a kulturních zdrojů**. Toto téma bylo zvoleno po důkladné situační analýze a vyšlo ze SWOT analýzy, která je díky společnému zpracovateli stejná jako pro Aktualizovaný plán rozvoje regionu Třeboňsko. Vazbu SWOT analýzy na následující strategii rozvoje jsem již zjišťovala při seminární práci v předmětu Regionální management. Strategie rozvoje vychází ze silných stránek jako jsou:

dlouhodobá tradice cestovního ruchu a lázeňství, atraktivnost krajiny, památky značné kulturní hodnoty, dobré předpoklady pro rozvoj agro a hipoturistiky, atd. a z příležitostí: zápis do Seznamu světového dědictví UNESCO, možnosti využití přírodního bohatství pro cestovní ruch, atd. → zhodnocení přírodních a kulturních zdrojů.

#### **4.1.5.1 LEADER ČR 2005**

Opatření 1 – Pořízení a výsadba rostlin a veřejné zeleně

Opatření 2 – Obnova a budování nových vhodných ploch a prostorů pro podnikání v cestovním ruchu

Opatření 3 – Obnova hrází, obnova a výstavba rybníkářského zařízení

Opatření 4 – Organizační a administrativní zajištění realizace Záměru MAS Třeboňsko

**Opatření 1** – jeho cílem bylo podpořit výsadbu nové zeleně (rostlin, stromů) v místech, kde je to nutné z hlediska ochrany životního prostředí, kde to zvýší atraktivitu prostředí pro cestovní ruch, kde je nutno obnovit porušenou zeleň z důvodů stáří či poškození při povodních. Příjemcem podpory mohly být obce nebo neziskové organizace působící na území MAS. Předpokládaná výše nákladů – 300 000 Kč, minimální spoluúčast žadatele – 20%

**Opatření 2** – obnova či rekonstrukce nevyužitých budov, které by mohly sloužit pro podnikatelské účely cestovního ruchu; výstavba nových objektů pro volnočasové aktivity turistů, vznik nových pracovních příležitostí; zvýšení atraktivity turistické destinace. Příjemcem podpory mohou být podnikatelské subjekty, které mají sídlo nebo trvalé bydliště na území MAS a jsou vlastníky budov či nemovitostí, obce a svazky obcí. Předpokládaná výše nákladů – 1 900 000 Kč, minimální spoluúčast žadatele u ziskových subjektů 50% u neziskových 20%.

**Opatření 3** – cílem byla obnova hrází, rybníků a stok poničených povodněmi, obnova a výstavba vodohospodářských a rybníkářských zařízení patřících do Třeboňské rybníční soustavy, čišťování rybníční soustavy. Příjemci podpory jsou stejní jako u minulého opatření mimo obce a svazky obcí. Předpokládaná výše nákladů 1 100 000 Kč, minimální spoluúčast žadatele 50%.

**Opatření 4** – cílem bylo organizační, administrativní a manažerské zajištění Záměru LEADER ČR pro rok 2006. Příjemcem podpory byla MAS Třeboňsko o.p.s.. Předpokládaná výše nákladů 300 000 Kč, minimální spoluúčast MAS 20%.

## Skutečně zrealizované projekty z LEADER ČR 2005

1. Lázeňský park Lavana – výsadba dřevin
2. Rozšíření pensionu Dvorce – rekonstrukce dvojdomku na ubytovací apartmány
3. Farská louka- plochy pro volný čas a kulturu

Ad 1) Cílem tohoto projektu bylo využití kulturních a přírodních zdrojů Třeboňska, trvale udržitelný rozvoj území a zkvalitnění života obyvatel regionu. Účelem byla přeměna polních ploch na biologicky hodnotnější parkové plochy, zvýšení přitažlivosti regionu, vytváření nových pracovních míst (přijde mi, že účel je psán spíš na vytvořené lázně než na park, ale kdo má zkušenosti se psaním takovýchto projektů ví, co tyto žádosti musí obsahovat, aby byly „lfbivé“ a následně schváleny). Požadované výsledky projektu jsou vysazení listnatých a jehličnatých dřevin a založení parkového trávníku. Žadatelem byla společnost Ludvík s.r.o.. **Podařilo se jí získat z iniciativy LEADER ČR 2005 300 000 Kč**, celkové náklady byly 728 000 Kč.

Ad 2) Cílem tohoto projektu bylo posílení cestovního ruchu v regionu a zvýšení jeho návštěvnosti. Účelem zvýšení kapacity ubytování v penzionu a zvýšení tržeb restaurace. Požadované výsledky zvýšení kapacity o 20 míst a vytvoření 1- 2 pracovních míst. Žadatelem byl majitel penzionu Ing. Petr Habesberger. Podařilo se mu získat z iniciativy LEADER ČR 2005 1 400 000 Kč, celkové náklady byly 3 427 000 Kč.

**Obrázek č. 8 – Penzion Dvorce**



Zdroj: MAS Třeboňsko<sup>95</sup>

Ad 3) Cílem tohoto projektu bylo zlepšení životních podmínek obyvatel regionu, možností jejich relaxace a trávení volného času, též zvýšení přílivu turistů, zesílení atraktivity pro

---

<sup>95</sup> *Fotogalerie : MAS Třeboňsko o.p.s.* [online]. 2007 , [cit. 2008-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://mas-trebonsko.cz/view.php?navezclanku=fotogalerie&cislocclanku=2007090006>>.

cestovní ruch a vytvoření pracovního místa. Účelem bylo dokončení nového objektu pro volnočasové a kulturní aktivity. Požadovaným výsledkem je vystavěný objekt s veškerým vybavením. Žadatelem byla obec Lomnice nad Lužnicí. Podařilo se jí z iniciativy LEADER ČR 2005 získat částku 1 000 000 Kč, celkové náklady byly 1 704 000 Kč.

**Obrázek č. 9 – Farská louka**



Zdroj: MAS Třeboňsko<sup>96</sup>

#### **4.1.5.2 LEADER ČR 2006**

LEADER ČR 2006 má stejná opatření jako u LEADER ČR 2005, již je nebudu znovu uvádět.

##### **Skutečně zrealizované projekty z LEADER ČR 2006**

1. Stavební úpravy stávající restaurace s půdní vestavbou pro ubytování v Záblatí
2. Modernizace sádek – obnova přírodního kanálu

Ad 1) Cílem tohoto projektu bylo zvýšení kapacity ubytovací zařízení cestovního ruchu v regionu Třeboňsko. Účelem projektu bylo vytvořit jedno pracovní místo a využít nevyužití objekt. Požadovaným výsledkem je opravený a obnovený objekt stávající restaurace, zvýšení příjmů obce a zvýšení příjmů restaurace a obchodu. Žadatelem byla obec Záblatí. **Podařilo se jí získat z iniciativy LEADER ČR 2006 1 621 000 Kč**, celkové náklady tohoto projektu byly 2 999 000 Kč.

---

<sup>96</sup> Fotogalerie : MAS Třeboňsko o.p.s. [online]. 2007 , [cit. 2008-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://mas-trebonsko.cz/view.php?navezclanku=fotogalerie&cisloclanku=2007090006>>.

Obrázek č. 10 – Restaurace v Záblatí



Zdroj: MAS Třeboňsko<sup>97</sup>

Ad 2) Cílem tohoto projektu byla obnova a zachování hlavních krajinných prvků Třeboňska s ohledem na zachování jejich funkčnosti. Účelem projektu byla rekonstrukce stávajícího objektu, záchrana historické památky a zajištění a zvýšení sádkových kapacit. Požadovaným výsledkem je revitalizovaná přírodní památka a modernizace sádek. Žadatelem bylo Rybářství Třeboň a.s.. **Rybářství se podařilo získat z iniciativy LEADER ČR 2006 1 079 000 Kč, celkové náklady 2 679 000 Kč.**

Obrázek č. 11 – Povodní kanál



Zdroj: MAS Třeboňsko<sup>98</sup>

### Závěr k projektu

V letech 2005 a 2006 se podařilo z LEADER ČR realizovat několik projektů. Nebylo jich mnoho, ale každý projekt se cení a pomohl alespoň částečně rozvinout danou oblast. Např. v obcích Záblatí a Lomnici nad Lužnicí. Velkou šancí pro MAS je programovací období EU 2007 – 2013, kde je Leader součástí Programu rozvoje venkova, a to dokonce jako samostatná IV. osa. MAS využila předchozích iniciativ LEADER jako startovní můstek a získávání

---

<sup>97</sup> *Fotogalerie : MAS Třeboňsko o.p.s.* [online]. 2007 , [cit. 2008-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://mas-treboňsko.cz/view.php?navezclanku=fotogalerie&cislocclanku=2007090006>>.

<sup>98</sup> tamtéž



zkušeností právě do tohoto programovacího období, aby mohla získat co nejvíce prostředků na následné realizování projektů.

#### 4.1.6 Vybudování nového lázeňského provozu v katastru obce

##### Domanín

<b>Cílem</b> tohoto projektu bylo a stále je postupné vybudování lázeňského provozu v obci Domanín.
<b>Důvodem</b> projektu byla dlouhodobá snaha o výstavbu lázní. V roce 2005 již byla jednání na takové úrovni, že se blížila realizace I. etapy.
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: 2006-2010 <b>Skutečný termín</b> realizace: žádný
<b>Předpokládané náklady:</b> 1 800 000 000 Kč <b>Skutečné náklady:</b> 80 000 000 Kč    zatím! – pouze náklady na projekt a posudky a park
<b>Předpokládané zdroje krytí:</b> soukromí investoři, fondy EU
<b>Skutečné zdroje krytí:</b> vlastní zdroje akcionářů, LEADER ČR 2005
<b>Hodnocení:</b> plán zatím nesplněn

Tento projekt je co do rozsahu a nákladů největší ze všech projektů a je projektem soukromé firmy. Nejprve projekt stručně představím, a pak uvedu sporné body, které se při mém zkoumání objevily.

Management společnosti Lavana a.s. při své vlastní analýze poptávky zjistil, že kapacita stávajících treboňských lázní nestačí a pro celkové uspokojení poptávky by bylo třeba vystavět další lázně. Společnost koupila 90 ha pozemek v katastru obce Domanín a vypracovala projekt na výstavbu lázní (obrázek č. 9). Ten by měl na 40 ha obsahovat objekt lázní s 300 lůžky, kolonádu, 60 bytů, hotelové ubytování, restaurace, kavárny, obchody, vodní svět, svět saun, podzemní parkoviště, atd.. Zastavěná plocha by byla cca 10 ha, ostatní plochu by tvořil park. Jelikož se místo realizace nachází v CHKO Třeboňsko, musela společnost požádat o mnohá povolení, např. na Ministerstvu životního prostředí, což byla jedna z velkých překážek projektu.

Obrázek č. 12 – Projekt nových lázní



Zdroj: Lavana a.s.

Tento projekt se mi zdá být celkem sporný – a to z několika důvodů. Bývalý předseda SORT mi řekl, že společnost Lavana a. s. nedostala povolení k realizaci. Když jsem to uvedla v žádosti o zodpovězení otázek, bylo mi řečeno, že to nebyla pravdivá informace. Ptala jsem se tedy manažerky projektu, jaké byly překážky realizace projektu. Uvedla jich několik: výjimka Ministerstva životního prostředí (trvala dva roky), EIA (procedura posuzování vlivu na životní prostředí, dána zákonem č. 100/2000 Sb.), různá zvláštní stanoviska a povolení. Velkou překážkou byl i boj s bývalým starostou města Třeboň (Třeboň - vlastník Bertiných lázní a lázní Aurora), který výstavbě nových lázní vehementně bránil.

Projekt je v dnešní době **přípraven k realizaci**. Největší překážkou jsou, po vyřešení všech minulých, **finance**. Hledá se silný investor, který by výstavbu nového lázeňského komplexu zainvestoval.

Jako další sporný bod tohoto projektu (nemyslím projekt jako takový, ale projekt č. 6 obsažený v rozvojovém plánu mikroregionu) se mi jeví, že předsedkyně SORT vůbec nevěděla, proč se tam takový projekt objevil, když je čistě soukromý. Přišla jsem na to, že Lavana a.s. je členem MAS Třeboňsko a, jak jsem zde již několikrát zmínila, poradce SORTU je předseda představenstva MAS a majitel firmy, která tento plán vypracovávala. Pro projekt je dobré, když je uveden v rozvojových a strategických plánech, usnadňuje mu to cestu k cizím finančním zdrojům.

Zdá se mi ale divné, že v té době, kdy se do rozvojového plánu projekt dostal, byla starostou města Třeboň a bývalým předsedou SORT právě ta osoba, která celému projektu bránila. A též, že manažerka projektu nic neví o rozvojovém plánu, který já hodnotím a kde je jejich projekt uveden.

#### **Závěr k projektu**

Myslím si, že tento plánovaný projekt by k rozvoji mikroregionu jednoznačně přispěl. Přilákal by spoustu „turistů“, vytvořil by mnoho pracovních míst (je počítáno s 800) a zlepšil by kvalitu života obyvatel v regionu. Za sebe osobně bych byla ráda, kdyby se projekt podařilo zrealizovat.

#### **4.1.7 Vybudování útvaru pro poradenské služby a projektový management v rámci o. p. s. MAS Třeboňsko**

<b>Cílem</b> tohoto projektu bylo vybudování profesionální skupiny pro poradenství a projektový management v rámci MAS Třeboňsko.	
<b>Důvodem</b> byla a stále ještě je možnost čerpání finančních prostředků z fondů EU a jiných dotačních titulů. Jelikož jsou tyto žádosti značně náročné a podnikatelé často neví, kam by mohli žádat, ukazuje se nutným zřízení profesionální skupiny pro poradenství a projektový management v rámci regionu Třeboňsko.	
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: 2005	<b>Skutečný termín</b> realizace: žádný
<b>Předpokládané náklady:</b> 700 000 Kč ročně	<b>Skutečné náklady:</b> 0 Kč
<b>Předpokládané zdroje krytí:</b> Program obnovy venkova, granty Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva životního prostředí.	
<b>Skutečné zdroje krytí:</b> žádné	
<b>Hodnocení:</b> plán nesplněn	

#### **Závěr k projektu**

Poradenské služby a projektový management považuji v dnešní době opravdu za nutný. Je spousta možností jak podpořit projekty vedoucí k rozvoji venkova (samozřejmě nejen jeho, zde co se týká mé problematiky), ale malá informovanost ohledně toho, do jakých fondů či dotačních titulů sáhnout a značná náročnost zpracování projektů, odrazují potenciální žadatele. Právě oni by uvítali, kdyby mohli zajít do jedné kanceláře, kde by jim podali

veškeré informace. Tyto „kanceláře“ již samozřejmě existují v podobě soukromých firem, v regionu Třeboňsko se ale žádná nenachází.

Bohužel mi v kanceláři MAS k tomuto projektu neřekli žádné informace, protože na něm ještě nezačali pracovat. Je ale velmi nadějně, že by tento projekt mohl být realizován. To je ale bohužel jediná konkrétní věc, kterou vím.

V následující kapitole uvedu doporučení a možnosti financování poradenských služeb.

#### 4.1.8 Protipovodňová hráz Stará Hlína

<b>Cílem</b> tohoto projektu bylo vybudování protipovodňového opatření chránícího obec Stará Hlína proti zaplavení.
<b>Důvodem</b> byla povodeň v roce 2002, při které byla obec Stará Hlína zaplavena vodou z rybníka Rožmberk.
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: není uveden <b>Skutečný termín</b> realizace: 2005
<b>Předpokládané náklady:</b> 40 000 000 Kč <b>Skutečné náklady:</b> 500 000 Kč
<b>Předpokládané zdroje krytí:</b> nejsou uvedeny
<b>Skutečné zdroje krytí:</b> z rozpočtu města Třeboň
<b>Hodnocení:</b> plán jak je uvedeno v programu nesplněn

V roce 2005 byla provedena částečná ochrana několika domů ve Staré Hlíně tak, že byl vybudován malý povodňový val. Vedením CHKO byl povolen jako dočasná stavba a je vybudován pouze z přírodního materiálu.

Při dotazu na projekt, který je popsán v Aktualizovaném plánu rozvoje regionu Třeboňska, mi pan místostarosta města Třeboň, který byl za tento projekt zodpovědný řekl, že takto popsán a finančně odhadnutý projekt se mu zdá být utopií. A to vzhledem k finančním nákladům, ke změně krajinného rázu CHKO a vodohospodářským následkům ve vztahu k případnému porušení hráze rybníka Rožmberk.

#### Závěr k projektu

K tomuto projektu bohužel nemám více informací, ale popravdě vůbec nevím, co si o něm mám myslet. Proč byl takto v plánu uveden, když zodpovědné osobě se zdá absolutně nereálný.

#### 4.1.9 Protipovodňová hráz Klec

<b>Cílem</b> bylo vybudování protipovodňového opatření chránícího část obce Klec proti zaplavení
<b>Důvodem</b> tohoto projektu bylo, že část obce Klec leží v záplavové oblasti a o povodních v roce 2002 byla zaplavena. Hráz by tuto část ochránila před dalšími povodněmi.
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: není uveden <b>Skutečný termín</b> realizace: žádný
<b>Předpokládané náklady:</b> 4 000 000 Kč <b>Skutečné náklady:</b> 0 Kč
<b>Předpokládané zdroje krytí:</b> nejsou uvedeny
<b>Skutečné zdroje krytí:</b> žádné
<b>Hodnocení:</b> plán nesplněn

#### Závěr k projektu

K tomuto projektu nejsou žádné další informace, nebyl realizován a ani není plánováno, že bude. Podle mne i podle paní Kahounové se zde zaspalo s dobou realizace. Hráz se měla realizovat v době, kdy hrozilo reálné nebezpečí nebo těsně po povodni. V nynější době si Ministerstvo životního prostředí klade téměř nesplnitelné podmínky, které realizaci hráze brání.

#### 4.1.10 Poldr Hrádeček

<b>Cílem</b> tohoto projektu bylo vybudování preventivního protipovodňového opatření pro ochranu části města Třeboň a jejího okolí
<b>Důvodem</b> byla opět povodeň v roce 2002, kdy se protrhlo několik hrází rybníků nad Třeboní.
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: není uveden <b>Skutečný termín</b> realizace: nebylo realizováno
<b>Předpokládané náklady:</b> 25 000 000 Kč <b>Skutečné náklady:</b> 0 Kč
<b>Předpokládané zdroje krytí:</b> nejsou uvedeny
<b>Skutečné zdroje krytí:</b> žádné
<b>Hodnocení:</b> plán nesplněn

## Závěr k projektu

Ani tento projekt nebyl splněn, ani se o něm z pohledu města Třeboň do budoucna neuvažuje. Bylo mi řečeno, že tento projekt by mohl řešit koncepčně Jihočeský kraj ve svém Územním plánu. V tomto dokumentu jsem se tedy snažila najít informace, týkající se projektu, ale žádné tam nejsou -Hrádeček se zde řeší pouze jako biokoridor.

### 4.1.11 Rekultivace skládky ve Stráži nad Nežárkou a realizace III. etapy skládky

<b>Cílem</b> tohoto projektu bylo rekultivovat skládku ve Stráži nad Nežárkou a realizovat III. etapu skládky
<b>Důvodem</b> proč byl tento projekt navrhován byla nedostatečná kapacita současné skládky, kde hrozilo již její vyčerpání.
<b>Předpokládaný termín</b> realizace: 2005-2006 <b>Skutečný termín</b> realizace: 2006 III. etapa skládky, 2007 rekultivace
<b>Předpokládané náklady:</b> 15 000 000 Kč <b>Skutečné náklady:</b> téměř 15 000 000 Kč
<b>Předpokládané zdroje krytí:</b> OP Infrastruktura, Státní fond životního prostředí a dotace z Ministerstva životního prostředí
<b>Skutečné zdroje krytí:</b> z prostředků členů SORT a financí uložených na vázaném účtu (ze zisku skládky)
<b>Hodnocení:</b> plán splněn

## Závěr k projektu

Při hodnocení tohoto projektu mi přišlo divné, že veškeré náklady byly hrazeny z prostředků členů SORT. Pátrala jsem tedy, proč nebyly podány žádosti tam, kam se předpokládalo. Bohužel mi na to nebyl schopen nikdo odpovědět. Předpokládám tedy, že se celková suma financí našla z vlastních prostředků a nebyla potřeba hledat a žádat dále.

### 4.1.12 Ostatní projekty

K posledním třem projektům (viz. seznam projektů) mi zodpovědné osoby neposkytly žádné informace. Nebylo to proto, že mi je poskytnout nechtěly, ale nic o těchto projektech nevěděly. Tudíž projekty realizované na mikroregionální úrovni nebyly, ani se s nimi nijak neplánovalo. Jelikož se jedná o oblasti separace odpadů, vybudování kompostárny a

zpracování elektronického odpadu, které patří spíše mezi témata technických univerzit a jejich řešení by bylo na celou diplomovou práci, nebudu se těmito projekty dále zabývat.

## 4.2 *Shrnutí základních poznatků*

Sehnat materiály, které by mi posloužily k zhodnocení projektu, nebylo vůbec jednoduché. Co se týče zástupců SORT, byli velmi ochotní, ale bohužel téměř nic nevěděli... Musela jsem opravdu dlouho pátrat po relevantních informacích, těch se mi dostalo v kanceláři MAS Třeboňsko. Další důležité informace mi poskytly osoby zodpovědné za jednotlivé projekty, ty ale kolikrát nevěděly, že takový projekt existuje, což je vidět i ve zhodnocení.

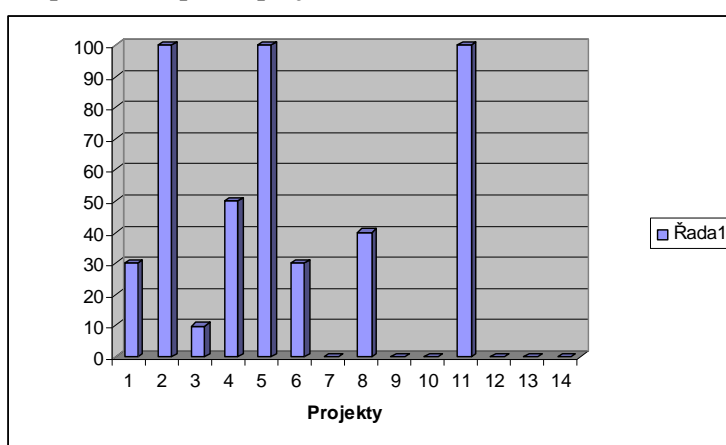
Tabulka č. 12 – Shrnutí hodnocení programu rozvoje

Číslo projektu	Název projektu	Hodnocení plánu	Subjektivní posouzení splnění projektu
1	Analýza vlivu zápisu TRN na Listinu světového kulturního dědictví UNESCO na životní prostředí a hospodářský život Třeboňska	částečně splněn	30%
2	Plán rozvoje cestovního ruchu regionu Třeboňsko	splněn	100%
3	Analýza možností vzniku regionálních podnikatelských sítí na Třeboňsku	nesplněn - částečně nahrazen	10%
4	Realizace strategie programu Leader+ v oblasti MAS Třeboňsko	částečně splněn	50%
5	Realizace strategie programu Leader ČR v oblasti MAS Třeboňsko	splněn	100%
6	Vybudování nového lázeňského provozu v katastru obce Domanín	zatím nesplněn	30%
7	Vybudování útvaru pro poradenské služby a projektový management v rámci o. p. s. společnosti MAS Třeboňsko	nesplněn	0%
8	Protipovodňová hráz Stará Hlína	nesplněn - tak jak je uvedeno v programu	40%

9	Protipovodňová hráz Klec	nesplněn	0%
10	Poldr Hrádeček	nesplněn	0%
11	Rekultivace skládky ve Stráži nad Nežárkou a realizace III. etapy skládky	splněn	100%
12	Separace odpadů v regionu	nesplněn	0%
13	Vybudování kompostárny pro zpracování biologického odpadu v regionu	nesplněn	0%
14	Vyřešení separace a zpracování elektronického odpadu	nesplněn	0%

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 13 - Subjektivní posouzení splnění projektu



Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka č. 12 přehledně shrnuje zhodnocení Aktualizovaného plánu rozvoje regionu Třeboňsko. Pro celkové vyhodnocení jsem subjektivně ohodnotila podle dostupných informací uvedených u každého projektu procenta jeho naplnění (viz tabulka č. 12 a graf č. 13). Poté jsem si spočítala průměr z těchto procent a vyšla mi procenta splnění plánu rozvoje, což je 32,85%. Splněna byla pouze jedna třetina a jak jsme mohli vidět, pokud by záleželo pouze na SORTU, byl by splněn jen jeden projekt, což je 7,1%. Toto velmi malé číslo o něčem svědčí (viz závěr).



## **5 Doporučení dalšího rozvoje projektů a hledání zdrojů na jejich financování**

V předešlé kapitole jsem zjistila, že SORT se moc nesnažil v plnění svých vytyčených cílů (projektů). Některé byly splněny díky MAS Třeboňsko a pouze jeden byl splněn z iniciativy SORT. Byla bych ráda, kdyby tato kapitola byla jakýmsi doporučením, kam by mohl SORT „sáhnout“ pro finance, aby se mu podařilo splnit naplánované cíle. Doporučení budou rovněž pro MAS Třeboňsko, která je v rozvoji venkova aktivní. Opět vezmu každý projekt zvlášť a budu pro něj hledat možnosti financování, jak z národních zdrojů (státních, krajských), tak ze zdrojů z EU - tyto zdroje nebudu nijak striktně oddělovat do podkapitol. Též navrhu možnosti rozvoje projektů a projekty úplně nové. Rozvoje projektů a projekty nové pouze nastíním, nebudu zabíhat do podrobností, protože by každý projekt vydal na celou diplomovou práci.

### **5.1 *Jednotlivé projekty a možnosti jejich rozvoje a financování***

Jak jsem napsala již v předešlém odstavci, budu se zabývat každým projektem zvlášť a ke každému projektu dám své doporučení ohledně možnosti financování. Jak jsme mohli vidět v předešlé kapitole, není v mých silách zabývat se každým projektem dopodrobna, tudíž mohou být doporučení k jednotlivým projektům nevyvážená.

#### **5.1.1 *Analýza vlivu zápisu Třeboňského rybníkářského dědictví na Listinu světového kulturního dědictví***

Popis, zhodnocení projektu a aktuální situaci jsem uvedla v minulé kapitole. V zápise na Listinu světového dědictví spatřuji obrovskou příležitost pro rozvoj regionu. Velký důraz se klade na rozvoj cestovního ruchu, který je jednou z priorit plánu rozvoje a zápis na Listinu si nechává region potažmo město Třeboň pomalu utéct. Obzvláště, když mají vypracovanou Strategii cestovního ruchu, kde je zápis velmi kladně popsán. Při tom, jak Ministerstvo kultury, tak samotný Výbor UNESCO čekají na jakoukoliv iniciativu Třeboně. Je tedy třeba

vypracovat novou žádost o nominaci, která bude respektovat doporučení, která již před 5 lety dala nezávislá odborná komise ICOMOS.

### **Možnosti financování**

Dne 5. 2. 2008 vypsal ministr kultury ČR dotaci na **Podporu pro památky UNESCO**.

Dotace má za cíl podporovat „rozvoj památek zapsaných na Seznamu nebo *těch památek, u kterých byl podán návrh na nominaci*“<sup>99</sup>. Dotace se poskytuje na tři prioritní oblasti: vytvoření nebo aktualizace management plánu, prezentace a propagace památek nebo vědecko-výzkumné projekty, které přispějí k prohloubení poznání o památkách.

Žádat mohou fyzické a právnické osoby, územně samosprávné celky, občanská sdružení a politické strany, nadace a nadační fondy a **dobrovolné svazky obcí**.

Jsou zde tedy dvě možnosti, buď může žádat město Třeboň nebo SORT. Přiklonila bych se, aby žádal SORT, jelikož může v žádosti zahrnout přínosy pro celý region, o které se snaží.

Další možnosti financování kulturních památek nabízí Program rozvoje venkova, ROP Jihozápad a Jihočeský kraj.

### **5.1.2 Plán rozvoje cestovního ruchu**

Tento projekt, jako jeden z mála, byl díky iniciativě MAS Třeboňsko splněn. V předešlé kapitole jsem podrobně popsala oblasti, které je vhodné podporovat pro rozvoj cestovního ruchu, nyní bych na ně chtěla navázat v souvislosti s možnostmi jejich financování.

Možností financování rozvoje cestovního ruchu je opravdu mnoho. Jelikož v analýzách při zpracovávání Národního strategického referenčního rámce bylo zjištěno, že je v ČR „*nízká kvalita služeb a infrastruktury cestovního ruchu, nedostatečné využití přírodního a kulturního potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu, a že hrozí „pokles zájmu o ČR jako turistickou destinaci.*“<sup>100</sup> → Česká republika se v rámci cíle konkurenceschopná ekonomika snaží o rozvoj trvale udržitelného cestovního ruchu.

---

<sup>99</sup> *Zásady a žádost o poskytnutí dotací z Programu podpory pro památky UNESCO*. [s.l.] : [s.n.], 2008. 14 s. Dostupný z WWW: <[http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-programy/Program\\_UNESCO.doc](http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-programy/Program_UNESCO.doc)>. [citováno dne 20.3.2007]online

<sup>100</sup> *NÁRODNÍ STRATEGICKÝ REFERENČNÍ RÁMEC*. Praha : [s.n.], 2007. 137 s. Dostupný z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/NOK/NSRR\\_final\\_1.pdf](http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/NOK/NSRR_final_1.pdf)>. [citováno dne 20.3.2007]online

Rozvoj cestovního ruchu podporují: ROPy, Integrovaný operační program, OP Přeshraniční spolupráce, Program rozvoje venkova, Programy rozvoje krajů. V období 2004-2007 podporovalo rozvoj cestovního ruchu i Ministerstvo pro místní rozvoj, to v současné době žádné dotace ani programy nevypsalo.

V akčním plánu výsledku tohoto projektu Strategie rozvoje cestovního ruchu pod číslem 6 je příprava projektů v oblasti cestovního ruchu na Třeboňsku, které by měly být realizovány v roce 2006 a **zejména v letech 2007-2013** a hledání dalších způsobů financování předkládaných projektů. Nyní uvedu možné oblasti rozvoje cestovního ruchu na Třeboňsku, tak jak jsou uvedeny ve Strategii a k nim připojím zdroje financování<sup>101</sup> Přehled bude velmi dlouhý, ale jelikož je cestovní ruch jedna z mála možností vzniku nových pracovních míst v regionu a protože se cestovní ruch prolíná všemi oblastmi rozvoje tohoto regionu, si myslím, že to nebude na škodu.

**Oblast 1 Ubytování, zdravotní pobyty, kongresová a incentivní turistika**

**Program** Rozšíření ubytovacích možností v menších sídlech a na samotách v zařízeních specializovaných na určité odvětví cestovního ruchu včetně incentivní turistiky

**Popis situace** Využití tzv. brown-fields (objekty, které již nejsou využívány, či jsou využívány nedostatečně nebo nevhodně) k výstavbě penzionů a ubytoven. Penziony a ubytovny by měly sloužit nejen k ubytování, ale měly by být konkrétně zaměřeny i na určitý druh cestovního ruchu (cykloturistiku, vodáckou turistiku, hipoturistiku, agroturistiku a další). Dále cestovní ruch orientovat i na místní tradice.

**Možnosti financování** **ROP Jihozápad**

Oblast podpory - Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu (výstavba, rekonstrukce a modernizace ubytovacích kapacit)

**Program rozvoje venkova**

Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace

---

<sup>101</sup> Poznámka: zdroj uvedený jako Program rozvoje kraje není de facto zdroj financování, ale prioritní oblast rozvoje Jihočeského kraje. Jihočeský kraj nemá v této chvíli vypsání žádné dotace či granty na podporu cestovního ruchu. Proto jsem to uvedla alespoň takto, aby čtenář věděl možné oblasti podpory.

hospodářství venkova (podpora cestovního ruchu –stavební obnova, nová výstavba malokapacitních ubytovacích zařízení)

### **OP Přeshraniční spolupráce Česko-Rakousko**

Oblast podpory – Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času ( zvýšení kvality služeb souvisejících s cestovním ruchem,atd.)

#### **Program rozvoje kraje**

Prioritní osa – Cestovní ruch, přírodní a kulturní atraktivity (rozvoj základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu – ubytovací kapacity)

**Program** Rozšíření ubytovacích kapacit vyššího standardu v Třeboni za účelem zdravotních pobytů a rozvoje kongresové turistiky a gastroturistiky

Popis situace Rozšíření ubytovacích kapacit vyššího standardu v Třeboni za účelem zdravotních pobytů a rozvoje kongresové turistiky a gastroturistiky

Možnosti **ROP Jihozápad**

financování Oblast podpory – Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu (výstavba, rekonstrukce a modernizace zařízení pro kongresovou politiku)

### **OP Přeshraniční spolupráce Česko-Rakousko**

Oblast podpory- Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času

#### **Program rozvoje kraje**

Prioritní osa – Cestovní ruch, přírodní a kulturní atraktivity (rozvoj základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu – zařízení pro kongresovou turistikou)

**Oblast 2** **Stravování, gastroturistika**

**Program** Vybudování stravovacích zařízení v turisticky atraktivních místech, zejména mimo město Třeboň

Popis situace Cílem je ve vhodných lokalitách a objektech vybudovat restaurace zaměřené na regionální kuchyň (především ryby).

Možnosti financování	<p><b>Program rozvoje kraje</b></p> <p>Prioritní osa – Cestovní ruch, přírodní a kulturní atraktivity (podpora rozšiřování a zkvalitňování nabídky stravovacích zařízení)</p>
	<p><b>Program rozvoje venkova</b></p> <p>Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova (podpora cestovního ruchu- stavební obnova stravovacích zařízení)</p>
<b>Oblast 3</b>	<b>Lázeňství</b>
Program	Vybudování dalších lázeňských zařízení
Popis situace	Cílem je využít dalšího rozvoje lázeňství k rozvoji regionu. Vybudovat další lázeňská zařízení pro movitější klientelu a celkově zvýšit lázeňské léčebné kapacity. Velkým projektem by mělo být vybudování třetích lázní (viz projekt č. 6).
Možnosti financování	<p><b>ROP Jihozápad</b></p> <p>Oblast podpory – Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu (výstavba a modernizace zařízení určených pro lázeňské a wellness pobyty; výstavba a modernizace infrastruktury související s lázeňským a wellness provozem)</p> <p><b>Program rozvoje kraje</b></p> <p>Prioritní osa – Cestovní ruch, přírodní a kulturní atraktivity (výstavba, rekonstrukce a modernizace zařízení určených pro lázeňský a wellness provoz)</p> <p>Další možnosti viz projekt 6</p>
<b>Program</b>	Vybudování lázeňské kolonády a další lázeňské infrastruktury
Popis situace	Ve městě chybí lázeňská kolonáda, cílem je ji na hrázi rybníka Svět vybudovat. Dalším projektem by bylo rozšíření kapacity stávajících dvou lázní a vybudování lázní dětských.
Možnosti financování	<p><b>ROP Jihozápad</b></p> <p>Oblast podpory - Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu (výstavba a</p>

modernizace infrastruktury související s lázeňstvím a wellness; úprava prostranství a pěších zón ve vnitřních území lázeňských míst

### **Program rozvoje kraje**

Totožné jako v předešlém programu

#### **Program Změna struktury lázeňských hostů a jejich potřeb**

**Popis situace** Problematikou klientely v treboňských lázních jsem se zabývala během mého studia v mnoha seminárních pracích. Jaký je zde problém- vládcem lázní jsou zdravotní pojišťovny. Ty určují cenu výkonů ,ubytování, stravování. VZP má určitý monopol nad lázněmi, těm se to samozřejmě nelíbí a snaží se proti tomu bojovat. A to tím způsobem, že se přeorientovávají na samopláteckou klientelu. Tuto problematiku má na mysli i tento program. Včetně toho, že orientace by měla být na movitější klientelu. Bohužel je to logické, pokud se podíváme na ceny lázeňských pobytů. Lidé s průměrným platem si je už nemohou dovolit.

**Možnosti financování** Zde těžko nalézt možnosti financování, je to spíš o změně strategie lázní

#### **Oblast 4 Kulturně-poznávací cestovní ruch; kulturní akce a aktivity**

**Program** Tvorba nových produktů spojených s tradicí regionu

**Popis situace** Budování nových výstavních expozic zaměřených na tradiční řemesla, přírodní, kulturní a technické pozoruhodnosti.

**Možnosti financování** **Program rozvoje venkova**

Prioritní osa – Tvorba a rozvoj konkurenceschopných produktů cestovního ruchu (rozvoj tradičních produktů, atd. - celá tato prioritní osa je určena na tuto problematiku

#### **ROP Jihozápad**

Oblast podpory – revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji cestovního ruchu

**Program rozvoje venkova**

Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova (podpora zakládání podniků a jejich rozvoje- řemesla)

#### **OP Přeshraniční spolupráce Česko-Rakousko**

Oblast podpory- Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času

#### **Program Vybudování chybějících kulturních zařízení v regionu**

Popis situace Ve strategii je uvedeno, že region postrádá některá zařízení. Konkrétně kulturní centrum v Třeboni, což už od roku 2003 není pravda, tato strategie byla vytvořena v roce 2005. Opět byla firma nedostatečně informovaná. Další zařízení opravdu chybějí: letní kino, alternativní divadelní scéna, hudební klub a další.

#### **Možnosti ROP Jihozápad**

financování Oblast podpory – Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu (výstavba a rekonstrukce kulturní vybavenosti pro cestovní ruch)

#### **Program Podpora stávajících a vznik nových kulturně společenských akcí**

Popis situace Rozšířit dosavadní kulturní akce v regionu o další.

#### **Možnosti Program rozvoje kraje**

financování Prioritní osa – Využití kulturního a přírodního dědictví a rozvoj kulturních aktivit- celá tato prioritní osa je určena na tuto problematiku

#### **OP Přeshraniční spolupráce Česko-Rakousko**

Oblast podpory- Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času

#### **Program Zkvalitnění propagace kulturní nabídky**

Popis situace Zvýšit propagaci Třeboňska zejména prostřednictvím internetu.

#### **Možnosti ROP Jihozápad**

financování Oblast podpory – Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu (služby na podporu rozvoje cestovního ruchu, podpora marketingových aktivit v cestovním ruchu)

#### **OP Přeshraniční spolupráce Česko-Rakousko**

Oblast podpory- Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti

volného času (výroba propagačních materiálů a marketingových strategií)

**Oblast 5 Sportovní akce a aktivity**

**Program** Vybudování sportovních zařízení, která region výrazně postrádá

**Popis situace** Zkvalitnit a rozšířit možnosti koupání a dalších vodních sportů. Třeboňsko je známo jako krajina rybníků, v poslední době je zde velký problém znečištění rekreačních rybníků, které se téměř po celou sezonu nedají využívat. Region tak výrazně ztrácí své turisty. Cílem tohoto programu je vybudovat bazény, které by částečně tento problém vyřešily. Dalšími cíli je vybudovat golfová hřiště, trasy pro kolečkové brusle, zimní stadion, atd.

**Možnosti financování** **ROP Jihozápad**

Oblast podpory – Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu (výstavba a rekonstrukce sportovně-rekreační vybavenosti pro cestovní ruch

**Program rozvoje kraje**

Prioritní osa – rozvoj základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu (zlepšení kvality v oblasti sportovně-rekreační vybavenosti)

**Program rozvoje venkova**

Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova (podpora cestovního ruchu – výstavba sportovních zařízení)

**Oblast 6 Cykloturistika**

**Popis situace** Třeboňsko, jako rovinatá plocha, je cyklisty velmi oblíbená, je třeba tohoto potenciálu efektivně využít. Rozšířit cyklotrasy, nabídky ubytování pro cyklisty, odpočívadla a další služby, které byly obsaženy již výše. Příklad ze Strategie - návrh nových cyklotras: Chlum u Třeboně – Hamr. Této cyklotrase se musím bohužel smát. Opět je znát neznalost regionu externí firmou, která tuto strategii vypracovávala. Chlum a Hamr jsou od sebe vzdáleny cca 1 km, to by se cyklisté moc neprojeli.

**Možnosti financování** **ROP Jihozápad**

Oblast podpory – Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu (výstavba a rekonstrukce turistických cest (cyklostezky) včetně doprovodné infrastruktury



### **Program rozvoje kraje**

Prioritní osa – rozvoj základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu (zlepšení kvality cyklistických tras včetně doprovodné infrastruktury)

### **OP Přeshraniční spolupráce Česko-Rakousko**

Oblast podpory- Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času

## **Oblast 7 Venkovská turistika, agroturistika a hipoturistika**

**Program** Podpora rozvoje agroturistiky

Popis situace Zkvalitnění a rozšíření stávající nabídky a zintenzivnění její propagace

Možnosti **Program rozvoje venkova**

financování Osa III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova (diverzifikace činnosti nezemědělské povahy, podpora zakládání podniků a jejich rozvoje, cestovní ruch)

**Program** Rozvoj hipoturistiky

Popis situace Zkvalitnění hipotras a jejich propojení se sousedním Rakouskem.

Možnosti **ROP Jihozápad**

financování Oblast podpory – Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu (výstavba a rekonstrukce turistických cest (hipostezky) včetně doprovodné infrastruktury a značení)

### **Program rozvoje venkova**

Osa III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova (budování a značení hipostezek)

### **Program rozvoje kraje**

Prioritní osa - rozvoj základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu (zlepšení kvality hipostezek)

### **OP Přeshraniční spolupráce Česko-Rakousko**

Oblast podpory- Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času

## **Oblast 8 Marketing a destinační management**

Popis situace	V současné situaci je destinační marketing velmi slabý. Je to způsobeno z velké části tím, že řada subjektů se zabývá činnostmi v turistickém ruchu individuálně. Poslední zkušenosti z destinačního marketingu a managementu ukazují, že je dobré se v propagaci spojit a využít tak synergického efektu. Cílem je propagační aktivity spojit a koordinovat.
<b>Program</b>	Rozpracování a realizace koncepčních opatření k rozvoji CR v regionu
Popis situace	Vytvořit jednotnou marketingovou koncepci, která bude koordinovat marketing v regionu.
Možnosti financování	<b>ROP Jihozápad</b> Oblast podpory – Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu – podpora marketingových aktivit v cestovním ruchu <b>Program rozvoje kraje</b> Prioritní osa – Organizace a management cestovního ruchu (stanovení marketingových politik a strategií) Prioritní osa – marketing a propagace území
<b>Program</b>	Koordinace aktivit mezi podnikateli, státní správou a samosprávou v oblasti cestovního ruchu
Popis situace	Pro koordinaci aktivit všech zainteresovaných subjektů.
Možnosti financování	<b>Program rozvoje kraje</b> Prioritní osa – Organizace a management cestovního ruchu (stanovení marketingových politik a strategií)
<b>Oblast 9</b>	<b>Podpora cestovního ruchu prostřednictvím internetu</b>
<b>Program</b>	Podpora tvorby kvalitních internetových prezentací zaměřených na rozvoj cestovního ruchu na Třeboňsku
Popis situace	Snaha je vytvořit internetový turistický portál a jeho další napojení a provázání s portály měst a obcí, informačních středisek a dalších subjektů v oblasti cestovního ruchu.
Možnosti financování	<b>ROP Jihozápad</b> Oblast podpory – Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu (zavádění ICT v oblasti řízení a propagace cestovního

ruchu)

### **Program rozvoje kraje**

Prioritní osa – marketing a propagace území

### **OP Přeshraniční spolupráce Česko-Rakousko**

Oblast podpory- Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času

#### **Oblast 10 Lidské zdroje**

**Program** Podpora školení a kurzů pro podnikatele v cestovním ruchu

Popis situace Pomoci podnikatelům, kteří podnikají či chtějí podnikat v cestovním ruchu.

Možnosti **Program rozvoje venkova**

financování Osa III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova (vzdělávání a informace).

### **OP Vzdělání a konkurenceschopnost**

#### **Program rozvoje kraje**

Prioritní osa – Lidské zdroje a sociální soudržnost

**Program** Podpora vzdělávání, zvyšování odbornosti a profesionality

Možnosti Totožné jako u předešlého programu

financování

#### **Oblast 11 Přeshraniční a mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje cestovního ruchu**

Možnosti **OP Přeshraniční spolupráce Česko-Rakousko**

financování

### **5.1.3 Analýza možností vzniku regionálních podnikatelských sítí**

#### **Třeboňska**

Z hodnocení vyplynulo, že žádná analýza vypracovaná nebyla. Vypracován byl pouze záměr jednotného regionálního loga. Na následujících řádkách uvedu svou představu o této síti v regionu a možnost jejího financování.

V kanceláři MAS mi řekli, že největší překážkou tohoto projektu byla vlažnost místních podnikatelů. Chápu, že se v dnešní době velké konkurence podnikatelé bojí spojit. Jsou spíš

vedení k tomu proti sobě bojovat, a ne spolu spolupracovat. Největším úkolem je tedy – motivovat regionální podnikatele ke spolupráci. Dosud jsem mluvila jen o podnikatelích, kteří by vytvořili podnikatelskou síť, ale osobně bych šla ještě dál a vytvořila **klastr**, což je „soubor regionálně propojených společností, přidružených institucí a organizací,“<sup>102</sup> tedy podnikatelé, dodavatelé, poskytovatelé služeb, vzdělávací a výzkumné instituce a další.

Schéma č. 7 - Přehledné schéma klastru



Zdroj: Vlastní úprava

Podniky si navzájem konkurují, ale jsou též nuceny řešit podobné problémy. Jako je nedostatek vzdělaných zaměstnanců, nedostatek poradenských služeb, špatný přístup k inovacím či málo finančních zdrojů na ně, zdlouhavá byrokracie a další. Efektivní kooperace by přispěla nejen ke konkurenčním výhodám regionálních podnikatelů, ale též k rozvoji celého regionu. Pokud by též spojili své marketingové úsilí např. označovali své

<sup>102</sup> *Dřevozpracující klastr Vysočina* [online]. 2006 [cit. 2008-03-21]. Dostupný z WWW: <<http://klastr.drevarstvi.cz/>>.

produkty společným logem, region by se mohl dostat do povědomí celorepublikové možná i mezinárodní veřejnosti.

Vytvoření klastru vyžaduje vypracování vlastní kooperační strategie, která musí brát ohled na region, ve kterém se klastr bude nacházet, na podniky a instituce, které tam působí. Vypracování strategie není rozhodně jednoduchá a levná záležitost, myslím si ale, že MAS Třeboňsko je ideální subjekt, který by si tento projekt měl vzít do své kompetence. Vždyť i samotná filosofie MAS je založena na spolupráci soukromé a veřejné sféry.

### **Možnosti financování strategie**

Velkou příležitostí pro financování této strategie je IV. osa Programu rozvoje venkova **iniciativa Leader**. Pokud bude přijata Strategie Leader MAS Třeboňsko (předpokládám, že ano) může z Leaderu čerpat finance. Jelikož bylo počítáno ve strategii s analýzou podnikatelských sítí, myslím si, že by neměl být problém sáhnout do opatření **Realizace místní rozvojové strategie**, na které je alokováno 72% financí na tuto osu. Nebo též do opatření **Realizace projektů spolupráce**, které se mi zdá být ideální, protože podporuje využití příkladů dobré praxe, inovace a přenos znalostí. Což úplně sedí na mnou zamýšlený projekt.

### **Možnosti financování vzniku klastru**

Nové programovací období EU přineslo nové příležitosti k financování projektů. Pro tento projekt bych zvolila **OP Podnikání a inovace**. Pátá prioritní osa – Prostředí pro podnikání a inovace a její oblast podpory – **Platformy spolupráce** podporují „*identifikaci, vznik, zakládání a rozvoj klastrů*“<sup>103</sup>

**Program rozvoje kraje** a jeho první prioritní osa **Ekonomický rozvoj a znalostní ekonomika**, která má mimo jiné za cíle „*posílení konkurenceschopnosti využíváním specializované podnikatelské infrastruktury a služeb*“<sup>104</sup>, rozvoj klastrů a rozvoj forem spolupráce podnikatelských subjektů.

---

<sup>103</sup> *Operační program Podnikání a inovace*. [s.l.] : [s.n.], 2007. 158 s. Dostupný z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/Programy\\_2007\\_2013/OP\\_Podnikani\\_a\\_Inovace/priloha001.pdf](http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/Programy_2007_2013/OP_Podnikani_a_Inovace/priloha001.pdf)>. [cit . 2008-03-21] online

<sup>104</sup> Program rozvoje Jihočeského kraje

Výsledkem vytvoření klastru by mělo být (pokud se povede) příjemné podnikatelské prostředí, zlepšení podmínek pro podnikání a inovace. Tím vším by podnikatelé regionu dostali konkurenční výhodu, která je v dnešním světě nesmírně důležitá.

Žádat mohou do tohoto OP mimo jiné i o.p.s., což je MAS Třeboňsko. Tudíž si myslím, že by jí nemělo nic bránit pokusit se na Třeboňsku vytvořit klastr, který by jednoznačně přispěl k jeho rozvoji.

#### **5.1.4 Leader**

K LEADERU+, LEADERU ČR 2005, 2006 je zbytečné již něco psát a dávat doporučení, protože tyto iniciativy skončily a nahradila je nová. Iniciativa Leader v programovacím období 2007-2013 povýšila na úroveň samostatné osy Programu rozvoje venkova a zásadní pro rozvoj venkova. Podrobné informace k Leaderu v teoretické části.

Dne 19. 12. 2007 byla na pracovišti Státního zemědělského intervenčního fondu zaregistrovaná žádost MAS Třeboňsko o přidělení finančních prostředků z Leaderu. Pokud bude MAS úspěšná, mohla by získat pro rozvoj svého území 80 až 100 mil. Kč. Výsledky hodnocení strategie měly být známy do konce února, ale dosud (22. 3. 2008) nejsou. Zatím mi nebyla poskytnuta ani strategie. Víím, že pokud bude strategie přijmota, MAS rozšíří své stávající prostory a najme další pracovní síly, aby mohla být co nejefektivnější.

Leader je pro rozvoj venkova obrovská příležitost. Mohli jsme se o tom přesvědčit jak v hodnocení, tak již i v této kapitole. Nezbývá mi než doufat, že MAS Třeboňsko bude úspěšná i v tomto období, podaří se jí získat co nejvíce peněz, aby mohla realizovat své plány vedoucí k rozvoji venkova.

**Další možnost financování** činnosti MAS Třeboňska nabízí Jihočeský kraj, ten vypsal 10. 3. 2008 aktuální výzvu na příspěvek podporující MAS v Jihočeském kraji. Finanční prostředky jsou určeny pro financování nákladů spojených s provozem a činností MAS v roce 2008.

#### **5.1.5 Vybudování nového lázeňského provozu v katastru obce**

##### **Domanín**

V předešlé kapitole, při hodnocení tohoto projektu, jsem uvedla, že podle mého názoru by nové lázně, tak jak jsou v projektu zamýšleny, jednoznačně přispěly k rozvoji Třeboňska. Společnost Lavana s tímto projektem měla spoustu problémů, které se již podařilo vyřešit, a jediným problémem zůstává nedostatek financí. Management společnosti má dvě varianty. Buď najít opravdu silného investora a postavit komplex najednou nebo shánět peníze

postupně a stavět po krocích. S touto druhou variantou by jim mohly pomoci dotace z různých zdrojů.

### **Možnosti financování**

**ROP Jihozápad** a jeho prioritní osa **Rozvoj cestovního ruchu**. Oblast podpory „*Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu podporuje výstavbu a modernizaci zařízení (včetně stavebních objektů) určených pro lázeňské a další ozdravné pobyty,*“<sup>105</sup> dále též výstavba a modernizace infrastruktury související s lázeňstvím a wellness provozem.

**Program rozvoje kraje**, prioritní osa – Cestovní ruch, přírodní a kulturní atraktivity (výstavba, rekonstrukce a modernizace zařízení určených pro lázeňský a wellness provoz). Jak jsem již zmínila je to pouze možná oblast podpory, v současné době není vypsána žádná aktuální výzva.

Pokud bude přijata Strategie **Leader MAS Třeboňsko** a je v ní obsažen projekt ohledně lázní, může Lavana získat finance odtud.

Původně jsem si myslela, že bude možnost najít finance i v OP Podnikání a inovace, ale po prostudování tohoto OP jsem zjistila, že se zaměřuje na malé a střední firmy a jejich rozvoj a podporu inovačních procesů, tudíž finance na výstavbu lázní se tam najít nedají.

Program rozvoje venkova ve III. ose podporuje pouze mikropodniky, Ministerstvo zdravotnictví žádné dotace vhodné na tento projekt neposkytuje, takže kromě ROP a Leaderu nezbývá než hledat silného soukromého investora.

### **5.1.6 Vybudování útvaru pro poradenské služby a projektový management v rámci MAS Třeboňsko o. p. s.**

Je správné, že si zástupci SORTU respektive MAS uvědomili, že v regionu chybí poradenská služba, která by byla opravdu potřeba. Aby mohl region efektivně získávat a využívat finance z fondů EU a jiných dotačních titulů, je potřeba tu mít určitou profesionální skupinu, kam mohou zájemci zajít, a kde jim bude dána správná rada. Během let MAS Třeboňsko tuto myšlenku rozšířilo ještě o služby destinačního managementu, které slouží integrovanému řízení cestovního ruchu. Spojuje subjekty činné v cestovním ruchu, aby společně kooperovaly

---

<sup>105</sup> *Regionální operační program NUTS II na období 2007-2013*. České Budějovice : Regionální rada Jihozápad, 2007. 204 s. Dostupný z WWW [http://www.rrihozapad.cz/VismoOnline\\_ActionScripts/File.aspx?id\\_org=200047&id\\_dokumenty=1220](http://www.rrihozapad.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=200047&id_dokumenty=1220)

a vytvořily synergický efekt. Efektivní by bylo spojit tyto služby do jednoho. Jedna kancelář, kde by byli odborníci na různé oblasti: poradenství pro začínající i stávající podnikatele, pro možnost čerpání z fondů EU a dalších dotačních titulů, poradenství destinačního marketingu, poradenství pro rozvoj lidských zdrojů a zaměstnanost a další. Město Třeboň přislíbilo prostory pro tuto kancelář na náměstí v prostorách radnice, kde by to bylo naprosto ideální. Nezbyvá než zpracovat strategii a hledat možné zdroje financování tohoto střediska. Též by zde mohlo být i hlavní centrum klastru.

### **Možnosti financování**

**OP Podnikání a inovace** - jeho 6 prioritní osa **Služby pro rozvoj podnikání**. Prioritní osa se dělí na dvě oblasti podpory a to: Podpora poradenských služeb a Podpora marketingových služeb. **Podpora poradenských služeb** podporuje nabídku poradenských služeb pro podnikatele (zejména malé a střední podniky) v „*souvislosti se zakládáním a rozvojem podniku, zaváděním inovací a rozšiřování jejich konkurenceschopnosti.*“<sup>106</sup>. Je velmi žádoucí,

že se podpora z toho programu zaměřuje právě na decentralizované poradenství, což by byla právě regionální poradenská kancelář, kde by odborníci znali potřeby místních podnikatelů.

**Podpora marketingových služeb** se zaměřuje na podporu „*vzdělávacích, asistenčních a informačních služeb a poradenství v oblasti mezinárodního obchodu a marketingové připravenosti malých a středních podniků.*“<sup>107</sup>

**OP Lidské zdroje a zaměstnanost** a jeho prioritní osa **Aktivní politiky trhu práce** – posílení aktivních politik zaměstnanosti.

**Program rozvoje kraje** a jeho první prioritní osa **Ekonomický rozvoj a znalostní ekonomika**, která má za mimo jiné za cíle „*posílení konkurenceschopnosti využíváním specializované podnikatelské infrastruktury a služeb*“<sup>108</sup>.

**ROP Jihozápad** a jeho zde již několikrát zmiňovaná osa podpory **Rozvoj cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu**.

---

<sup>106</sup> *Operační program Podnikání a inovace*. [s.l.] : [s.n.], 2007. 158 s. Dostupný z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/Programy\\_2007\\_2013/OP\\_Podnikani\\_a\\_Inovace/priloha001.pdf](http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/Programy_2007_2013/OP_Podnikani_a_Inovace/priloha001.pdf)>. [cit . 2008-03-22] online

<sup>107</sup> tamtéž

<sup>108</sup> *Program rozvoje Jihočeského kraje 2007-2013*. [s.l.] : [s.n.], 2007. 350 s. Dostupný z WWW: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id\\_v\]=1046&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1046&par[lang]=CS)>.



Dalším možným zdrojem financování by byl **Leader** a pro rozvoj lidských zdrojů **OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost**.

Výsledné poradenské centrum by mělo za cíl posílit konkurenceschopnost místních podnikatelů všemi možnými dostupnými poradenskými aktivitami. Jistě by to velkou měrou přispělo k rozvoji Třeboňska.

### 5.1.7 **Ostatní projekty**

Co se týče dalších projektů plánu rozvoje se v krátkosti vyjádřím pouze k protipovodňové ochraně. A to z důvody vypsání grantu od Jihočeského kraje na **Ochranu před povodněmi**. Ten je určen na zkvalitnění protipovodňové ochrany a zvýšení bezpečnosti a kvality vodních staveb. To vše má snížit rizika povodní. Uzavírka žádostí je 7. 5. 2008.

Separace odpadů je též velmi důležitá, ale již se jí dále nebudu věnovat, navrhu raději další možnosti rozvoje.

## 5.2 *Další možné aktivity rozvoje venkova a jejich financování*

Při hodnocení programu rozvoje jsem zjistila, že projekty prvoplánově nebyly zaměřeny na podporu získávání nových obyvatel, ani na zlepšení jejich kvality života. Aby mladí zůstali na venkově či na něj přišli, je potřeba pro ně zajistit vhodné nabídky pracovních míst. Jelikož představitelé mikroregionu neplánují žádnou průmyslovou zónou, je nutné podpořit stávající podnikatele, potenciální podnikatele a cestovní ruch. To vše vyplývá z minulé i této kapitoly. Důležité je též podpořit dopravní dostupnost regionu a najít možnosti zlepšení sociální situace v regionu. V poslední podkapitole mé diplomové práce navrhu další aktivity rozvoje s ohledem na možnost jejich financování.

Co se týče **podpory podnikání** jsem své návrhy podala u rozvoje stávajících projektů a již se k tomu nebudu dále vyjadřovat.

Potenciál **cestovního ruchu**, jako jedna z mála možností zvýšení pracovních příležitostí, byl podrobně již též popsán. Zbývá dopravní obslužnost, aktivita obyvatel, zlepšení strategického řízení SORTu potažmo jednotlivých obcí a vylepšení sociální situace.

MAS Třeboňsko si v roce 2006 nechala zpracovat analýzu **dopravní infrastruktury** na Třeboňsku. Analýza byla zpracovaná pomocí dotazníků, které byly dány k vyplnění místním občanům, zástupcům místních samospráv, podnikatelům a turistům. Nebudu zde uvádět

podrobné výsledky, pouze stručně shrnu výstupy projektů. Místní občané hodnotili individuální dopravní dostupnost, což je za použití vlastního automobilu, za dobrou. Kdežto dostupnost veřejnou dopravou už tak pozitivně nehodnotili. Záporně je hodnocena nemožnost přímého spojení s Prahou a špatná návaznost autobusové dopravy na vlakovou, kterou mohu potvrdit i z vlastní zkušeností. V otázce - co by zlepšili - téměř všichni uvádějí vybudování lepší infrastruktury pro cykloturistiku. Je zde zmínka o tom, že tento dotazník byl uváděn v Třeboňském světě, tudíž na něj odpovídali převážně obyvatelé města Třeboň. Kdyby byl poskytnut obyvatelům celého regionu, jednoznačně by se tam objevila nutnost zlepšení stavu vozovek. Návštěvníci Třeboňska nejsou spokojeni s možnostmi parkování. Podnikatelé nejčastěji uvádějí nutnost výstavby dálnice spojující České Budějovice s Prahou. Již máme několik okruhů problematiky s dopravou. Nemohu sama najít zlepšení, protože nejsem odborník na dopravu, navrhu možnosti financování, ze kterých by pak zlepšení mělo vyplynout samo.

### **Možnosti financování dopravní dostupnosti**

**ROP Jihozápad** a jeho prioritní osa **Dostupnost center**, jejímž cílem je „*zlepšit dopravní obslužnost center osídlení z dalších obcí a měst regionu (NUTS II)*“<sup>109</sup> Oblasti podpory se týkají modernizace silniční sítě v regionu, rozvoje infrastruktury a modernizace vozového parku pro veřejnou dopravu, rozvoje regionálních letišť a místních komunikací. Celá tato osa, kromě rozvoje regionálních letišť, je pro region významná. Žádat mohou jak jednotlivé obce, tak **dobrovolné svazky obcí** (mimo jiné). Synergii s ROPem tvoří **OP Doprava**. Do tohoto programu mohou žádat pouze vlastníci dotčené infrastruktury a možností komunikací, což SORT není, ale jednotlivé obce ano.

**Program rozvoje venkova** je další možností, jak financovat zlepšení dopravy v regionu. V rámci opatření osy III **Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby** jsou poskytovány finanční prostředky na budování a obnovu dopravní infrastruktury. Ty jsou poskytovány pouze obcím do 500 obyvatel, pro ostatní obce je ROP.

**Program rozvoje kraje** a jeho prioritní osa **Dostupnost a infrastruktura**. V současné době není vypsána žádná aktuální výzva Jihočeského kraje.

---

<sup>109</sup> *Regionální operační program NUTS II na období 2007-2013*. České Budějovice : Regionální rada Jihozápad, 2007. 204 s. Dostupný z WWW [http://www.rrihozapad.cz/VismoOnline\\_ActionScripts/File.aspx?id\\_org=200047&id\\_dokumenty=1220](http://www.rrihozapad.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=200047&id_dokumenty=1220)

Co se týče cykloturistiky, možnost jejího rozvoje a financování byla již popsána.

Pro rozvoj regionu je důležitá **aktivita jeho obyvatel**. Téměř všechny podpory, které se zaměřují na rozvoj venkova, jsou též mířeny na zvýšení aktivity jeho obyvatel, na zvětšení míry participace jeho obyvatel na věcech veřejných. Aktivitu obyvatel jednoznačně podporuje Program rozvoje venkova -Leader, Program obnovy venkova, Jihočeský kraj a Lidské zdroje a zaměstnanost.

Jak jsme se přesvědčili z grafů **ohledně občanské a technické infrastruktury** není to s obcemi SORTu především těmi do 500 obyvatel valně. Ve zlepšení hlavně té technické může pomoci **Program rozvoje venkova**, se svým opatřením *Obnova a rozvoj vesnic* - podporuje v obcích do 500 obyvatel obnovu a výstavbu technické infrastruktury (mimo vodohospodářské), v obcích do 2000 obyvatel vodohospodářskou infrastrukturu, čističky odpadních vod a kanalizaci. Jelikož se ale velká část území SORTu nachází v CHKO podporuje technickou infrastrukturu **OP Životní prostředí**, ten též podporuje tuto infrastrukturu v obcích nad 2000 obyvatel.

Občanskou infrastrukturu podporuje v obcích do 500 obyvatel **PRV**, v obcích nad 500 obyvatel **ROP**.

Jak již vyplynulo z předchozí kapitoly, SORT je téměř nečinný v oblasti sociálního a ekonomického rozvoje regionu. Předsedkyně SORT mi řekla, že by potřebovali alespoň jednu osobu na plný úvazek, která by zajišťovala organizaci a plnění vytyčených cílů. Tuto osobu si ale nemohou dovolit nijak zaplatit, což je opravdu velká škoda. Otázkou je, opravdu by se nenašla žádná **finanční podpora na zajištění efektivního chodu SORT**? Jak jsme se mohli přesvědčit stoprocentně našla! Dobrovolné svazky obcí mohou žádat finance z mnoha fondů a programů, přičemž určitě část uznatelných nákladů je i na administrativu. Podporu nabízí i Jihočeský kraj v rámci své prioritní osy *Ekonomický rozvoj a znalostní ekonomika*. Pracovník SORTu by měl mít přehled o možnostech rozvoje svého regionu z kvalitně zpracovaného plánu rozvoje a způsobů jeho financování.

Dalším mým doporučením je **zpracování komunitního plánu v oblasti sociálních služeb**. Některá města mají již zkušenosti se zpracováním takového plánu. Okresní město regionu Třeboňsko Jindřichův Hradec již v této době svůj komunitní plán dokončuje. Bylo by výborné, kdyby takovýto plán „nechal“ vypracovat SORT pro celý mikroregion. Komunitní plán funguje na několika principech, které zde nebudu popisovat, velmi zjednodušeně jde o to, že se sejdou lidé (zadavatelé, poskytovatelé a uživatelé sociálních služeb), kterým není lhostejný sociální život (v tomto mnou navrhovaném případě) v regionu (obci), a společně

pod vedením facilitátora vymýšlejí, navrhují, plánují a doporučují různé aktivity, které jsou potřeba a které přinesou zlepšení sociální situace. Asi by byl problém dostat alespoň jednoho zástupce uživatele ze všech obcí SORTu do pracovní skupiny, ale to už by bylo na bedrech zadavatele či-li obce, aby motivoval co nejvíce lidí k aktivitě. Je to dobrá metoda i na zaktivizování obyvatel.

### **Možnosti financování komunitního plánování**

**OP Lidské zdroje a zaměstnanost** – prioritní osa **Veřejná zpráva a veřejné služby**, která se mimo jiné zaměřuje na komunitní plánování.

**Program rozvoje kraje** – prioritní osa **Lidské zdroje a sociální soudržnost** – Sociální a zdravotní oblast.

Velmi přínosné pro mikroregion by bylo **zlepšení základního a mateřského školství** v jeho obcích. Mnoho rodin odsud odchází z důvodů absence mateřských škol či z důvodu nízké kvality základních škol. Dobrá kvalita škol by jistě přilákala i nové rodiny na venkov. Kdyby si SORT dal jako jednu z hlavních priorit zlepšení školství, intenzivně na něm pracoval, po nějaké době by se výsledky jistojistě dostavily. Poté bych na to zpracovala marketingovou strategii a propagovala výborné školství v mikroregionu v krásné a zdravé přírodě. Zaměřila bych se na rodiče alergiků, ale i na ty, kteří o přestěhování uvažují z jiných důvodů. Myslím si, že by se tím zvýšila nejen kvalita života místních obyvatel, ale podařilo by se přilákat i obyvatele nové.

### **Možnosti financování**

**Program rozvoje kraje** – prioritní osa **Lidské zdroje a sociální soudržnost** – Rozvoj celoživotního učení.

**OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost** – prioritní osa **Počáteční vzdělávání** – Zvyšování kvality ve vzdělávání, Rovné příležitosti děti a žáků, další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení,

## **5.3 Shrnutí základních poznatků**

V této kapitole jsem navrhla možnosti dalšího rozvoje regionu, aby se v něm zlepšila kvalita života obyvatel, aby v něm obyvatelé zůstali, a aby přišli obyvatelé noví. Z kapitoly je vidět, že vše souvisí se vším a nejlepší variantou by byla synergie všech zmíněných zlepšení. Samozřejmě, že mnou navržená zlepšení nejsou vyčerpávající, protože jsem na ně byla sama, ale jak je známo víc hlav víc ví → bylo by dobré při tvorbě plánu rozvoje Třeboňska využít

metod komunitního plánování. Bylo by to sice drahé, ale efektivní a vytvořili by si ho zástupci obcí a jejich občané sami, tudíž by kladli větší důraz na jeho plnění.

## Závěr

Před popisem problematiky rozvoje venkova jsem si původně myslela, že toho do teoretické části moc napsat nelze. Teprve při prostudování literatury, jsem poznala, jak je problematika venkova zajímavá, a začala jsem si věci dávat do širších souvislostí. Ze začátku byla práce ztížená tím, že neexistuje jednotná definice venkova, od které bych se mohla odrazit. Každý si pod pojmem venkov můžeme představit úplně něco jiného – krajinu, prostor pro zemědělství, životní styl, rekreaci a odpočinek. Uvedla jsem definic několik a vybrala si z nich tu, kterou jsem použila v praktické části.

Historický exkurz venkovem ukázal, jak se venkov vyvíjel v posledních téměř stopadesáti letech. Mohli jsme se přesvědčit, že to byl vývoj opravdu překotný, plný zvratů a změn. Společně s vývojem venkova a zemědělství se rozvíjela i Společná zemědělská politika Evropské unie, která na zemědělství a rozvoj venkova alokuje obrovské množství peněz. Tato politika by se dala nazvat Jánošíkem – bohatým bere, chudým dává. Česká republika z ní v programovacím období 2007-2013 dostane na rozvoj venkova cca 3,6 mld. €. SPZ EU a její vazbě na rozvoj venkova jsem se v této práci věnovala podrobně, až mi to bylo vytýkáno. Já si přesto myslím, že její popis a popis na ní navazující Politiky rozvoje venkova, Národního strategického plánu rozvoje venkova a Programu rozvoje venkova je pro pochopení situace na venkově a poznání venkova důležité. Další politikou, kterou jsem se zabývala, a o které jsem si původně myslela, že ji uvedu jen okrajově, je politika Soudržnosti. Opět jsem se mýlila. Politika Soudržnosti již přímo nepodporuje rozvoj venkova, ale podporuje rozvoj „slabších“ regionů, do kterých venkov potažmo venkovské obce jednoznačně spadají. Tudíž i tato politika podporuje rozvoj venkova.

Dalším vyvedením z omylu pro mě bylo, myslet si, že se venkov vylidňuje. Odvozovala jsem tak ze situace, kterou pozoruji kolem sebe (bydlím též na venkově). Podrobné prostudování demografické situace na českém venkově mě ale poučilo, že se venkov před 11 lety přestal vylidňovat (globálně vzato!). Stalo se tak díky migraci z měst právě na „venkov“. Venkov v uvozovkách je pro mě venkov v okolí velkých měst, kam migrovala převážná část z obyvatel směřujících na venkov a díky čemu se vylidňování venkova zastavilo. V práci jsem uvedla i jiné důvody stěhování na venkov i co jsou tzv. neovenkované, ale těch není takové množství jako těch, žijících v nových zástavbách kolem velkých měst. Dá se toto nazvat venkovem? Další otázkou je, do jaké míry to ovlivní rozvoj venkova, když tito noví obyvatelé plní svou sociální a ekonomickou roli stále ve městě.

Při přestavení mikroregionu ( SORTu) jsem provedla i malý výzkum demografické situace v něm. Čísla, která vyšla mě nijak zvlášť nepřekvapila, protože potvrdila mou předešlou domněnku, že se periferní části venkova vylidňují. Počet obyvatel v mnou popisovaném mikroregionu klesl v průměru o jednu třetinu (v některých obcích i o téměř 60%). Což je alarmující a je potřeba pro to něco udělat. Zástupci SORTu si dali za úkol udržet mladé lidi na venkově. Jak jsme se mohli přesvědčit v kapitole č. 4, téměř nic pro to neudělali.

Nyní se dostávám ke zhodnocení cílů této práce. Prvním cílem je zhodnotit, jak mikroregion využil svůj program rozvoje. Podle hodnocení, které si mohl každý přečíst v kapitole č. 4, vyšlo, že SORT svůj program rozvoje nechal zpracovat pouze, aby nějaký měl. Jiné slovní hodnocení mě nenapadá. Jediný projekt, který byl splněn ze strany SORTu, a myslím si, že by byl splněn, i kdyby nebyl v databázi projektů, byla rekultivace a III. etapa rozšíření skládky ve Stráži nad Nežárkou. Čili v procentech 7,1%. Na ostatních projektech se velkou měrou podílela MAS Třeboňsko. Ta SORTu dopomohla k hodnocení naplnění programu rozvoje na 32, 85%, což není také nijak uspokojivé číslo. Program byl zpracován celkem přehledně a vyčerpávajícím způsobem, dával soustavu námětů na rozvoj mikroregionu, **přesto nebyl téměř využit**. Řada projektů byla velmi sporná a samotná předsedkyně SORTu o nich téměř nic nevěděla. Což také vypovídá o tom, jak je tento program využíván. Myslím si, že když si ho nechal SORT zpracovat za určitě nemalou finanční částku, mohl (měl) ho lépe využít ku svému prospěchu.

Již po celou dobu zpracování této práce mě napadá jedna myšlenka, která by odpověděla i na to, proč SORT svůj program rozvoje vůbec nevyužívá. Poradce SORTu a předseda MAS v jedné osobě, vlastní firmu, která tento program rozvoje a i mnohé další projekty zpracovávala. Nevím, jestli tento program nebyl zpracován jen, aby na něm a na další poradenské činnosti, která nemá žádné výsledky, „někdo vydělal“. Projekty jsou tu směřované na MAS, dále jsou zde projekty soukromé, které také patří spíše do strategie MAS, jakékoliv rozvojové projekty nejsou ze strany SORT splněné. V nedávné době SORT zveřejnil svůj rozpočet, ve kterém byla položka: poradenské služby – 150 000 Kč...

Další cíle mé práce jsou splněny v poslední kapitole, kde jsem hledala zdroje na nesplněné projekty, které jsem dále rozvíjela a též v podkapitole doporučení jsem navrhla nové aktivity rozvoje, které by mikroregionu jednoznačně prospěly. Jsou jimi: vytvoření klastru v regionu, podpora podnikání, integrovaná poradenská činnost, zlepšení dopravní dostupnosti, školství a ně něj návazná marketingová strategie, zlepšení činnosti SORTu, zvýšení aktivity obyvatel, zpracování komunitního plánu sociálních služeb a rozvoj využití komunitního plánování, jako

dobrého nástroje k aktivizaci lidského potenciálu. Ke každému mému návrhu jsem uvedla i jeho popis a zdroje financování. Na rozvoj venkova se nabízí finanční pomoc z mnohých zdrojů, jak jsme mohli vidět, a je třeba tyto zdroje využívat. Dá se říci, že peníze čekají, až si o ně někdo řekne, a je škoda, že SORT veškerou svou aktivitu předem zavrhuje tím, že na to nemá, jak finanční tak lidské zdroje.

Pro mikroregion je štěstím, že v něm působí MAS Třeboňsko, která je opravdu činná, o čemž jsme se mohli přesvědčit. Má myšlenka, uvedená výše, nebyla myšlena na činnost MAS, ale pouze na SORT a jeho poradce.

Závěrem bych chtěla říct dvě věci, že se může pro rozvoj venkova a udržení obyvatel v něm dělat nemožné, ale pokud nebudou mít obyvatelé, kde pracovat budou chtět nechtě muset venkov opustit - to je zásadní věc. Druhou a zároveň poslední věcí je, že by smyslem rozvoje venkova nemělo být jeho přetvoření podle moderního městského života, že život na venkova má i přes svá mnohá úskalí půvab, který nic nenahradí a obyvatelé v něm žijí blízko přírodě a s potěšením.



# Seznam literatury

1. ČEPELKA, O.: Místní mezisektorová partnerství. In MATOUŠKOVÁ, Kamila, et al. *MAS-Krok za krokem*. Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2006. s. 13-19.
2. HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A.. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. 193 s.
3. MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2006 : sociální mobilita a kvalita života venkovské populace*. 1. vyd. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2007. 130 s. ISBN 978-80-213-1631-7.
4. MAJEROVÁ, V., et al. *Český venkov 2000 : Základní údaje*. 1. vyd. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2000. 150 s. ISBN 80-213-0915-6.
5. Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 324 s.
6. *Regionální značení výrobku : podnikatelský záměr*. Místní akční skupina Třeboňsko. [s.l.] : [s.n.], 2006. 31 s.
7. Strategie rozvoje cestovního ruchu Třeboňska : s ohledem na začlenění rybníční soustavy a historického jádra Třeboně do kulturního dědictví a památek UNESCO .Odeon firm servis. [s.l.] : [s.n.], 2005. 133 s.
8. VICENOVÁ, M.: Slovo úvodem. In MATOUŠKOVÁ, K., et al. *MAS-Krok za krokem*. Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2006.

## Internetové zdroje

9. EUGÉNE LEGUEN, De Lacroix. *Společná zemědělská politika*. Belgie : Evropská společenství, 2005. 36 s. Dostupný z WWW: <[http://ec.europa.eu/agriculture/publi/capexplained/cap\\_cs.pdf](http://ec.europa.eu/agriculture/publi/capexplained/cap_cs.pdf)>. ISBN 92-894-92287.
10. KRBOVÁ, J.: Vybrané problémy regionální politiky. [s.l.] : [s.n.], 2007.
11. *Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Ministerstvo zemědělství ČR, [s.n.], 2006. 30 s. Dostupný z WWW: <<http://portal.uur.cz/dalsi-dokumenty/narodni-zpravy-koncepce-politiky-plany.asp>>.[citováno 5.3.08] online.
12. *Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Ministerstvo zemědělství ČR, Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha. Ostrava : [s.n.], 2006. 30 s. Dostupný z WWW: <<http://portal.uur.cz/dalsi-dokumenty/narodni-zpravy-koncepce-politiky-plany.asp>>.[citováno 28.9.07] online.
13. *Národní strategický referenční rámec*. Praha : [s.n.], 2007. 137 s. Dostupný z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/NOK/NSRR\\_final\\_1.pdf](http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/NOK/NSRR_final_1.pdf)>.[citováno dne 5. 3. 2008] online.
14. *Operační program Podnikání a inovace*. [s.l.] : [s.n.], 2007. 158 s. Dostupný z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/NOK/NSRR\\_final\\_1.pdf](http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/NOK/NSRR_final_1.pdf)>.

fondy.cz/uploads/documents/Programy\_2007\_2013/OP\_Podnikani\_a\_Inovace/priloha001.pdf>.[cit. 2008-03-21] online.

15. *Podpora obnovy venkova : zásady programu pro poskytování dotací v roce 2008*. [s.l.] : [s.n.], 2008. 7 s. Dostupný z WWW:

<[http://www.mmr.cz/uploads/MMR\\_Temata/REGIONALNI\\_POLITIKA/Programy\\_Dotace\\_RP/080128\\_Zasady\\_217115.pdf](http://www.mmr.cz/uploads/MMR_Temata/REGIONALNI_POLITIKA/Programy_Dotace_RP/080128_Zasady_217115.pdf)>. [citováno 3.3.08] online.

16. *Politika rozvoje venkova EU na období 2007 - 2013*. Lucemburk : Evropská společenství, 2006. 22 s. ISBN 92-79-03686.

17. *Program rozvoje Jihočeského kraje 2007-2013*. [s.l.] : [s.n.], 2007. 350 s. Dostupný z WWW:

<[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id\\_v\]=1046&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1046&par[lang]=CS)>.

18. *Regionální operační program NUTS II na období 2007-2013*. České Budějovice : Regionální rada Jihozápad, 2007. 204 s. Dostupný z WWW

[http://www.rjihozapad.cz/VismoOnline\\_ActionScripts/File.aspx?id\\_org=200047&id\\_dokumenty=1220](http://www.rjihozapad.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=200047&id_dokumenty=1220).

19. *Zásady a žádost o poskytnutí dotací z Programu podpory pro památky UNESCO*. [s.l.] : [s.n.],

2008. 14 s. Dostupný z WWW: <[http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-programy/Program\\_UNESCO.doc](http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-programy/Program_UNESCO.doc)>. [citováno dne 20.3.2007] online.

## **Internetové stránky**

20.. *Český statistický úřad* [online]. 2008. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/>>.

21. *Dřevozpracující klastr Vysočina* [online]. 2006 [cit. 2008-03-21]. Dostupný z WWW:

<<http://klastr.drevarstvi.cz/>>.

22. *Euroskop : Společná zemědělská politika EU* [online]. 2006-2007 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z

WWW:<<http://www.euroskop.cz/40457/120987/clanek/spolecna-zemedelska-politika-evropske-unie/programovaci-obdobi-2007---2013-a-rozvoj-venkova/>>.

23. *Fondy Evropské unie : regionální operační programy* [online]. 2003-2007 [cit. 2008-03-04].

Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-op>>.

24. *Fotogalerie : MAS Třeboňsko o.p.s.* [online]. 2007 , [cit. 2008-03-12]. Dostupný z WWW:

<<http://mas-trebonsko.cz/view.php?navezclanku=fotogalerie&cislocclanku=2007090006>>.

24. *Fotogalerie města Třeboně* [online]. [2005] [cit. 2008-03-27]. Dostupný z WWW:

<<http://www.trebon-mesto.cz/index.php?l=cz&p=89&r=0>>.

26. *Informační server města Třeboně : Rybníkářství* [online]. [2005] [cit. 2008-03-27]. Dostupný z

WWW: <<http://www.regiontrebonsko.cz/page.php?stranka=14&jazyk=cz>>.

27. *Mesta.obce.cz* [online]. 1996-2008 [cit. 2008-01-31]. Dostupný z WWW: [www.mesta.obce.cz](http://www.mesta.obce.cz).

28. MIKES. *Citáty* [online]. 2003-2008 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://citaty.kukulich.net/autori/m/georges-mikes>>.
29. *Ministerstvo pro místní rozvoj : regionální politika* [online]. 2007 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.mmr.cz/regionalni-politika>>.
30. *Portál veřejné správy České republiky* [online]. 2003-2008. Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz>>.
31. Rozhodnutí Rady ze dne 20. 2. 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova na programovací období 2007–2013, [citováno online] 13. 2. 08, dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006D0144:CS:NOT>.
32. *Statutární město Brno* [online]. 2000 , 2007 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.brno.cz/adresare/?id=&adr=1&jazyk=cz>>.

### **Zákony**

33. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
34. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
35. Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

### **Ostatní**

36. Aktualizace rozvojového plánu Třeboňska a akční plán pro rok 2005 a další období

# Seznam tabulek, grafů a schémat

## Tabulky

Tabulka č. 1 - Odlišnosti sídel městského a venkovského typu	5
Tabulka č. 2 - Přírůstky obyvatel v roce 2006 v absolutních číslech	10
Tabulka č. 3 - Celkové přírůstky obyvatel v absolutních číslech	11
Tabulka č. 4 - Občanská vybavenost obcí venkova podle velikostní struktury v%	14
Tabulka č. 5 - Členské obce mikroregionu, počet obyvatel, katastrů a určení venkovské obce	54
Tabulka č. 6 - Vývoj počtu obyvatel v letech 1961-2007	55
Tabulka č. 7 - Kategorizace obcí podle počtu obyvatel v mikroregionu Třeboňsko (podle údajů z roku 2007)	57
Tabulka č. 8 - Vybavenost mikroregionu občanskou a technickou infrastrukturou	60
Tabulka č. 9 - Vybavenost občanskou infrastrukturou podle kategorizace obcí v mikroregionu v%	61
Tabulka č. 10 - Vybavenost technickou infrastrukturou podle kategorizace obcí v mikroregionu v %	62
Tabulka č. 11 - Návštěvnost Vily Tugendhat v Brně před a po zapsání (zápis v roce 2001)	72
Tabulka č. 12 - Shrnutí hodnocení programu rozvoje	95

## Grafy

Graf č. 1 – Počet obyvatel od roku 1970	9
Graf č. 2 – Vývoj podílu obyvatel měst a venkova na území na ČR	10
Graf č. 3 – Občanská vybavenost obcí venkova podle velikostní struktury v%	15
Graf č. 4 – Rozšířená občanská vybavenost obcí venkova podle velikostní struktury v%	15
Graf č. 5 – Dopravní dostupnost obcí venkova podle velikostní struktury v%	16
Graf č. 6 – Vybavenost obchody a službami obcí venkova podle velikostní struktury v%	16
Graf č. 7 – Vybavenost technickou infrastrukturou obcí venkova podle velikostní struktury v%	17
Graf č. 8 – Rozdělení finanční alokace podle os PRV v €	30

Graf č. 9 – Rozdělení finanční alokace podle opatření osy IV v %	38
Graf č. 10- Podíl obcí v NUTS II podle počtu obyvatel	44
Graf č. 11- Vybavenost občanskou infrastrukturou podle kategorizace obcí v mikroregionu v%	61
Graf č. 12 - Vybavenost technickou infrastrukturou podle kategorizace obcí v mikroregionu v%	62
Graf č. 13 - Subjektivní posouzení splnění projektu	96
<b>Schémata</b>	
Schéma č. 1 - Vazba SZP EU na rozvoj venkova	21
Schéma č. 2 - Tématické osy rozvoje venkova	25
Schéma č. 3 - Osy a jejich opatření	31
Schéma č. 4 - Přehled programů	43
Schéma č. 5 - Tématické osy podpory ROP NUTS II Jihozápad	46
Schéma č. 6 - Program rozvoje Jihočeského kraje a jeho priority	48
Schéma č. 7 - Přehledné schéma klastru	108
<b>Obrázky</b>	
Obrázek č. 1 - Konkrétní vymezení mikroregionu	53
Obrázek č. 2 - Mikroregion z pohledu ČR a JČ	53
Obrázek č. 3 - Třeboňská rybníční soustava	71
Obrázek č. 4 - Historické jádro města Třeboň	71
Obrázek č. 5 - Vila Tugendhat v Brně	72
Obrázek č. 6 – Logo	81
Obrázek č. 7 – Logo	81
Obrázek č. 8 – Penzion Dvorce	86
Obrázek č. 9 – Farská louka	87
Obrázek č. 10 – Restaurace v Záblatí	88
Obrázek č. 11 – Povodní kanál	88
Obrázek č. 12 – Projekt nových lázní	90